BARTHA ATTILA

NORTON COMMANDER 4.0

LEMEZMELLÉKLETTEL NC4Magyar.rar

Magyar nyelvű help három féle kódkiosztásban.
Módosított, magyarított konfigurációs és
konverziós file-ok.

Bartha Attila

Norton Commander 4.0

Lemezmelléklettel

Magyar nyelvű help háromféle kódkiosztásban
Módosított, magyarított konfigurációs
és konverziós file-ok.

Lektorálta: Mészáros Gábor

Nyitott rendszerű képzés - távoktatás -
oktatási segédlete * Tankönyv

LSI Oktatóközpont

I S B N *963 577 088 X*

Kiadó: **LSI Oktatókőzpont**
Felelős vezető: **Dr. Kovács Magda**
Témafelelős: **Flier István**

LIGATURA KFT - VÁCI ÁFÉSZ NYOMDA
Munkaszám: 515-93

Tartalom

Előszó 9
Újdonságok az NC 4.0-ban 11

1. fejezet
Indulás 17
1.1. Bevezetés 17
1.2. Telepítés 20
1.3. Alapok 22
A parancssor 26
Az egér 28
Egyéb 29

2. fejezet
A menüléc és funkciói 30
2.1. <F2> Help 32
2.2. <F2> Menu 34
2.3. <F3> View 38
2.4. <F4> Edit 44
2.5. <F5> Copy 50
2.6. <F6> RenMov 51
2.7. <F7> Mkdir 52
2.8. <F8> Delete 52
2.9. <F9> Pull Dn 53
2.10. <F10> Quit 53
2.11. <Alt><F6> Comp 53
2.12. <Alt><F6> DeComp 55
2.13. <Ctrl><F9> Print 56

3. fejezet
A Left és a Right menü 57
3.1. Brief 57

3.2. Full 57
3.3. Info 58
3.4. Tree 59
3.5. Quick view 60
3.6. Compressed File 61
3.7. Link 62
Clone 64
3.8. On/off 65
3.9. Name 66
3.10. Extension 66
3.11. Time 66
3.12. Size 66
3.13. Unsorted 66
3.14. Re-read 67
3.15. Filter... 67
3.16. Drive... 70

4. fejezet
A Files menü 71
4.1. File attributes 71
4.2. Select group
Deselect group
Invert selection
Restore selection 71
4.3. Quit 72

5. fejezet
A Commands menü 73
5.1. NCD tree 73
5.2. Find file 74
5.3. History 75
5.4. EGA lines 76
5.5. System information 76
5.6. Swap panels 77

5.7. Panels on/off 77
5.8. Compare directory 77
5.9. Terminal Emulation 78
5.10. Menu file edit 78
5.11. Extension file edit 78

6. fejezet
Az Options menü 82
6.1. Configuration... 82
6.2. Editor... 84
6.3. Confirmation... 85
6.4. Compression... 85
6.5. Auto menus 86
6.6. Path prompt 86
6.7. Key bar 86
6.8. Full screen 86
6.9. Mini status 86
6.10. Clock 87
6.11. Save setup 87

Függelék

A. függelék
Terminal Emulation 88
1. F1=Help 88
2. Settings menü 88
3. Connect menü 92
4. File menü 94

B. függelék
Részletek a sűrítéshez 97

C. függelék
Részletek a file-nézőhöz 101

D. függelék
Megjelenítés és konverzió 104

E. függelék
Részletek a file-szűrőhöz 106

F. függelék
A lemezmellékletről 108
Tömörítő paraméterezési file-ok 109
Konverziós file-ok 110
Help file-ok 110
Konfigurációs file-ok 114

G. függelék
Kódtáblák 115
Az ASCII (437-es) kódtábla 115
A 852-es kódtábla 116
Magyar ékezetes betűk 117

H. függelék
Tárgymutató 119

Előszó

E leírás a *Norton Commander* legújabb, **4.0**-ás verzióját ismerteti. A Commander vagy más néven az NC, az egyik legnépszerűbb DOS keretprogram. amellyel sokkal könnyeben és gyorsabban dolgozhatunk, használhatjuk a DOS kibővített parancsait és szolgáltatásait. A következő oldalak csak, a 3.0-ás verzióhoz viszonyított változásokat tartalmazzák röviden, így kiválasztható, hogy mely részekre vagyunk kíváncsiak. Egyébként a bevezető fejezeteken kívül egy fejezet foglalkozik a menüléc funkcióival, míg a többi a menük szolgáltatásaival. A függelékek bővebb információt, illetve megjegyzéseket, kiegészítéseket tartalmaznak. A lemezmelléklet elsősorban a magyarítást szolgálja, illetve a Commander adta egyéb változtatási lehetőségeit használja ki.

A szoftverleírások egyik sarkalatos pontja a nyelvezet. Az elfogadott magyarítások mellett megmaradtam néhány szó angol változatánál, például floppy, view stb., vagy éppen *file* a fájl helyett. Sokszor mindkét változatot használtam. Az angol szavak ragozásakor kötőjelet használtam a jobb kiemelés, elkülönítés kedvéért. Az idézőjelek (") és a *kiemelések* a Commander-ben szereplő karaktersorozatokat, szövegeket azonosítják. Az aposztrófokat (') saját vagy szakmabeli szlengekre használtam. A szövegben használt zárójelek elhagyható mondatrészeket, megjegyzéseket jelölnek. A billentyűket a < > karakterekkel - például <Esc> - jelöltem. A leírás szóhasználata a PC-n dolgozókét követi és a DOS alapfokú ismeretét feltételezi.

A Norton Commander a *SYMANTEC* védjegye.

Újdonságok az NC 4.0-ban

Ezt a részt csak akkor kell elolvasnia, ha használta már és elég jól ismeri a *Norton Commander 3.0*-ás verzióját. Ha nem, akkor e részt nyugodtan kihagyhatja. Folytatásként az első "Indulás" című fejezetet ajánlom. Itt csak a 4.0-ás verzió újdonságait, módosított funkcióit ismertetjük, így az NC régi használóinak elég csak a leírás bizonyos részeit elolvasni. E rész felépítése megegyezik a leírásban is követett szerkezettel. A menüléc funkcióit tárgyaljuk, majd a menüket.

<F1> Help

Itt semmi újdonság nincs. Hacsak annyi nem, hogy a lemezmellékleten megtalálható a magyar help háromféle kódkiosztásban. Lásd még a lemezmellékletről szóló függeléket.

<F2> Menu

Másképpen lehet a felhasználói menüt készíteni, módosítani. Újdonság az egy (1) mélységű almenü készítési lehetőség.

<F3> View

A file-néző funkció nagy változáson esett át. Bővült a megnézhető file-ok száma, például sokkal több képfile-t lehet a képernyőn megjeleníteni. A kiterjesztéshez rendelhető view-program az NC.CFG konfigurációs file-ban általunk is kezelhető. Windows-os file-ok a DOS-ban használt kódtábla szerinti ASCII karakterekre konvertálódnak a '*ansi*.set' file-ok segítségével. A lemezmellékleten szintén találunk ilyen file-okat, amelyek a magyar ékezetes betűk helyes konverziójának megfelelően módosítottak. E konverziók az ANSI (windows) - ASCII cserét a 437-es, 852-es, illetve a CWI kódkiosztás alapján végzik.

<F4> Edit

Új editort kapott az NC (olyannyira, hogy kikerült az ncmain ből és mint külön program - ncedit.exe - áll rendelkezésünkre) A szerkeszthető file mérete 26 Kb-ról 52 Kb-ra nött. Sok az ú funkció. Lehet előre, hátra keresni, keresni és cserélni, vannak blokkműveletek és más apróságok (dátum beszúrás, nyomtatás szavak és sorok számlálása stb.).

<F5> Copy, <F6> RenMov, <F8> Delete

Nemüres könyvtárakat is lehet e funkciókkal kezelni. Ide kapcsolódik még a jóváhagyás, amely az *Options* menü *Confirmation...* részben ki-be kapcsolható.

<F7> Mkdir -

Az <Fx> billentyűk mellett, azok <Alt>-os és <Ctrl>-os kombinációi is használhatók, ezekhez is kapcsolódnak szolgáltatások. Lenyomott <Alt> vagy <Ctrl> esetén a menüléc azonnal mutatja a lehetőségeket. E funkciók többsége a menükből is elérhető, csupán három olyan van, amely máshol nem szerepel:

<Alt><F5> Comp, <Alt><F6> DeComp

E két új szolgáltatás file-ok sűrítésére, illetve tömörített állományok kibontására szolgál. Az NC sűrítője az NCZIP, de emellett a Commander felkészült az ismertebb tömörítők használatára, ha mi rendelkeznénk valamelyikkel. A tömörítők vezérlését a PACKER.EXE végzi az általunk is kezelhető PACKER.SET file segítségével. Ennek magyarítása is megtalálható a lemezmellékleten. Ide kapcsolódik a *Left* és a *Right* menü *Compressed File* típusú panele, amelyben egy sűrített file tartalma látható. Sőt, egy tömörített file-ból vagy file-ba közvetlenül is ki-be másolhatunk, átnevezhetünk vagy törölhetünk a sűrítést vagy kibontást az NC elvégzi a 'háttérben'.

<Ctrl><F9> Print

A megadott file-t az Options/Configuration...-ban beállított porton keresztül kinyomtatja.

Left és Right menü

Brief, Full, Info, Tree

Semmi lényeges újjal nem találkozunk, csupán az *Info* panel 'dirinfo' könyvtár-tájékoztatója nem látszik csak nagy panel esetén. Helyette - kis panelméret esetén - a címke és a sorozatszám olvasható.

Quick view -
Compressed File

Új típusú panel, amely egy tömörített file tartalomjegyzékét mutatja meg, illetve egy ilyen panelből vagy panelbe közvetlenül is ki-be másolhatunk, átnevezhetünk vagy törölhetünk, a sűrítést vagy kibontást az NC végzi el.

Link

Soros port (és kábel) mellett párhuzamos porton keresztül is összeköthetünk két gépet adatátmozgatás céljából. Ez utóbbi lehetőség nyilván sokkal gyorsabb. Emellett nem kell mindkét gépen rendelkezni az NC-vel, mert a *Clone* paranccsal az NC azon része átküldhető a másik gépre, ami a file-transzferhez szükséges.

On/Off -
Name, Extension, Time, Size, Unsorted -
Re-read -
Drive... -
Filter...

Lényegesen bővült a használható file-szűrők száma. A régebbi 3 helyett sokkal több van, sőt e szűrőket az NC.CFG konfigurá-

ciós file-ból mi is kezelhetjük. A lemezmelléklet ilyen módosított file-t is tartalmaz. A panelen kiírt file-okat a szűrők mellett még a file-attribútumokkal is szűkíthetjük.

Files menü

<F1>-<F8> -
File attributes -
...select...

Módosultak, bővültek a file-kijelölési funkciók. (Az *Unselect* neve *Deselect* lett.) Nagyon hasznos az *Invert selection*, amelylyel a kijelölt és a ki nem jelölt file-ok felcserélhetők. Új a *Restore selection* is, amellyel egy régebbi kijelölés visszaállítható, hogy az adott file-okkal egy újabb műveletet végezhessünk el. Ide kapcsolódik az Options/Configuration... rész, amelyben beállítható, hogy a kijelölések könyvtárakra is vonatkozzanak vagy sem.

Commands menü

NCD tree -
Find file

Bővült a file-kereső funkció is. Egy szövegminta is megadható, így csak azon file-okat keresi, amelyekben a minta szerepel. Ezen kívül a talált szöveges file-okat meg is nézhetjük e funkción belül, sőt a kiválasztott file-t másolhatjuk, átnevezhetjük vagy törölhetjük. Akkor sem kell kilépni a file-keresőből, ha másik meghajtón akarunk keresni.

History

A tárolt régi parancsokat még a futtatás előtt közvetlenül átírhatjuk. A tárolt parancsok száma 16-ra nőtt.

EGA lines -

System information

Teljesen új szolgáltatás. A *Norton Utilities* SI-jére emlékeztető szolgáltatás, amely információt ad a gépről, a lemezekről, egyéb paraméterről, sőt a memóriába betöltött programokról is tájékoztat(, mint a DOS *mem* parancsa).

Swap panels -

Panels on/off -

Compare directories -

Terminal Emulation

A régi Commander *Mail* funkcióját vette át. Ez egy kommunikációs programcsomagot takar, amellyel file-ok és üzenetek küldhetők egy másik gépre telefon vonalon, X.25-ön keresztül.

Menu file edit

'Itt felejtett' funkció, hiszen nincs szükség a felhasználói menü file-jának az átírására, mert azt a behívott menün belül is módosíthatjuk. E funkció csak behívja a menüt, mintha <F2>-öt nyomtunk volna. (De maga a menü bővült, például almenü is készíthető.)

Extension file edit

A "point and shoot" funkció - a kiterjesztéshez rendelt program - megmaradt, de minden ehhez kapcsolódó dolog változott. Igazi 'nortoni' megoldás az, hogy ha egy file kiterjesztéséhez több hozzárendelés tartózik, akkor bármelyik közül választhatunk. A hozzárendeléseket a menü-file-hoz hasonlóan lehet kezelni, nem kötelező editorban dolgozni. Bár igaz, hogy ha minden lehetőséggel élni akarunk, akkor a file-t magunknak kell 'kézbe venni'. Felépítése ugyanolyan, mint a régié.

Options menü

Configuration...

Bővült a színbeállítási lehetőség, tetszőlegesen megadott idő után aktivizálódik a képernyővédő. Megadható, hogy a kijelölések ne csak file-okat érintsenek, hanem könyvtárakat is. Szabályozható a felülírás és megadható az a port, amelyen keresztül nyomtat az NC.

Editor...

Confirmation...

Új menüelem, amellyel a 'veszélyes' műveletek (másolás, átmozgatás, törlés stb.) engedélyezését lehet ki-be kapcsolni.

Compression...

Újdonság, a sűrítéshez kapcsolódik. Kiválasztható, hogy a tömörítő program mire optimalizáljon, illetve jelszóval lehet védeni a sűrített file-t kibontás ellen.

Az *Options* menü többi funkciója változatlan.

1. fejezet

Indulás

1.1. Bevezetés

A *Norton Commander* (NC, Commander) 4.0-ás verzióját ismertetjük. Az NC a sok DOS shell, DOS keretprogram közül az egyik legjobb és legismertebb, bár nem tökéletes, azaz apróbb hibáktól nem mentes. Már az első ismerkedés után érezni lehet, hogy készítői is dolgoznak, dolgoztak DOS-on, hiszen a szolgátatások, a funkciósbillentyűk használata, az egyes funkciók stb. mind optimálisak. Mintha mi magunk terveztük volna, csak sokkal jobb. Mind a többi DOS keretprogramnak, ennek is a célja, hogy a DOS alapszolgáltatásait kibővítse és azokat gyorsan, minimális gépeléssel elérhetővé tegye. Természetesen bármely DOS külső- vagy belső parancs ugyanúgy használható, mintha az NC jelen sem lenne.

Nézzük meg röviden az alapvető szolgáltatásokat. Ezeket később részletesen is tárgyaljuk. Zárójelben a megfelelő DOS utasítás szerepel.

- Az NC lehetőséget biztosít file-ok kijelölésére, amelyekkel azután a legkülönfélébb műveleteket lehet elvégezni. Másolni, átnevezni, törölni stb. (copy, ren, del). Bővültek a kijelölési lehetőségek, s így a legspeciálisabb kiválasztás is könnyen és gyorsan megoldható.

- Egyszerre két meghajtó file-jai, könyvtárai láthatóak (a két, úgynevezett panelen). A kiírás milyensége szabályozható, megadható, hogy mely file-okat akarjuk látni. Ezenkívül a kiírási rendezettség is szabályozható. Gyorsan lehet meghajtót (x:) és

kell állni és <Enter>-rel indítható is. Egy 'hibája' azért van az NC-nek, hamar le lehet szokni a gépelésről és a DOS alap-parancsokról.

1.2. Telepítés

Két eltérő telepítő rendszer is forgalomban van. Egy kétlemezes (3½"-os) 93 májusi és egy egylemezes (szintén 3½"-os) 93 júliusi keltezésű. Tartalomban is lehet minimális eltérés a két NC 4.0-ás között. Az újabb lemezen kicsit hosszabbak a file-néző (viewer) programok, a help file, az editor, sőt maga az NCMAIN.EXE is 2 Kb-tal. (Az új ncmain-hez nem jó a régi konfigurációs file, az nc.ini.) Viszont 8 Kb-tal rövidebb az nczip.exe tömörítő és mintegy 20 Kb-tal maga az install.exe telepítő program. Egyébként az újabb egylemezes telepítőn csak négy file szerepel:

install.exe	a telepítő program,
nc_arc.exe	az NC többi file-ja sűrítve,
nc_arcv1.exe	a file-nézőhöz tartozó file-ok tömörítve,
readme.txt	a legfrissebb, a dokumentációban sem szereplő információk.

A kétlemezes telepítő rendszer első lemezén az NC (sűrítés nélküli) file-jai találhatók és az install program, míg a másodikon a file-néző prog-ramjai tömörítve (nc_arc.exe).
A telepítés menete - a lemezcserétől eltekintve - mindkét esetben ugyanaz. A telepítést az INSTALL program végzi, ezt indítsuk el a szokásos módon. Bármikor kiléphetünk a telepítésből a Return to *DOS* gombbal, illetve átugorhatjuk az adott lépést a *Skip*-pel. Az *OK* gomb-bal léphetünk tovább. Az első képernyőn a 4.0-ás Norton Commander új lehetőségeiről tájékoztat:

- több mint 30 file-néző (viewer),
- sűrített file-ok kezelése,
- bővített file-kezelés, új adatátviteli lehetőség,

- új editor sokkal több funkcióval, mely nagyobb méretű file-kat is kezel, mint az elődje,
- új gyorsbillentyűk,
- bővített (file-)attribútum-kezelés és sok egyéb.

A következő kép a telepítés 7 pontjáról tájékoztat:

1. A régebbi verziójú NC keresése.
2. A telepítési hely, path megadása.
3. Törölje-e a régi NC-t vagy mentse ki?
4. Az adatállományok bemásolása.
5. Az NC Menu file bemásolása.
6. Az autoexec.bat módosításának lehetősége.
7. A sűrített állományok kifejtése.

Következik a telepítési meghajtó (a: vagy b:) megadása, majd az NC leendő helyének a kiválasztása. Ha az install talált NC-t a gépen, akkor figyelmeztet, hogy a régit meghagyva a path miatt a régi fog futni. Megadhatunk új helyet az NC-nek vagy folytathatjuk (OK). Az NC file-ok kibontása, bemásolása után megkérdi, hogy akarjuk-e telepíteni a file-nézőket. Utolsó lépésként módosítja - ha kérjük - a path-t az autoexec.bat-ban. (Ez a pont a régebbi verzióban hibás, mert ha pl. a d: meghajtóra telepítünk, akkor azon keresi, és nyilván nem találja meg az autoexec-et.)
A teljes 4.0-ás *Norton Commander* helyigénye lemezen 1,9 Mb és mintegy 40 file. Ezek a file-ok a következők:

- az NC file-jai (nc*.*, packer.*, readme.txt, datex.p),
- a modemes kommunikációhoz tartozó file-ok (term*.*, *.scx),
- valamint a file-nézőhöz tartozó file-ok, programok (...view.exe, ???2ansi.set, ansi2???.set, bitmap.exe, vector.exe, valamint a képfile-ok konverziójához szükséges ???2???.exe programok).

A file-ok részletesebb leírását lásd a függelékben, illetve menet közben, a Commander ismertetésekor.

1.3. Alapok

A 4.0-ás Commander elődjéhez hasonlóan két féle módon használható. A teljes NC-t betölthetjük a tárba, vagy csak egy kisebb részt és a többi funkciót és szolgáltatást csak szükség esetén tölti be a program. Ha a teljes NC-t akarjuk használni, akkor az **NCMAIN.EXE**-t indítsuk. Tárigénye 224 Kb. Ha csak a központi magot akarjuk, akkor az **NC.EXE**-t használjuk. Mindössze 13 Kb-ot fog elvenni, bár a betöltéshez több memóriára van szüksége. Nézzük meg a betöltés utáni képernyőt:

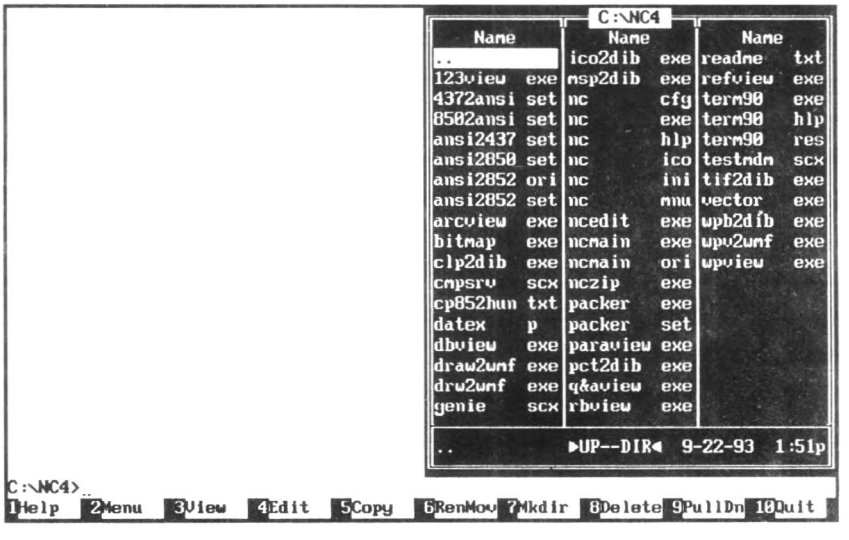

1. ábra

Az NC első indításakor még nincs NC.INI file, amibe a beállításokat menti. Ekkor csak a képernyő jobb oldalán látható ablak, **a panel**. De az

<Alt><F1>-gyel és egy meghajtó kiválasztásával a baloldali panel is behívható. Vagyis egyszerre két meghajtó látható. A képernyő alsó sora a menüléc, amely az <Fx> billentyűkhöz rendelt funkciókról tájékoztat. Az <F10> vagy az <Esc> kilépésre szolgál. <Esc>-pel a funkciókból is ki lehet lépni. Az <F1> - <F9> funkciókat a 4. részben tárgyaljuk. Ez a menüléc a <Ctrl><B>-vel ki-be kapcsolható. De a paneleket is tetszés szerint kezelhetjük:

<Ctrl><F1> Bal panel ki- vagy bekapcsolása.
<Ctrl><F2> A jobb panel ki- vagy bekapcsolása.
<Ctrl><P> A nem aktív panel ki-be kapcsolása.
<Ctrl><O> Mindkét panel egyidejű ki-be kapcsolása.
<Ctrl><U> A két panel cseréje. Az aktív panel megmarad aktívnak, csak éppen helyet cserélnek. (Az az aktív panel, amelyiken vagyunk.)
<Ctrl><L> A nem aktuális panel információs panelre váltása.
<Ctrl><I> vagy <Tab>
Váltás a másik panelre. Vagyis ha két panelünk van, akkor az egyikről a másikra - és ezzel (esetleg) az egyik meghajtóról a másikra is - lépünk. De mindkét panelen ugyanaz a meghajtó is szerepelhet. Amelyikre lépünk az lesz az aktív panel.

A panelek tartalmát is szabályozhatjuk. Nemcsak a file-okat, alkönyvtárakat mutatja, hanem lehet információkat vagy éppen könyvtárfelépítést tartalmazó panel is. A lehetőségeket, a panelek típusát lásd a Left-Right menü ismertetésénél. Az az aktív panel, amelyen vagyunk, amelyiken dolgozunk. A *prompt* is ehhez igazodik, az adott meghajtónak, könyvtárnak megfelelő a prompt kiírása. A panelekben le-fel mozoghatunk:

<Home>, <End>
A panel első, illetve utolsó sorára lépünk.

<Nyilak> A függőleges nyilakkal le-fel mozoghatunk, illetve ha a panelünkben csak file-nevek szerepelnek a jellemzők nélkül, akkor jobbra-balra is léphetünk.

<Enter> Ha egy programon vagy batch-en állunk, akkor azt indíthatjuk. De nemcsak futtatni lehet, hanem az <Enter>-rel más - a file-névhez, annak a kiterjesztéséhez kapcsolódó - funkció is indítható. Létezik egy NC.EXT file (lásd a Commands menünél), amelyben a file-kiterjesztésekhez különféle funkciókat rendelhetünk.

<Alt><kezdőbetű>
Ez egy gyorskereső funkció, amellyel gyorsan egy adott névre pozicionálhatunk. Egy *Search* ablak nyílik a panel alján, amelybe az első, a kezdőbetű után további betűk gépelhetők be. Minden egyes megadott karakter után a megfelelő névre ugrik, feltéve, hogy ilyen létezik. <Esc>-pel kiléphetünk a gyorskeresőből.

<Ctrl><PgUp>
Ez a DOS "cd .." parancsnak felel meg. Egy külsőbb szintre úgy léphetünk, hogy a könyvtárban az első sorra pozicionálunk (..), majd <Enter>-t adunk. De ha a parancssorban már begépeltünk egy parancsot, akkor az <Enter>-re az fog 'elmenni'. Ezért ilyenkor a szülőkönyvtárba lépéshez használjuk a <Ctrl><PgUp>-t.

<Ctrl><PgDn>
Ha egy alkönyvtár bejegyzésen állunk, akkor abba az <Enter> helyett ezzel léphetünk be. Szintén akkor használatos, amikor nem üres a parancssorunk.

<Ctrl><\> A gyökér könyvtárba lépünk.

Ha két panelünk van, akkor az egyikből a másikba, az egyik könyvtárból a másikba, file-okat másolhatunk vagy mozgathatunk át egy billentyűvel. Az egyik panelen ki kell jelölni a file-okat, majd jöhet az adott művelet.

File-ok kijelölésére a következő billentyűket használhatjuk:

<Ins> Azt a file-t jelöli ki vagy annak a kijelölését szünteti meg, amelyiken állunk.

<Szürke +> A megjelenő mezőbe gépeljük be a file-specifikációt (*,?). Ezeket a file-okat jelöli ki. Ha ezek között volt kijelölés az nem számít, azok kijelölését nem szünteti meg.

<Szürke -> Egy megadott, a kijelöléstől természetesen eltérő file-specifikációnak megfelelő file-ok kijelölését szünteti meg.

<Szürke *> A kijelölés megfordítása, azaz a ki nem jelölt file-ok lesznek kijelölve, és a régi kijelölést megszünteti.

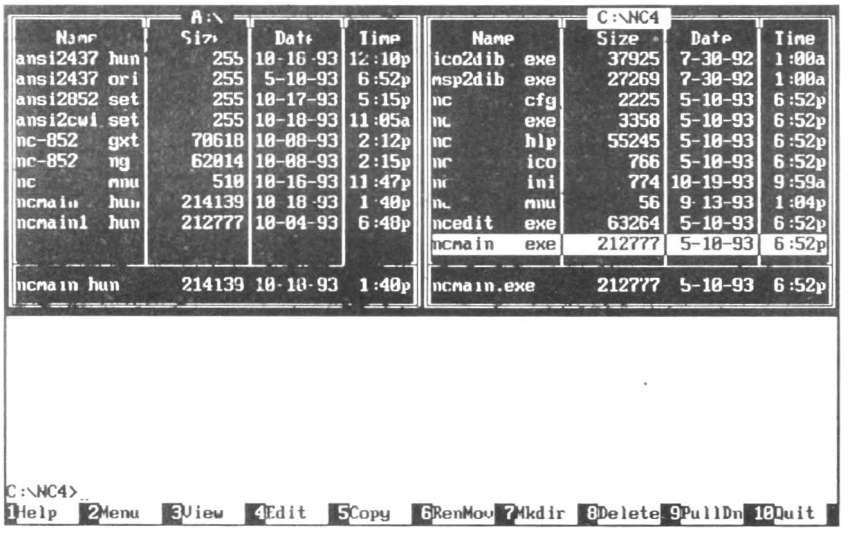

2. ábra

A fenti négy lehetőséget kombinálva, tetszőlegesen sok file kijelölése gyorsan elvégezhető. Ezeket azután másolhatjuk, átnevezhetjük, törölhetjük, attribútumukat módosíthatjuk (Files/file Attributes) stb.

Emellett a Files menübeli "Restore Selection" funkcióval egy korábbi kijelölés állítható vissza. Például, ha egy csoport kijelölt file-t másoltunk, akkor a másolás befejezésekor a kijelölés megszűnik. De e funkcióval az adott file-okat újra kijelölhetjük, s így egy másik helyre is gyorsan átmásolhatóak.

A parancssor

A panelek alatt levő parancssorban, a DOS prompt után tetszőleges parancs megadható, ugyanúgy, mint a DOS-nál. Indíthatunk programokat, batch-eket, kiadhatunk DOS belső parancsokat. Egyedül a SET parancs nem használható. Pontosabban használható, csak éppen nincs semmi hatása. Ezért, például ha környezeti változókat akarunk beállítani, akkor ki kell lépni az NC-ből, kiadni a SET parancsokat, majd újra betölteni az NC-t.
Az NC-ben csak kétféle prompt létezik. Csak az aktuális meghajtó látszik, vagy a teljes path (pg). Ezt az *Options* menü *Path prompt* funkciója szabályozza.

A parancssorban sokkal több lehetőségünk van, mint a DOS-nál:

<Ctrl><S> Egy karakterrel balra pozicionálhatunk. Ha az aktív panel nem *Brief* típusú (három *Name* oszlop), akkor a balra nyíl is használható e célra.

<Ctrl><D> Egy karakterrel jobbra pozicionál, hacsak nem a parancssor végén vagyunk. Itt is használható a nyíl, ha nem Brief panelünk van.

<Ctrl><A> Egy szóval balra. A szavakat a szóköz, vessző, kettőspont stb. karakterek választják el. Használható még a <Ctrl>-<balra nyíl> is.

<Ctrl><F> Egy szóval jobbra. Használható még a <Ctrl><jobbra nyíl> is.

<Ctrl><G> vagy <Del>
A kurzor alatti karakter törlése.

<Ctrl><H> vagy <BS>
A kurzor előtti karakter törlése.

<Ctrl><W> vagy <Ctrl><BS>
A kurzor előtti, bal oldali szó törlése.

<Ctrl><T> A kurzortól jobbra levő szó törlése.

<Ctrl><Y> vagy <Esc>
Az egész parancs törlése.

<Ctrl><K> A kurzor és a parancssor vége közötti rész törlése.

<Ctrl><Home>
Pozicionálás a sor elejére.

<Ctrl><End> Pozicionálás a sor végére.

<Ctrl><E> Az előzőleg használt és eltárolt parancsok (max. 15) közül az előzőt hozza a parancssorba. Lásd még a *Commands/History* funkciót is.

<Ctrl><X> A tárolt parancsok közül a következőt adja vissza, hacsak a legutolsón nem vagyunk.

<Ctrl><Enter>
Ha a panelen egy file- vagy könyvtárneven állunk(, ami lehet a szülő könyvtár ".." jele is), akkor azt a parancssorba másolja, függetlenül attól, hogy az üres-e vagy sem. Csak annyi a megkötés, hogy ne szón álljunk, egyébként akár két szó közé is behozhatunk egy file-nevet(, például egy parancshoz paramétemek).

<betűk>, majd <Ctrl><Enter>
Ha az eddig használt parancsok közül valamelyiknek az első néhány karakterét begépeljük az üres parancssorba és <Ctrl><Enter>-t adunk, akkor az adott parancsot hozza vissza. Így nem kell a parancssorban az adott parancsig lapozni.

Az egér

Az NC egérrel is használható, bár egy két esetet leszámítva a billentyűzet használatával gyorsabban lehet dolgozni. Az egeret ugyanúgy kell installálni a config.sys-ben, vagy a driver-programot elindítani, mint általában.

A menülécen a megfelelő funkción a bal gombbal kell kattintani. A képernyő felső során vagy a menüsorban a *9PullDn* feliraton kattintva megjelenik a menüléc. A megfelelő menü, menüpont szintén bal kattintással hívható. Ha két panelünk van, akkor az egyiken kattintva egy elemen, ezt választjuk ki és ez lesz az aktív panel. Egy panelen le-fel lapozni a panel felső, illetve az alsó soraiban lehet. Ezt jelzi a megváltozott mouse-kurzor is, amely egy nyilat ábrázol. A funkcióknál, kapcsolóknál az adott elemre a bal gombbal kell kattintani. Ha egy input mezőn kattintunk, akkor oda helyezi a kurzort, és lehet gépelni. Ha egy megnyitott menün, párbeszéd ablakon kívül kattintunk, akkor abból kilépünk, mintha az <Esc>-et nyomtuk volna meg.

Az NC rendelkezik egy képernyővédő funkcióval. Egy megadott idő eltelte (*Options/Configuration...*) és 'munkanélküliség' után 'lekapcsolja' a képet. Az eltelt időtől függetlenül, ha az egérkurzort a képernyő jobb felső sarkába helyezzük, akkor elindul a képernyővédő funkció.
Egy adott programot, batch-et indítani, vagy egy könyvtárba lépni kettős (bal) kattintással lehet. A kijelölések is kezelhetőek az egérrel. Lenyomott jobb gomb mellett a kijelölendő file-okon végigmozgatva az egérkurzort kijelöltük a file-okat. A jobb gomb egyszeri kattintásával az adott file-t szintén kijelölhetjük vagy éppen megszüntethetjük azt.
A Help-ben (<F1>) lapozni az ablak jobb oldalán levő lapozólécen lehet. A jobb gombot kell használni. Más funkciókban a szokásos módon kell az egeret használni. Például egy szövegfile megtekintésénél, a *View*-ban a képernyő felső és alsó soraiban kattintva lehet lapozni.

Egyéb

Ha virtuális meghajtót, RAM-drive-ot használunk, és oda másoljuk be az NC-t és file-jait, akkor a paraméterek mentése (nc.ini), a menüfile-t (nc.mnu) és a kiterjesztési file-t (nc.ext) ide írja, csak itt aktualizálja. Ez pedig a gép kikapcsolásakor, új rendszer töltésekor elvész, hacsak ezeket vissza nem írjuk a winchesterre. De a probléma az NC környezeti változóval is megoldható:

SET NC = meghajtó:\..\..

Az NC könyvtárát kell megadni, teljes úttal. (A SET parancs az NC alól használva nem hatásos.)

2. fejezet

A menüléc és funkciói

E fejezetben a menüléchez rendelt funkciókat ismertetjük. E funkciók az <Fx> billentyűkhöz, illetve ezek <Alt>-os, <Ctrl>-os és <Shift>-es kombinációihoz kötődnek.
Az **<F1>** - **<F10>** billentyűkkel a legalapvetőbb funkciók hívhatók. Ez független attól, hogy a menüléc be van-e kapcsolva (<Ctrl><B>) vagy sincs.

1Help	<F1>. Help, segítő információ kérés.
2Menu	<F2>. A menü funkció hívása. Pár soros batch-eket lehet készíteni, futtatni, illetve almenüt is kinyithatunk.
3View	<F3>. File-néző funkció. Több típusú file-ba nézhetünk bele.
4Edit	<F4>. Az NC belső editora, amellyel 30 Kb alatti szövegfile-okat lehet editálni. De e funkcióval saját editor is hívható.
5Copy	<F5>. Másolás a másik 'panelre' vagy tetszőleges helyre.
6RenMov	<F6>. Átnevezés vagy átmozgatás.
7Mkdir	<F7>. Könyvtár készítése.
8Delete	<F8>. Törlési parancs.
9PullDn	<F9>. A felső menü hívása. Abban az egyes menüket, menüelemeket a kiemelt (nagy)betűkkel is hívhatjuk. Egyébként a kurzormozgató billentyűkkel válasszunk, majd az <Enter>-t használjuk.
10Quit	<F10>. Kilépés a *Norton Commander*-ből.

A felső menüben több funkció az **<Alt><Fx>** kombinációval is hívható. Ha lenyomva tartjuk az <Alt>-ot és be van kapcsolva a menüléc (<Ctrl><B>), akkor ezek a funkciók rövidítései láthatók.

1Left	<Alt><F1>. A bal oldali panelre új meghajtó betöltése. Ez az <F9>/ *Left/Drive...* funkció.
2Right	<Alt><F2>. A jobb oldali panelre új meghajtó betöltése. Ez az <F9>/ *Right/Drive...* funkció.
3View...	<Alt><F3>. Egy alapview funkció betöltése. Annyiban különbözik az <F3>-as *View* funkciótól, hogy ebben csak az <F7> *Search* kereső funkció használható.
4Edit...	<Alt><F4>. Az NC belső editora jelentkezik, akkor is ha az <F4> *Edit* funkcióban saját editort adtunk meg.
5Comp	<Alt><F5>. A kijelölt file-ok tömörítése.
6DeComp	<Alt><F6>. A kijelölt file-ok kibontása, ha azok sűrített állományok. Ez és az előző funkció csak innen érhető el.
7Find	<Alt><F7>. File-kereső funkció. Az <F9>/ *Commands/-Find file* funkció.
8Histry	<Alt><F8>. Tárolt parancs visszahozatala. Az <F9>/ *Commands/History* funkció.
9EGA Ln	<Alt><F9>. Váltás más kiírási (sor/képernyő) módra. Az <F9>/ *Commands/EGA Lines* funkció.
10Tree	<Alt><F10>. Könyvtárváltásra szolgál. Az <F9>/ *Commands/NCD tree* funkció.

A **<Ctrl><Fx>** kombinációkhoz is tartoznak funkciók. Ha lenyomva tartjuk az <Ctrl> (Control) billentyűt és be van kapcsolva a menüléc (<Ctrl><B>), akkor ezen funkciók rövidítései láthatók.

1Left	<Ctrl><F1>. A bal oldali panel ki-be kapcsolása.
2Right	<Ctrl><F2>. A jobb oldali panel ki-be kapcsolása.
3Name	<Ctrl><F3>. Az aktív panelen a file-okat név szerint rendezve írja ki.
4Exten	<Ctrl><F4>. Az aktív panelen a file-okat kiterjesztésük szerint rendezve írja ki.
5Time	<Ctrl><F5>. Kiírás a file-ok időbejegyzése alapján.
6Size	<Ctrl><F6>. Kiűrás a file-ok mérete alapján.

7Unsort <Ctrl><F7>. A file-ok listája a(z aktív) panelen rendezetlen lesz, azaz olyan sorrendben fognak szerepelni, ahogy a könyvtárba kerültek.

9Print <Ctrl><F9>. A file kinyomtatása. E funkció csak innen érhető el, illetve még az NC belső editorából lehet nyomtatni.

Még az utolsó kombinációs lehetőség, a **<Shift><Fx>** sem marad ki. Bár, ha lenyomva tartjuk a <Shift> billentyűt, akkor a menülécen semmi változás nem vehető észre.

3View <Shift><F3>. A párbeszédablakban kell megadni a megjeleníteni kívánt file nevét.

4Edit <Shift><F4>. A szerkeszteni kívánt, esetleg új file nevének a megadása. Ekkor a kiválasztott - saját vagy az NC belső - editora jelentkezik.

5Copy <Shift><F5>. A másolandó file-okat a párbeszédablakban kell megadni.

6RenMov <Shift><F6>. A másoláshoz vagy átnevezéshez a párbeszédablakban kell megadni a file-specifikációt.

7Mkdir <Shift><F7>. Könyvtár készítése.

8Delete <Shift><F8>. A törlési ablakban kell megadnunk a törölni kívánt file-okat.

9PullDn <Shift><F9>. Az NC beállításainak a mentése az NC.INI file-ba. Ez az *Options/Save* setup funkció.

10Quit <Shift><F10>. A felső menü legutoljára használt funkciójára, menüpontjára ugrunk, de még nincs végrehajtás.

2.1. <F1> Help

A help (súgó) minden szinten hívható az <F1>-gyel, és az adott funkciónak megfelelő információval szolgál. A help ablak felépítése az információs részből és a vezérlőgombokból áll. Az információs rész

lapozható billentyűzetről (<Home>, <End>, <Pg..>, nyilak stb.) vagy egérrel. A vezérlőgombok:

Next	A főmenü szerinti következő help részt nyitja meg.
Previous	A főmenü szerinti előző help részre váltunk.
Index	A help tartalomjegyzéke. Tetszőleges helprész kiválasztható.
Help	A főmenüben hívott helpben található, a kiválasztott help menüket nyitja meg.
Cancel	Kilép a helpből. Használhatjuk az <Esc>-et is.

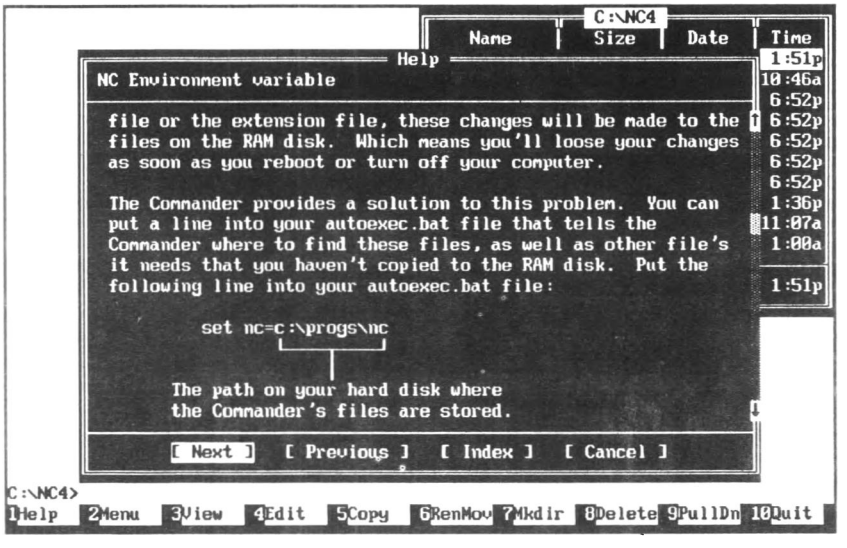

3. ábra

A kiemelt gombokat <Enter>-rel aktivizáljuk. Ha más gombot szeretnénk használni, akkor a gombok közötti mozgásra használjuk a vízszintes nyilakat.

Megjegyzés. A *Norton Commander* a helpet az NC.HLP file-ban tartja. Ez egy NG adatbázisfile, akárcsak a 3.0-ás verzióé, azaz átnevezve .NG

kiterjesztésűre a *Norton Guide* (ng.exe) vagy a *Help Expert* (eh.exe) olvassa. Ez azért érdekes, mert .NG file a Norton Guide-dal készíthető. Ha elkészítjük vagy lefordítjuk az NC helpjét, akkor azt .NG file-lá kell alakítani, majd visszanevezni nc.hlp-vé, és kész is a magyar nyelvű help. E leírás mellékleteként szereplő három féle help is így készült. A helppel kapcsolatos részletesebb leírást lásd a függelékben.

2.2. <F2> Menu

A *Menu* felhasználói menüt, mini batch-eket tárol, azok indíthatók a megadott billentyűvel. (Két fontos változást tapasztalhatunk a 3.0-ás verzióhoz képest. Almenüt is létrehozhatunk, illetve sokkal egyszerűbben módosíthatjuk a menüt, az NC.MNU file-t. Bár a menüfile továbbra is szöveges és saját editorral is szerkeszthető, az új Commander-ben nem kell ismernünk a felépítését, enélkül is módosíthatjuk a menüt.)

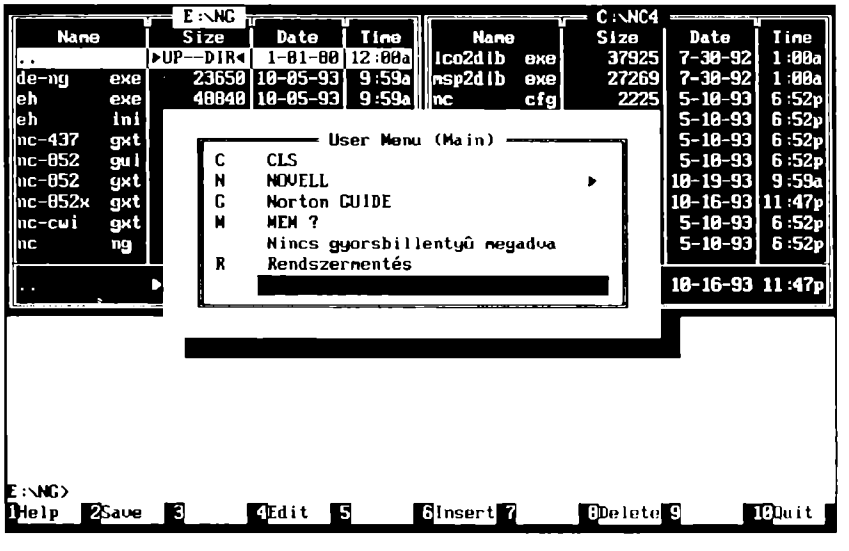

4. ábra

Kétféle menünk lehet. Az NC könyvtárában a főmenü (*Main*), míg a többi könyvtárban a helyi (*Local*) menük vannak. Nem kötelező menünek lennie. Az <F2>-re a *User ... Menu* párbeszéd ablak jelentkezik. Ez a helyi, vagy ha nincs, akkor a főmenüt hívja meg.
Mint az a fenti ábrán is látható, behívott menünél megváltozik a menüléc. Most csak az alábbi funkciók használhatóak, és ezek a menü kezelésére szolgálnak:

1Help	A felhasználói menüre vonatkozó segítő képernyő.
2Save	Menti a menü módosításait. Ha nem mentünk és volt módosítás, akkor is rákérdez a mentésre (Save gomb), de ez nem kötelező (Don't save).
4Edit	A kiválasztott menüpont módosítása. Lásd később.
6Insert	Új menüpont felvétele.
8Delete	A kiválasztott menüelem törölhető jóváhagyás után.
10Quit	Kilépés a menüből.

A *User Menu* ablakban a bal oldali oszlop az aktivizáló billentyűket mutatja. A jobb oldali a hozzárendelt szöveget, a címkét. Ez alapján dönthető el, hogy a billentyűhöz rendelt funkció mit csinál. Nem kötelező billentyűt definiálni egy menüponthoz. Ebben az esetben viszont csak kiválasztással (kurzormozgató billentyűk) és <Enter>-rel indíthatunk. Ha a címke után egy jobbra mutató nyíl szerepel, akkor ez a pont egy almenü. Ezt megnyitva egy ugyanilyen felépítésű menü jelenik meg. Ez viszont már nem tartalmazhat almenüt.

Az <F6>-tal egy új elem vehető fel. Az *Insert Menu Item* ablakban szóközzel ki kell választani, hogy ez az elem egy menüpont (Command) vagy almenü (Menu) legyen. Ha egy meglévő almenüben vagyunk, akkor ott csak menüpont vehető fel, almenü nem. (Itt egy sajnálatos, de kikerülhető hibát találunk. Ha egy almenüt a gyorsbillentyűvel nyitunk meg, nem pedig rápozicionálás után <Enter>-rel, akkor az <F6>-ra ismét jelentkezik a választási lehetőség. De hiába választunk újabb almenüt, az a legkülső szint almenüje lesz.)

Készítsünk egy menüpontot. (A parancs - "command" - szó félrevezető lehet, hiszen több parancs bevihető.) A következő képernyőt fogjuk látni:

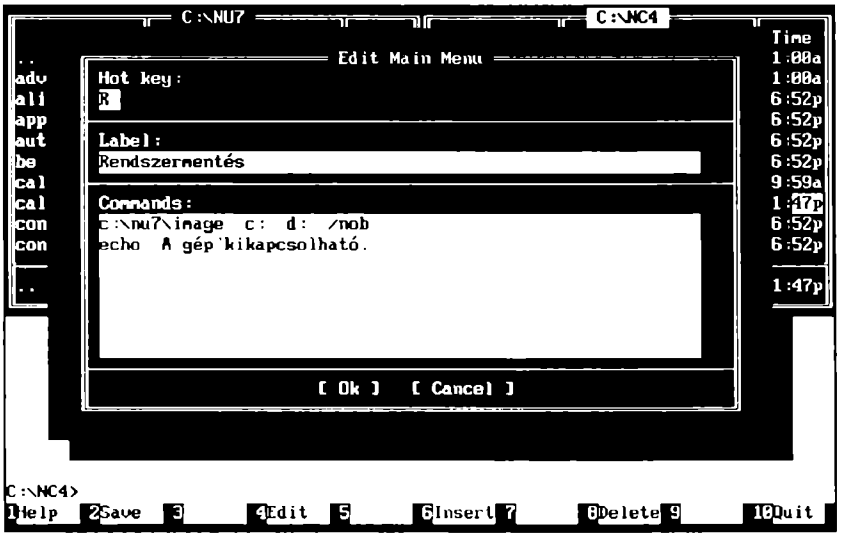

5. ábra

A *Hot key:* mezőben a gyorsbillentyűt kell megadni. A *Label:*-ben a címkét, azt a szöveget, ami a parancs(ok)ra enged következtetni. A *Commands:* részben a tényleges parancsokat kell begépelni. Az egyes részek között a <Tab>-bal, <Shift><Tab>-bal mozoghatunk. Ha almenüt készítünk, akkor természetesen csak a billentyűt és a címkét lehet megadni. Ha egy menüben egy elemen állunk, akkor a módosításra (F4 - Edit) is ugyanilyen képernyő jelentkezik. Ezzel a meglévő eleme(ke)t írhatjuk át. Tetszőleges elem törölhető az <F8>-cal. A törlést jóvá kell hagyni.

A menüfile felépítését nem szükséges megismerni, mert az a Commander-ből módosítható, megírható. A menüfile szöveges állomány, saját

editorunkkal is megírhatjuk, módosíthatjuk. Egy ilyen file felépítése a következő:

```
C:      CLS
        cls
N:      NOVELL
{
B:      BElépés
        c:
        cd \net
        ipx
        netx
        f:
        login supervisor
K:      KIlépés
        f:
        cd \public
        logout
}
G:      Norton GUIDE
        d:\ng\ng
M:      MEM ?
        mem /c
Nincs gyorsbillentyű megadva
        echo Itt a parancs(ok) helye
R:      Rendszer mentése
        c:\nu7\image c: d: /nob
        echo A gép kikapcsolható.
'megjegyzéssor, az első oszlopon aposztróf
```

A billentyűmegadásnak az első oszlopon kell kezdődnie és kettősponttal ker záródnia. Amennyiben nem akarunk billentyűt megadni, úgy a címkét, a szöveget az első pozíción kell kezdeni. A parancsokat 'beljebb' kell írni. Ha egy címke utáni sorban nyitó kapcsos zárójel szerepel,

akkor az a pont egy almenü. A nyitó és záró zárójel között ugyanolyan szintaktikával lehet megadni az almenü elemeit, mint máshol. Több almenünk is lehet.

2.3. <F3> View

Ez egy file-néző funkció, amellyel adatállományokba lehet betekinteni. Nemcsak szöveges file-okat nézhetünk meg, hanem adatbázisokat, képfile-okat, táblázatkezelők adatfile-jait, szövegszerkesztők állományait stb, sőt hexadecimális módra is válthatunk. Ez a funkció messze felülmúlja a DOS *type* vagy *more* parancsait. Az állományokban tetszés szerint lapozhatunk, előre-hátra, jobbra-balra, szövegeket kereshetünk, kiírási formát (nézetet) válthatunk stb. Az, hogy pontosan, milyen szolgáltatások vannak, az attól függ, hogy milyen típusú file-t nézünk. Például egy adatbázis esetén pozicionálhatunk egy adott rekordra, egy táblázatban egy cellára stb.

A *Norton Commander* a *View* funkciót önálló programokkal oldja meg. Ezek külön-külön is használhatóak. (Például a dBase file-ok könyvtárába bemásolhatjuk a dbview.exe-t, így könnyen belenézhetünk bármely .dbf file-ba adatbáziskezelő behívása és az NC használata nélkül. Csak argumentumként meg kell adni a file nevét. Például: "dbview adatok.dbf".) Ha az NC telepítésénél nem kértük a file-nézőket (viewer-eket), akkor is használhatunk egy szöveges kiírót, ami a főprogramban (ncmain) van. Igaz, ez semmi plusz dolgot nem tud, csak keresni (<F7>, <Shift><F7>) lehet egy szövegmintát. Ez gyakorlatilag csak szöveges file-ok megjelenítésére alkalmas. Amikor az NC-ben egy file-on állva <F3>-at nyomunk, akkor az a kiterjesztés alapján dönti el, hogy mely programot használja és azt indítja az adott file-névvel. A file-kiterjesztés és a program 'kapcsolatot' az NC.CFG konfigurációs file vezérli. Ismertetését lásd később. Grafikus (kép)file-ok esetén kicsit más a helyzet, ugyanis a nagy számú típus miatt, az NC konvertál és csak ezután történik a megjelenítés. (Természetesen mi a konverziót nem észleljük.)

Minden view-képernyő azonos felépítésű. A képernyő felső sora a státuszsor, az alsó sora a funkciógombokról tájékoztat, mint az NC-nél a menüléc. A státuszsorban olvasható, hogy mely view-programot használta, illetve egy-két járulékos információ látható. Az <Esc>-pel vagy az <F10>-zel lehet kilépni a file-nézőből. Csak az egy 'családba' tartozó view-k esetén lehet az <F8>-cal egy másik view-típusra váltani. Például ha egyszer az NC a wpview.exe-t hívta meg, akkor abból nem lehet pl. a dbview-ra, adatbáziskiírásra váltani. Képek megjelenítésénél nincs sem menü, sem státuszsor, ekkor kilépni az <Esc>-pel lehet.
Nézzük meg, hogy a 4-es Commander milyen típusú file-ok megjelenítésére készült fel:

Adatbázisok

Clipper - dBase II, III, III Plus, IV - dBXL - FoxBase - Paradox 3.5 - Q&A adatbázis - RBase - Reflex 1.0, 1.1, 1.2

Táblázatok

Excel 2.x, 3.x, 4.x - Lotus 1-2-3 1.x, 2.x, 3.x - Microsoft Works - Mosaic Twin - Quattro - Symphony

Tömörített file-ok (Csak a tartalomjegyzéket írja ki.)

Arc/Pak - Arj - Lharc - Zip - Zoo

Szövegszerkesztők, kiadványszerkesztők

Microsoft Word 4.0, 5.0 - Microsoft Works - Multi-Mate - Windows Write - WinWord 1.x, 2.x - WordStar 2000 - WordStar 7.0 - WordPerfect 4.2, 5.0, 5.1 - XyWrite

Grafikus file-ok, képek

CompuServe GIF - Micrografx Designer, Charisma - Microsoft Paint - Paintbrush PCX - Tagged Image File Format (TIFF) - Windows Bitmap, Clipboard, Icon, Metafile - WordPerfect Bitmap, Graphics

Egyéb DESQView PIF
Hexadecimális kiírás - Programok megjelenítése (*.com, *.dll, *.exe) - Windows PIF

A Commander *view* programjai, amelyek a file-okat jelenítik meg, rajzolják ki:

123view.exe, arcview.exe, dbview.exe, paraview.exe, q&aview.exe, rbview.exe, refview.exe, wpview.exe, valamint a képfile-ok megjelenítéséhez szükséges bitmap.exe és vector.exe. E két utóbbi file-hoz a ...2dib.exe és a ...2wmf.exe konverziós file-ok tartoznak.

Nézzünk meg egy-két file-nézőt és a szolgáltatásait. Pozicionálni 'függőlegesen' a szokásos billentyűkkel (<Home>, <End>, <Pg..>, nyilakkal) kell, 'oldalirányban' a vízszintes nyilak mellett azok <Ctrl> billentyűs kombinációival is.

Text View, Word... View, stb. (wpview.exe) :

1Help — Help, segítő információk a billentyűhasználatról. Ez a view-program 'belső' helpje.

2Unwrap — A szótördelés ki-be kapcsolása. (Az *Unwrap-Wrap* felirat váltakozik. Alapesetben van szótördelés, ezért az Unwrap látszik.)

4Hex — Válthatunk hexadecimális kiírási módra. Visszaváltani szintén az <F4>-gyel (*ASCII* felirat) kell.

7Search — Kereső funkció. A pillanatnyi pozíciótól a file végéig keresi a megadott szövegmintát. A találatot kiemeli. A keresést a <Shift><F7> kombinációval lehet folytatni.

8Viewer — Váltani lehet más viewer-re. Alapesetben - a kiterjesztés alapján - a megfelelő formában történik a kiírás, de ha eltér a kiterjesztés a tényleges formától, akkor kell kiírási formát váltani. Lásd még a függeléket, a karaktertáblákkal és a konverziós lehetőségekkel (ansi2???.set) kapcsolatban.

10Quit Kilépés a view-ból. Az <F10> mellett az <Esc> is használható.

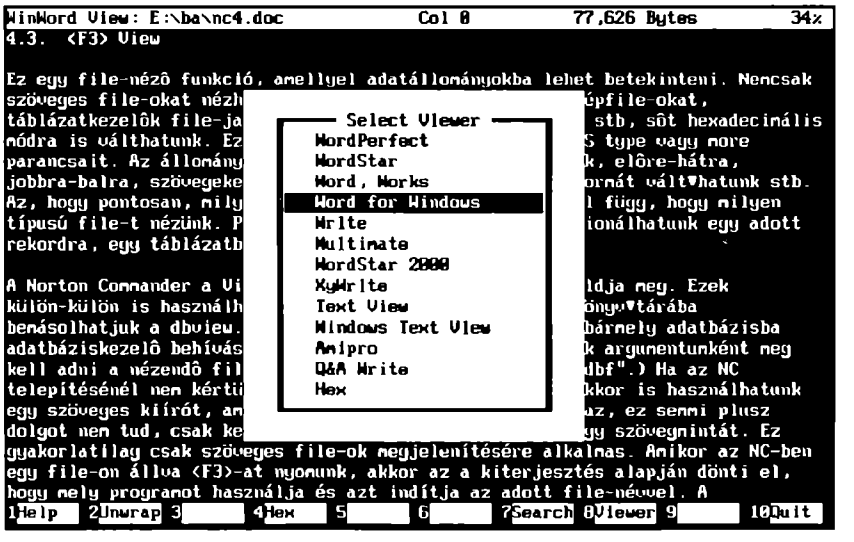

6. ábra

dBASE View (dbview.exe) :

11nfo Információ az adott adatbázisról. A file neve és típusa mellett, a fejrész (header) hossza, a rekordméret, a mezők és a rekordok száma látható.

2Fields Mezőleírások (mezők neve, típusa és hossza).

4Browse Váltás a *browse* és a *rekord* kiírási mód között. Alapesetben egy rekord látható csak, a mezők egymás alatt. Ilyenkor rekordonként lapozni a <Pg..> billentyűkkel lehet. Browse módban a rekordok egymás alatt szerepelnek. Előfordulhat, hogy csak néhány mező látható. Ekkor jobbra-balra lapozni a <Ctrl><vízszintes nyíl>-lal lehet.

5Go to Pozicionálás egy adott rekordra.

7Search Kereső funkció. A pillanatnyi rekordtól az utolsóig keresi a megadott szövegmintát. A keresést a <Shift><F7> kombinációval lehet folytatni.

10Quit Kilépés a view-ból.

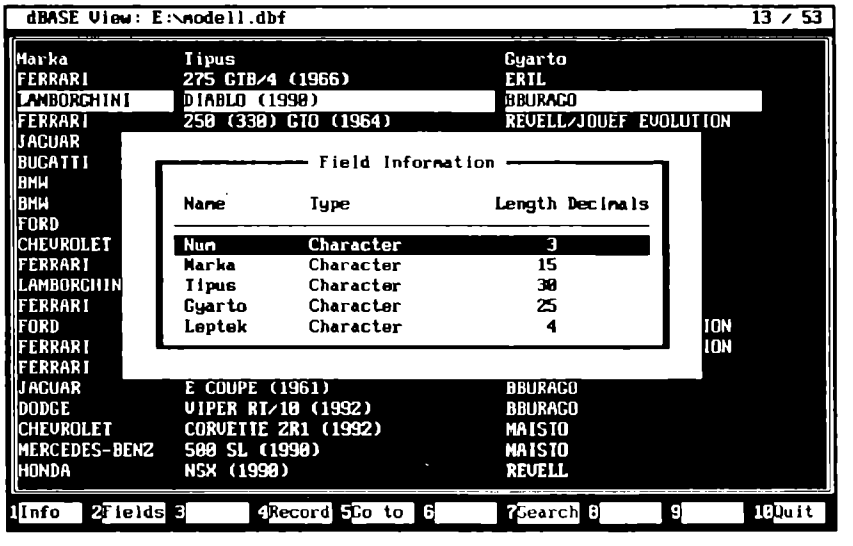

7. ábra

123View:

1Help Segítő információk a használható billentyűkről.

5Go to Pozicionálás egy adott cellára.

7Search Kereső funkció. A pillanatnyi cellától a file végéig keres. Találat után keresni a minta újbóli megadása nélkül a <Shift><F7> kombinációval lehet.

10Quit Kilépés a view-ból.

Lásd a következő oldali ábrát.

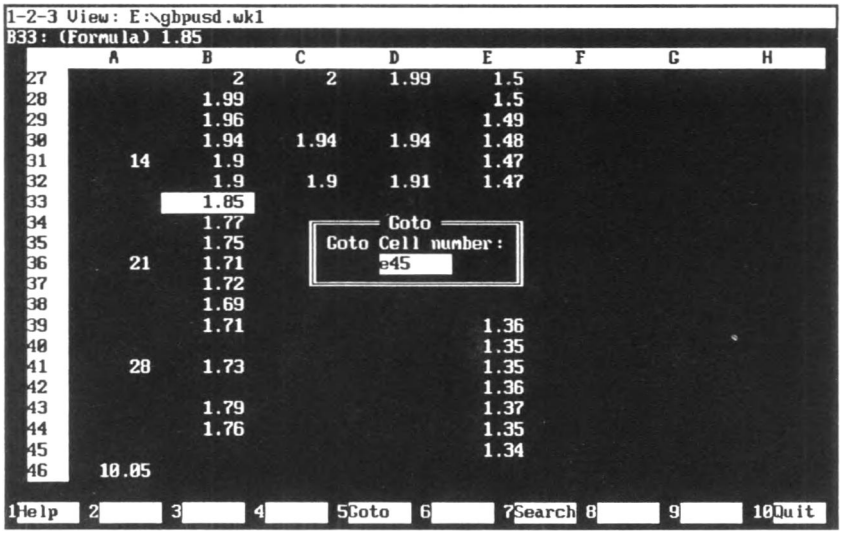

8. ábra

Arc/Pak View (arcview.exe) :

1Help	Segítő információk a billentyűhasználatról.
7Search	Kereső funkció. A pillanatnyi helytől a file végéig keres. Találat után a keresést a <Shift><F7> kombinációval lehet folytatni.
10Quit	Kilépés a view-ból.

A képernyő oszlopai (9. ábra) a tömörített file nevét, dátumát, idejét, a sűrítés mértékét (Pct), az eredeti (UnCompressed) és a tömörített (Compressed) file méretét, a sűrítési módszert (Method) stb. mutatják.

Ha a VIEW funkciót az <F3> helyett a <Alt><F3>-mal hívjuk meg, akkor csak egy alapview jelentkezik. Ez szöveges módban jeleníti meg a file-t és csak az <F7> *Search* funkcióval rendelkezik. Ha az <F3> helyett a <Shift><F3>-at használjuk, akkor csak a file-név megadása után fog betöltődni a megfelelő viewer.

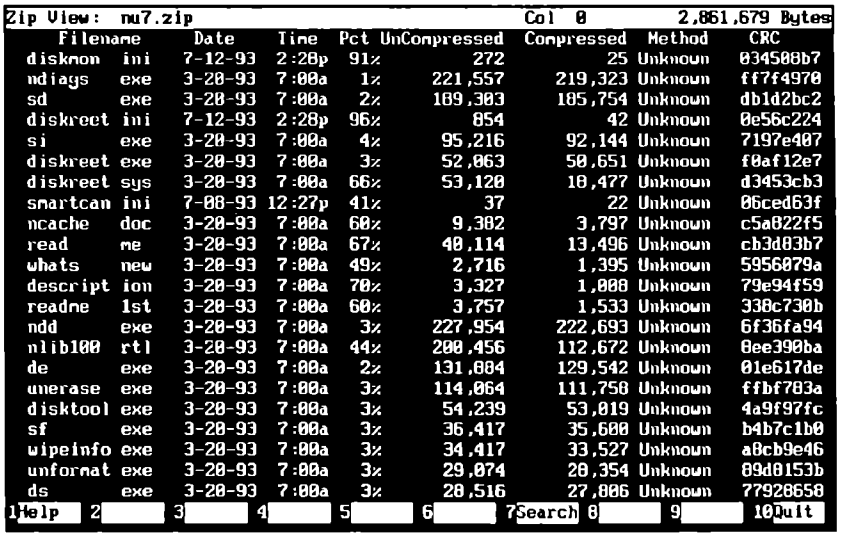

Zip View: nu7.zip Col 0 2,861,679 Bytes

Filename	Date	Time	Pct	UnCompressed	Compressed	Method	CRC
diskmon ini	7-12-93	2:28p	91%	272	25	Unknown	034508b7
ndiags exe	3-20-93	7:00a	1%	221,557	219,323	Unknown	ff7f4970
sd exe	3-20-93	7:00a	2%	189,303	185,754	Unknown	db1d2bc2
diskreet ini	7-12-93	2:28p	96%	854	42	Unknown	0e56c224
si exe	3-20-93	7:00a	4%	95,216	92,144	Unknown	7197e407
diskreet exe	3-20-93	7:00a	3%	52,063	50,651	Unknown	f0af12e7
diskreet sys	3-20-93	7:00a	66%	53,120	18,477	Unknown	d3453cb3
smartcan ini	7-08-93	12:27p	41%	37	22	Unknown	06ced63f
ncache doc	3-20-93	7:00a	60%	9,382	3,797	Unknown	c5a822f5
read me	3-20-93	7:00a	67%	40,114	13,496	Unknown	cb3d03b7
whats new	3-20-93	7:00a	49%	2,716	1,395	Unknown	5956079a
descript ion	3-20-93	7:00a	70%	3,327	1,008	Unknown	79e94f59
readme 1st	3-20-93	7:00a	60%	3,757	1,533	Unknown	338c730b
ndd exe	3-20-93	7:00a	3%	227,954	222,693	Unknown	6f36fa94
nlib100 rtl	3-20-93	7:00a	44%	200,456	112,672	Unknown	0ee390ba
de exe	3-20-93	7:00a	2%	131,884	129,542	Unknown	01e617de
unerase exe	3-20-93	7:00a	3%	114,064	111,758	Unknown	ffbf783a
disktool exe	3-20-93	7:00a	3%	54,239	53,019	Unknown	4a9f97fc
sf exe	3-20-93	7:00a	3%	36,417	35,600	Unknown	b4b7c1b0
wipeinfo exe	3-20-93	7:00a	3%	34,417	33,527	Unknown	a8cb9e46
unformat exe	3-20-93	7:00a	3%	29,074	28,354	Unknown	89d0153b
ds exe	3-20-93	7:00a	3%	28,516	27,806	Unknown	77928658

1Help 2 3 4 5 6 7Search 8 9 10Quit

9. ábra

2.4. <F4> Edit

Ha egy file-ra pozicionálunk a panelen és megnyomjuk az <F4>-et, akkor bejelentkezik egy editor és kezdhetjük is a munkát. Vagy az NC saját editora, vagy az <F9>/ *Options/Editor...*-ban megadott program (saját editorunk) fog betöltődni. (Ez lehet például a Norton Editor 2.0 is.) Az NC belső editorával csak kisebb file-ok (53000 byte) szerkeszthetők, módosíthatók. Bár ez lényeges növekedés az előző verzióbeli 26 Kb-hoz képest. Akárcsak a file-nézőknél, az editornál is a képernyő felső sora a státuszsor, az alsó sora a menüléc. A státuszsor a megnyitott file neve, a pillanatnyi pozíciónk (sor, oszlop), a még rendelkezésre álló szabad (Free) hely byte-ban és végül a kurzor alatti karakter kódja olvasható. (Ez utóbbi nagyon sokszor hasznos.)

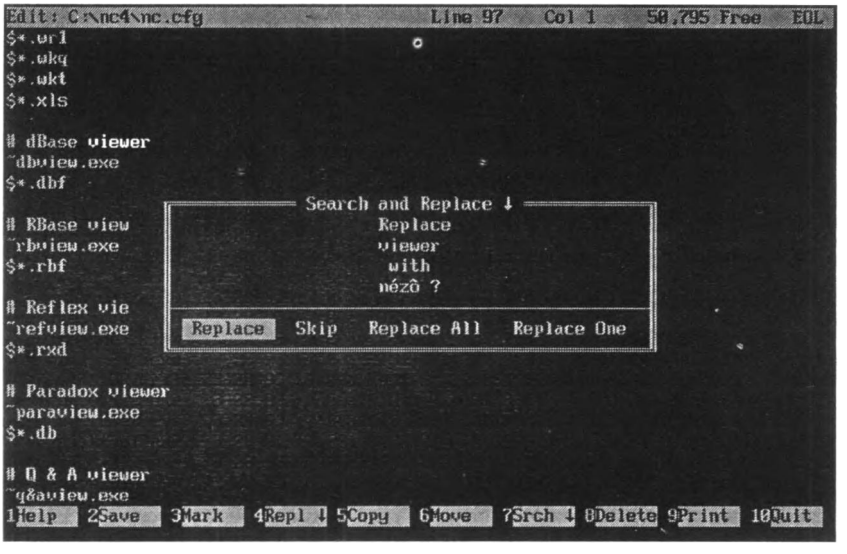

10. ábra

A menüléc a használható funkcióbillentyűkről tájékoztat. Lenyomva tartott <Shift> vagy <Alt> mellett változik a menüléc is, megmutatva e billentyűk és az <Fx> kombinációkhoz rendelt funkciókat.

<F1> - <F10>

1Help Az NC helpje jelentkezik, amely az editorban használható billentyűkről tájékoztat. A ^ jel a <Ctrl>-t, a <BS> a <Back-Space> billentyűt jelöli.

2Save Menti a file-t változatlan névvel. Ha más néven akarjuk visszaírni, akkor a <Shift><F2>-et használjuk és adjuk meg az új file-nevet (és path-t). <Shift><F10>-zel mentve kilépünk az editorból.

3Mark Blokk kijelölésére szolgál. Ha lenyomtuk az <F3>-at, akkor lépjünk a kijelölendő rész másik végére. Folyamatosan kiemeli a kijelölt részt. Ha végeztünk, akkor használjuk

ismét az <F3>-at, lezárva a kijelölést. Sajnos csak teljes sorokat lehet markírozni, 'igazi' blokkot nem.

4Repl ↓ Szövegminta keresése és helyettesítése 'előre, lefelé' irányba, a file vége felé. A *Replace* mezőbe a cserélendő, míg a *with*-be a helyettesítendő szöveget kell megadni. A kis- és nagybetűket megkülönbözteti, ha bekapcsoljuk a *Case sensitive*-et. A talált mintát kiemeli, majd a következő gombok közül választhatunk:

Replace	Ezt a találatot cseréli és a következőt keresi.
Skip	Ezt nem cseréli és a következőt keresi.
Replace All	Az összes találatot kicseréli a megadottra.
Replace One	Csak ezt az egyet cseréli és kilép a funkcióból. Lásd még az <Alt><F4>-et.
<Esc>	Kilépünk a funkcióból.

Visszafelé keresni és cserélni a <Shift><F4>-gyel lehet.

5Copy A kijelölt blokkot a kurzor jelenlegi helyére másolja.

6Move A kijelölt blokkot a kurzor jelenlegi helyére mozgatja át, vagyis az eredeti helyről törli.

7Srch ↓ Szövegkereső funkció. A megadott szövegmintát a file vége irányában keresi és a találat helyére pozicionál. A keresést folytatni egy újabb találat reményében az <Alt><F7>-tel lehet. Visszafelé keresni a <Shift><F7>-tel lehet.

8Delete Törli a kijelölt blokkot vagy kijelölés hiányában a kurzor alatti karaktert.

9Print A file kinyomtatása. Az anyagot az *Options* menü *Configuration...* részben beállított (printer) portra (com1-com3 vagy lpt1-lpt3) küldi.

10Quit Kilép az editorból. Az <Esc>-et is használhatjuk. Ha volt módosítás és azt nem mentettük ki, akkor azt most megtehetjük a *Save* gombbal. A *Don't save*-vel mentés nélkül lépünk ki, míg a *Continue editing* gombra az editorban maradunk. <Shift><F10>-zel mentéssel lép ki.

<Shift><F1> - <Shift><F10>

2SaveAs Egy új névvel menti el a file-t. Ezt a nevet (és a path-t) kell begépelni.

3Unmark Megszünteti a blokk kijelölését. Kijelölés úgy is megszüntethető, hogy új kijelölést (<F3>) kezdeményezünk.

4Repl ↑ Szövegminta keresése és helyettesítése 'visszafelé', a file eleje felé. A *Replace* mezőbe a cserélendő, míg a *with*-be a helyettesítendő szöveget kell megadni. A kis- és nagybetűket megkülönbözteti, ha bekapcsoljuk a *Case sensitive*-et. A talált mintát kiemeli, majd ugyanazon gombok közül választhatunk, mint az 'előre' irányú funkciónál. (Lásd az <F4>-nél.) Viszont a *Skip* (ugord át) funkció itt nem működik.

7Srch ↑ Szövegkereső funkció. A megadott szövegmintát a file eleje felé keresi és a találat helyére pozicionál. Lásd még az <Alt><F7>-tet.

10Sv&EX "Save & Exit", azaz mentéssel lép ki az editorból.

<Alt><F1> - <Alt><F10>

1WIN Kiírás ANSI formátumban.

2DOS Kiírás ASCII formátumban.

Az <Alt><F1>-gyel és az <Alt><F2>-vel csak kiírást módot váltunk. Az előbbivel windows-os file-ok karakterkiosztását nézhetjük meg. Például, ha a Windows Writetal írtunk egy anyagot, akkor azt betöltve az editorba a magyar ékezetes betűk 'olvashatatlanok'. Ha látni akarjuk a tényleges betűket, akkor DOS-os formára kell váltani. Ekkor a konverziót az ansi2437.set, ansi2852.set stb. fileok végzik, attól függően, hogy milyen kódtábla (437, 852 stb.) van betöltve a DOS-ban. (Így átváltva is írhatunk, de csak ugyanannyi karakterünk legyen, különben a windows-os forma sérül, és már vissza se tudunk váltani!) A visszaváltás az ansi2???.set file végzi, ahol a ??? a jelen-

legi DOS-beli kódtábla száma. Az oda-vissza váltáshoz szükséges .set file-oknak szinkronba kéne lenniük. De ez 'magyar' szempontból nincs így, ezért a ansi2???.set file-t egy hexa-editorral módosítani kell. Például az ansi2437-.set-ben a 143-dik pozícióra (Á) egy 193-at (C1h, windows-os Á) kell írni. A konverziós file-ok részletes leírását lásd a függelékben.

Jó dolog, hogy mindegyik kiírási formában a kurzor alatti karakter kódja kiolvasható a státuszsorból. A file visszaírása az eredeti formában történik (konverzió után).

3Date — Gépi idő és dátum betoldása a dokumentumba kurzor helyére.

4Repl A — Az utoljára használt (előre vagy hátra) kereső és helyettesítő funkciót folytatja a kurzor jelenlegi helyétől. Lásd még az <F4>-et is.

5Insert — A megjelenő *File Insert* ablakban annak a file-nak a nevét kell megadni, amelyet a kurzor jelenlegi helyére betoldunk a mostani dokumentumunkba.

6Count — Megszámolja a sorok (lines) és szavak (words) számát. (A szavakat egymástól a szóköz mellett a vessző, kettőspont, pontosvessző és más karakterek választják el.)

7Srch A — Az utoljára használt (előre vagy hátra) kereső funkciót folytatja a kurzor jelenlegi helyétől. Lásd még az <F7> funkciót.

8Goto — Úgrás egy általunk megadott sorra a file-ban.

9Backup — Mentési file (*.bak) kapcsolója. Azaz <Alt><F9>-re a "Backup file will be created" szöveg jelenti azt, hogy az eredeti file tartalma megmarad egy *.bak állományban. Az <Alt><F9> újbóli használatakor ez a mentés nem történik meg kilépéskor(, amit a fenti szövegben szereplő "not" szó fog jelezni).

10Append — Az általunk kijelölt blokkot hozzáfűzi az *Append File* ablakban megadott file végéhez.

Szerkesztési, pozicionálási billentyűk:

<Ctrl><S> vagy <balra>	Egy karakterrel balra lépünk.
<Ctrl><D> vagy <jobbra>	Egy karakterrel jobbra.
<Ctrl><A> vagy <Ctrl><balra>	Egy szóval balra pozicionálunk.
<Ctrl><F> vagy <Ctrl><jobbra>	Egy szóval jobbra.
<Ctrl><E> vagy <fel>	Egy sorral fel.
<Ctrl><X> vagy <le>	Egy sorral le, a file vége felé.
<Ctrl><R> vagy <PgUp>	Egy képernyőnyit felfele.
<Ctrl><C> vagy <PgDn>	Egy képernyőnyit előre, a file vége felé.
<Home>, ill. <End>	A sor elejére, illetve végére.
<Ctrl><Home> vagy <Ctrl><PgUp>	A file elejére.
<Ctrl><End> vagy <Ctrl><PgDn>	A file végére.

A szavakat a szóköz, kettőspont, pontosvessző, vessző stb. karakterek választják el egymástól. Üres részekre nem lehet pozicionálni. Például nem lehet jobbra lépni, ha ott semmilyen karakter sincs. (A szóköz is karakter.)

<Ctrl><H> vagy <BS>	A kurzor előtti karakter törlése.
<Ctrl><G> vagy <Del>	A kurzor alatti karakter törlése.
<Ctrl><W> vagy <Ctrl><BS>	A kurzortól balra levő szó törlése.
<Ctrl><T>	A kurzortól jobbra eső szó törlése.
<Ctrl><Y>	Az egész sor törlése.
<Ctrl><K>	Törlés a kurzortól a sor végéig.

<Ctrl><Q> A billentyűzeten nem szereplő karakterek bevitelére szolgál. E kombináció után a státuszsorban egy " karakter jelzi, hogy tetszőleges kódú karakter bevihető. A bevitel végezhető az <Alt>+kód módszerrel, a <Ctrl>+<betű>-vel stb. A kurzor alatti karakter ASCII kódja a státuszsor végén szerepel, így ellenőrízni lehet a bevitel helyességét.

Megjegyzés:
Ha az <F4> helyett a <Alt><F4>-et használjuk, akkor az NC saját editora töltődik be, függetlenül attól, hogy az <F9>/ *Options/Editor...*-ban mi van beállítva.
Ha az <F4> helyett a <Shift><F4>-et használjuk, akkor csak a file-név megadása után fog betöltődni a megfelelő editor, így egy más helyen levő file is editálható könyvtárváltás nélkül.

2.5. <F5> Copy

File-ok és/vagy könyvtárak másolása egy megadott helyre. Annyiban tud kevesebbet a DOS copy-nál, hogy nem lehet összemásolni állományokat(, de erre használhatjuk a DOS-os copy-t). Ha egy létező file-ra másolunk, akkor a másolást, felülírást nyugtázni kell, ellentétben a copy-val. Igaz, ez kikapcsolható az *F9/Options/Confirmation* részben. Több file és könyvtár is másolható egy <F5>-tel. Jelöljük ki a másolandó file-okat az <Ins>, <Szürke+>, <Szürke->, <Szürke*> billentyűk segítségével, és mehet a másolás. De hova? Ezt a másolási mező tartalma dönti el.
Ezt a mezőt értelemszerűen kell kitölteni. Adható csak path, de ezt megtoldhatjuk file-specifikációval is. Ez utóbbi esetben átnevezés is történik. Alapesetben a kitöltendő(, az output) mezőben a másik (vagy előző) panel path-a szerepel, ami persze átírható. Ez azért jó, mert kétpaneles módban gépelés nélkül tudunk file-okat átmásolni az egyik helyről a másikra.
A másolási párbeszéd ablakban *Copy, F10-Tree* és *Cancel* gomb szerepel. Az *F10-Tree*-vel vagy az <F10>-zel a meghajtó könyvtárai közül választhatjuk ki a másolás helyét. Ez egy gyorskeresővel (Speed Search) is rendelkezik. Ez az <F10> funkció hasonló az <F9>/ *Commands* menü *NCD tree* funkciójához. Ha könyvtára(ka)t is kijelöltünk, akkor kapcsoljuk be az *Include sub dir.*-t is, hogy azok file-jait is másolja a Commander.

A másolási művelet megszakítható az <Esc>-pel. A bármi oknál fogva át nem másolt file-ok kijelölése megmarad! Ez igen nagy előny, például ha file-okat másolunk több floppy-ra. Ezen kívül a kijelölt és sikeresen másolt file-okat újra kijelölhetjük az F9/Files/Restore selection funkcióval, így az <F5>-tel egy másik helyre is könnyen átmásolhatók.
Ha az <F5> helyett a <Shift><F5>-öt használjuk, akkor meg kell adni az input és az output neveket is, mint a DOS-nál(, azaz outputként elég lehet csak a path).

2.6. <F6> RenMov

Az <Ins>, <Szürke +>, <Szürke ->, <Szürke *> billentyűk segítségével kijelölt file-okat (vagy azt a file-t amin 'állunk') átnevezi (*rename*) vagy átmozgatja (*move*) egy output helyre. Nemüres könyvtár is átnevezhető, sőt átmozgatható. Az átmozgatás másolásból és törlésből áll, ezért az írásvédett file-okat csak átmásolja, az eredeti helyen csak jóváhagyás után törli.

Mikor történik átnevezés, és mikor átmozgatás? Ha az <F6>-ra jelentkező ablakban csak neve(ke)t adunk meg, path nélkül, akkor átnevezés történik. Ha egy másik path-t is (vagy csak azt) adunk meg, akkor átmozgatás történik. Akár a <F5> *Copy*-nál itt is használható az *F10-Tree* funkció a meghajtó egy könyvtárának a kiválasztására, illetve a *Rename* gomb, amelyre indul az átnevezési vagy átmozgatási művelet. Ha egy könyvtáron állunk és át akarjuk azt helyezni, akkor automatikusan bekapcsolódik az *Include sub directories*. Ez ahhoz szükséges, hogy alkönyvtárakat is át lehessen mozgatni.

Ha az <F6> helyett a <Shift><F6>-ot használjuk, akkor meg kell adni az input és az output neveket is. Ha könytárat átneveztünk vagy átmozgattunk, akkor a változást a saját nyilvántartásába is (\treeinfo.ncd) átvezeti.

2.7. <F7> Mkdir

Az adott könyvtárban létrehoz egy adott nevű alkönyvtárat és egyben aktualizálja a könyvtárstruktúrát is (\treeinfo.ncd file). Ha nem az NC-vel (vagy más Norton programmal) módosítjuk a könyvtárfelépítést, hanem például a DOS md paranccsal vagy más módon akkor újra kell olvastatni a lemezt az <F9>/ Left vagy Right menü *Re-read* funkciójával (<Ctrl><R>), hogy az új könyvtárat az NCD funkció is lássa.

2.8. <F8> Delete

Kijelölt file-okat és/vagy könyvtárakat töröl, illetve azt az elemet amin 'állunk' a panelen. A törlést az <F8> után nyugtázni kell a *Delete* gombbal. *Cancel*-lel vagy <Esc>-pel megszakítjuk a műveletet. Csak ezután törli a file-t. Viszont ha a file írásvédett, akkor annak törlését újból engedélyezni kell. Ha több file-t és/vagy könyvtárat jelöltünk ki törlésre, akkor a következő négy lehetőség közül választhatunk:

Delete	Engedélyezzük az adott file törlését.
All	Az összes kijelölt file törlését megengedjük. (Több rákérdezés nincs, viszont az írásvédett file-okat egyenként engedélyezni kell.)
Skip	Ezt a file-t nem törli, továbblép.
Cancel	Kilépünk a törlő funkcióból.

Ha könyvtár is szerepel a kijelöltek között, akkor be kell kapcsolni az *Include sub directories*-t, hogy ki lehessen törölni. (Az alkönyvtárban levő file-ok az All gombbal egyszerre kitörölhetők.)
A fontos file-okat - például a rendszerfile-ok - tegyük írásvédetté, ugyanis ezeket az NC alatt nem védi a *hidden* (rejtett) attribútum. Könyvtárváltás nélkül is törölhetünk file-okat, ha az <F8> helyett a <Shift><F8>-at használjuk. Ekkor a file-neve(ke)t kell megadni. Path, útvonal is megadható.

2.9. <F9> Pull Dn

Az <F9>-re a felső menüléc jelentkezik. Öt menüje van, a *Left, Files, Commands, Options* és a *Right.* Menüt vagy abban menüpontot kiválasztani a kiemelt (nagy) kezdőbetűkkel, vagy kiválasztással és <Enter>-rel lehet. Menüből visszalépni az <Esc>-pel lehet. Ezen menüket és funkcióikat a következő részek ismertetik.

2.10. <F10> Quit

Kilépünk a *Norton Commander*-ből, ha <Y>-nal vagy *Yes*-szel válaszolunk.

2.11. <Alt><F5> Comp

Azt a file-t vagy könyvtárat amin egy file típusú panelen állunk, vagy a kijelölt file-okat és/vagy könyvtárakat e billentyűkombinációra egy file-ba tömöríti.

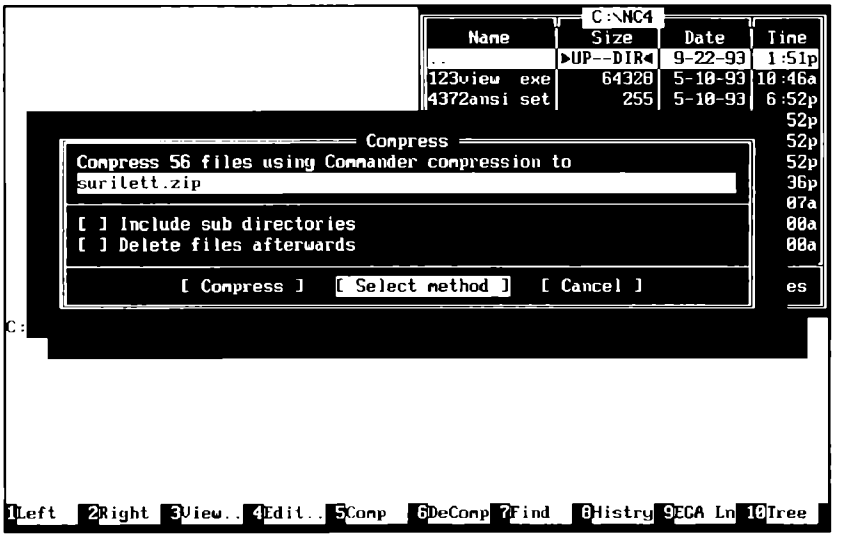

11. ábra

A "Compress .. files using", azaz ".. file sűrítése" után a tömörítő program neve látható. Ez alapesetben a *Commander compression* nevű NCZIP.EXE program, illetve a legutoljára használt sűrítő. Ha mást szeretnénk, akkor használjuk a *Select method* gombot. Erre egy új ablak jelenik meg, amelyben a használható sűrítők láthatók. Ezeket ugyan kiválaszthatjuk, de ezekkel nekünk kell rendelkezni (!), és legyen hozzájuk *path*. Egyébként azt, hogy mely sűrítők látszanak, azt a **PACKER-.SET** file-ból veszi a program. Ezt a file-t lehet módosítani, új tömörítőt felvenni, másképp paraméterezni stb. Ennek részletes tárgyalását **lásd a függelékben.** Térjünk vissza a sűrítési ablakra. Az adott mezőbe a keletkező - a tömörített file-okat és könyvtárakat tartalmazó - file nevét kell begépelni. Ha könyvtárat is kijelöltünk és a benne szereplőket is zsugorítani szeretnénk, akkor kapcsoljuk be az *Include sub directories*-t. Ha viszont a *Delete files afterwards*-ot kapcsoljuk be, akkor tömörítés után a 'kinti' file-okat törli. A *Compress* gombra indul a művelet. Még van egy állítási lehetőségünk. Az *Options* menü *Compression.../Storage method*-ban meg lehet adni, hogy a tömörítő a legjobb (best) módszert használja, kis méretű (small) file-t készítsen inkább vagy minél gyorsabban (fastest) sűrítsen, kerül amibe kerül. Egyébként a Commander az alábbi tömörítők paraméterezésére (packer.set file) van felkészítve:

PKZIP 1.X/2.X, ARJ, ARC, PAK, ZOO, LHARC.

Az egy 'menetben' végzett tömörítéskor jelszót (password) is megadhatunk. Ezzel lehet védeni a file-okat a kifejtés ellen. Az NC csak akkor kéri a jelszót tömörítéskor, ha az *Options* menü *Compression...* részben bekapcsoltuk a *Confirm with password*-öt.

Megjegyzés.
Egy tömörített file-ba úgy is bevihetünk, sűríthetünk egyedi file-okat, hogy kétpaneles módban az egyik panel "Compressed", sűrített. (Ilyenre könnyen lehet váltani, ha egy sűrített file-on <Enter>-t nyomunk.) A másik panelból a kijelölt file-okat átmásolva vagy átmozgatva a sűrítettre, a file-ok tömörítve lesznek, és természetesen az adott sűrít-

ménybe kerülnek. Ugyanígy, file-ok ki is bonthatók, ki is vehetők a sűrítményből, vagy éppen törölhetők onnan az <F8>-cal.

2.12. <Alt><F6> DeComp

Egy tömörített file kibontására szolgál. Álljunk rá egy tömörített file-ra és nyomjuk le az <Alt><F6>-ot. Az adott sűrített állomány minden fileját kibontja, de a sűrítmény is megmarad. A funkcióra jelentkező ablakban egy utat, könyvtárat kell megadni, ebbe fogja tenni a kibontott file-okat. Ha semmit sem adunk meg, akkor ez a könyvtár az aktuális lesz. (A Commander másolási, átmozgatási stb. parancsaihoz hasonlóan, itt automatikusan kitöltődik a mező, ha a másik panel is be van kapcsolva. Ekkor a másik panel könyvtárába fejti ki a file-t, hacsak a mezőt nem módosítjuk.)

A tömörített file kiterjesztése alapján dönti el, hogy milyen programot fog használni a kifejtéshez. Ez egyébként szerepel az ablakban. Természetesen, ha ez a program nem a Commander saját sűrítője, akkor azzal rendelkeznünk kell. A programhoz legyen *path*. Ha mégis más programot akarunk használni, akkor a *Select method* gombbal másik választható. *Decompress*-re indulhat a kibontás. A kibontáshoz is szükséges a packer.set file (az NC könyvtárában). A file részletes ismertetését lásd a függelékben.

E funkció a teljes tömörített állományt kibontja. Azonban, ha csak bizonyos file-okat akarunk kibontani, akkor a következőképpen kell eljárni. A sűrített file-on állva nyomjunk <Enter>-t. Ekkor sűrített paneltípusra (F9/Left vagy Right/C) váltottunk, láthatók a tömörítményben szereplő file-ok. Jelöljük ki a kibontandókat, és másolással vagy átmozgatással csak ezeket fogja kivenni és visszaalakítani.
Ha tömörítéskor adtunk jelszót, akkor azt meg kell adni, különben a file-okat nem lehet kibontani.

2.13. <Ctrl><F9> Print

Egy file típusú panelen az adott állományt kinyomtatja. Megkérdi, hogy valóban ki akarjuk-e nyomtatni az adott nevű file-t. Az anyagot az *Options* menü *Configuration...* részben beállított (printer) portra (com1-com3 vagy lpt1-lpt3) küldi. Ha nyomtatási hiba adódik (nincs bekapcsolva a nyomtató, nem 'on-line' stb.), akkor egy *Write fault* hibajelzést kapunk, amelynek elhárítása után a *Retry*-jal mehetünk tovább.

3. fejezet

A Left és a Right menü

Mindkét, a bal (left) vagy a jobb (right) panel állítási lehetőségei, a két menü funkciói azonosak. Az első 7 funkcióval - a *Brief*-től az *On/Off*-ig - a panel kiírási formáját, a panel típusát szabályozzuk. Kivétel a *Link* funkció, amellyel a soros vagy a párhuzamos porton keresztül összekötött gépek teremtenek kapcsolatot. A következő öttel - a *Name*-től az *Unsorted*-ig - az elemek, a file-ok, a könyvtárak kiírásának rendezettségét állítjuk be. Ezenkívül még három menüpont szerepel a leírásban.

3.1. Brief

Ha Brief-re váltunk egy panelt, akkor az adott könyvtár file-jait, alkönyvtárait mutatja. Az ilyen panelen három *Name* oszlop szerepel, benne a file-nevekkel. A szokásos kurzormozgató billentyűkkel mozoghatunk file-ról file-ra. Ha van mini státuszsorunk (lásd az Options menüben), akkor ott látható a file mérete és keletkezési időpontja, vagy könyvtár esetén a SUB-DIR megjelölés.
A következő ábra jobb oldali panelje *brief* típusú.

3.2. Full

Ha Full-ra váltunk egy panelt, akkor szintén az adott könyvtár file-jait, alkönyvtárait mutatja. Az ilyen panelen *Name, Size, Date,* és *Time* oszlop szerepel, azaz minden file-név mellett szerepel a méret és a keletkezési időpont. Ha van mini státuszunk, akkor ott is látható a file és adatai, vagy könyvtár esetén a SUB-DIR megjelölés és a könyvtár születési időpontja.
A következő ábra bal oldali panelje *full* típusú.

12. ábra

3.3. Info

Információs panelre vált. Információkat kapunk az adott könyvtárról és meghajtóról. Ez a paneltípus három részből áll. A legfelső a Commander-ről tájékoztat. A következő részben a lemezről kapunk adatokat:

Bytes Memory — Memória byte-ban.
Bytes Free — Szabad memória byte-ban.
N total bytes on drive X: — Az X: meghajtó N byte kapacitású.
M bytes free on drive X: — Az X: meghajtón M byte szabad hely van.
J files and K directories use L bytes in X:\.. — Az X:\.. (aktuális) könyvtárban J file és K alkönyvtár szerepel, amelyek összesen L byte-ot foglalnak le.

A legalsó rész a *dirinfo* file-t mutatja, de csak akkor ha nagyméretűre vannak állítva a panelek (Options/Full screen). A dirinfo-ban az adott

könyvtárra vonatkozó információkat helyezhetünk el. Minden könyvtárban lehet ilyen file. Ebben 7 sornyi, soronként 36 karakternyi információ tárolható. Ha az info panelünk aktív, akkor <F4>-et nyomva a dirinfo részen megjelenik az *Edit* címszó, majd a Commander editorával módosítható vagy létrehozható a file. A file tetszőlegesen nagy lehet, de csak 7sor és 36 karakter fog látszani.
Az aktív panelről információt úgy is kaphatunk, hogy <Ctrl><L>-lel a másik panel helyére bekérjük az info panelt. Újbóli <Ctrl><L>-re visszaáll az eredeti paneltartalom. Ha nem volt panel, akkor <Ctrl><P>-t adjunk.
A következő ábra jobb oldali panelje *info* típusú. Az ábrán az info panelen az aktuális könyvtárra vonatkozó rész hiányzik, mert a másik panel tree típusú.

3.4. Tree

A könyvtárfelépítésről kapunk képet. Ha mindkét panelunk be van kapcsolva, akkor ha az egyiket *tree* típusra állítjuk, akkor a másik panelen a meghajtó fastruktúrája látható. Egy ilyen panelen lehet könyvtárat váltani, törölni (<F8>), átnevezni (<F6>) vagy létrehozni (<F7>). Ezt a fastruktúrát és a módosításokat is, a gyökérben levő *treeinfo.ncd* file-ban tárolja. Ha az *Options/Configuration...* funkcióban az *Auto change directory* kapcsolót bekattintjuk, akkor ahogy a *tree* panelen könyvtárt váltunk, úgy a másik, a *brief* vagy a *full* panelen is könyvtárváltás történik. (Bekapcsolt *Auto change...* mellett nem törölhető a könyvtár.) Ha az *Auto change ...* nincs bekapcsolva, akkor a *tree* panelen <Enter>-t kell adni, hogy a másik panelen könyvtárat váltson. A <Szürke +>, <Szürke -> billentyűkkel a *tree* típusú panelen az azonos szintű könyvtárakon lehet lépkedni lefelé, illetve felfelé. Egyébként a kurzormozgató billentyűkkel lehet közlekedni. Itt is használható a gyorskereső (<Alt> + kezdőbetű), amellyel gyorsan meg lehet találni egy könyvtárat. A következő ábra bal oldali panelje *tree* típusú.

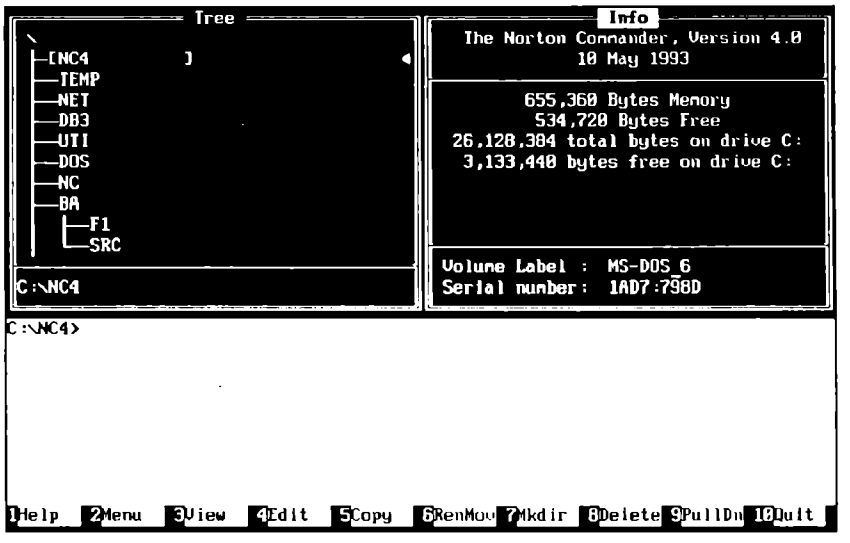

13. ábra

3.5. Quick view

E funkció csak akkor használható, ha a másik panel file-os, azaz *brief* vagy *full* típusú. Például legyen a jobb panel *full* típusú, akkor a bal panel *view* panelre váltható. A *Quick view*, azaz gyors nézet, azt jelenti, hogy azt a file-t látjuk a másik panelen, amelyiken ebben a panelen 'állunk'. Ha a file-os panelen gyorsan lépkedünk, majd egy file-on megállunk, akkor az megjelenik a view panelen. A megjelenítéshez ugyanazokat a programokat használja az NC, mint amelyeket az <F3> View-nál is tárgyaltunk. (Lásd még az <F3>-as részt is.) Át lehet lépni a view panelre és ott ugyanúgy mozoghatunk a file-ba, bármely részt megtekinthetjük. Némi korlátozás tapasztalható, hiszen itt nincs annyi hely a kiírásra. Például ha dBase adatbázison állapodunk meg, akkor a view panelen csak rekordos kiírási forma szerepel, csak rekordonként lehet lépni stb. Sőt képfile-okat egyáltalán nem lehet megnézni a Quick view panelen. (Nem is kell, hiszen ha úgyis egy ilyenen állunk, akkor <F3>-mal az egész kiíratható.) De **nézzük meg** a menülécet! A *3View* felirat

helyett a *3Zoom* szerepel. Azaz, az <F3> billentyűvel átválthatunk a teljes képernyős view funkcióra akármelyik panelen vagyunk is. Onnan pedig szintén az <F3>-mal (*Unzoom*) visszaválthatunk a view panelre. Ha egy könyvtáron állunk, akkor a view panel egy mini információs rész, amely az alkönyvtárak számát és a lefoglalt összes lemezterületet mutatja meg.

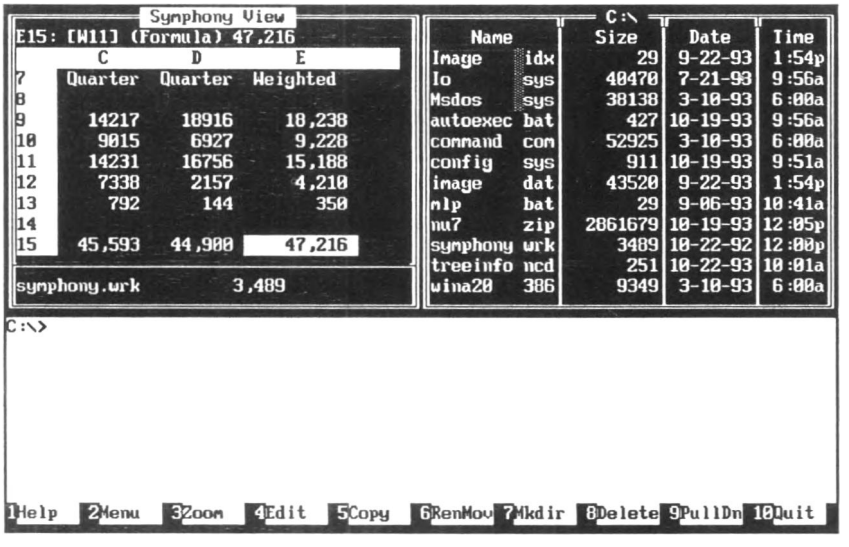

14. ábra

Ha csak egy file-os panelünk van, akkor a <Ctrl><Q> kombinációval a másik panelt view-ra válthatjuk.

3.6. Compressed File

Sűrített panel, azaz tömörített file-on állva megnézhetjük a tartalomjegyzékét, hogy milyen állományokat tartalmaz. E funkció gyorsan úgy is elérhető, ha egy file típusú panelen egy sűrített file-on <Enter>-t nyomunk. Egy ilyen sűrítményből, annak a legkülső könyvtárára lépve

(.. sub-dir) kiléphetünk. Az eredeti 'helyre' kerülünk vissza. Egy ilyen panelt a címsora is jelez, amelyben a tömörített file neve is szerepel. Bár az NC menüléce változatlan, mégsem lehet csak néhány dolgot tenni. Közvetlenül nem módosítható, nem íratható ki egy ilyen file stb. De lehet egy sűrítményből ki- vagy bemásolni file-okat, átnevezni, törölni. A ki- vagy bemásolás hosszabb a megszokottnál, hiszen tömörítőt kell közben használni.

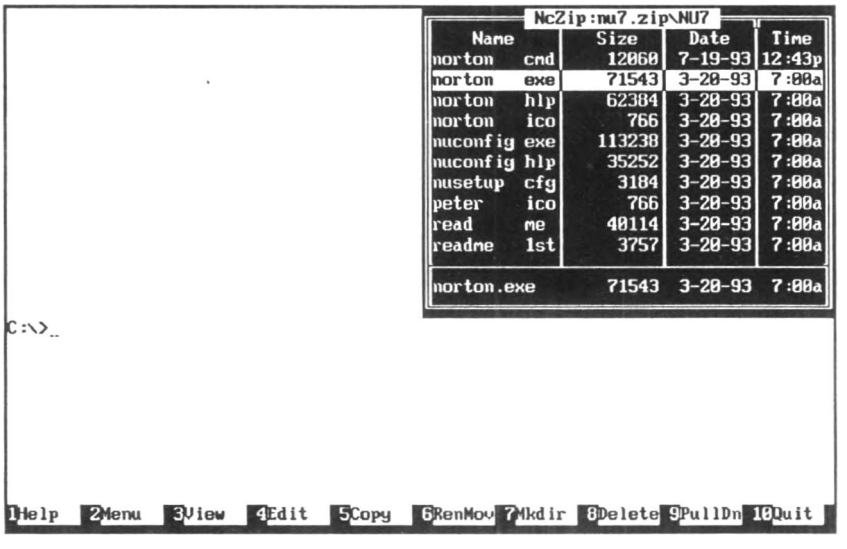

15. ábra

3.7. Link

Ezzel a funkcióval lehet két összekötött gép között file-okat átküldeni. Például egy LapTop gép munkakönyvtárából a file-okat a végleges helyre, egy másik PC-be bemásoljuk. Nem kell kimenteni floppy-ra, majd onnan bemásolni a másik gépbe. Ez főleg akkor nehézkes, ha nagy mennyiségű adatunk van, vagy például közvetlenül lehetetlen ha a LapTop-on csak kis floppy-egység (3½"-os), a másik gépen csak nagy floppy-egység (5¼"-os) van. Ehelyett a két gépet összekötjük soros

(com1-com4) vagy párhuzamos (lpt1-lpt4) portokon keresztül Commander kábellel, majd mindkét gépen az NC-t, azaz ezt a funkciót használva átmásolhatjuk a kívánt adatállományokat.
(Vigyázzunk, mert ha van soros egerünk, akkor az általában a COM1-en van. Ezért nem elég csak lehúzni és a másik kábelt feltenni, hanem a mouse driver-t is ki kell iktatni, mert az 'fogja' a portot és nem fog menni a *Link*.)
Mindkét gépen töltsük be az NC-t. Mindkettőn meg kell hívni a *Link* funkciót. A sorrend bármi lehet, mindegy, hogy melyiken kezdjük. Hívjuk be például az átküldendő gépen a link-et. Ezt bármelyik panelen megtehetjük. Célszerű a gép egyik panelét a küldendő file-okat tartalmazó könyvtárra állítani, a másikon a link-et kezdeményezni. Ugyanis itt fog megjelenni a másik gép egyik könyvtára. Visszatérve a teendőkhöz, az átküldő gépen behívjuk a link-et:

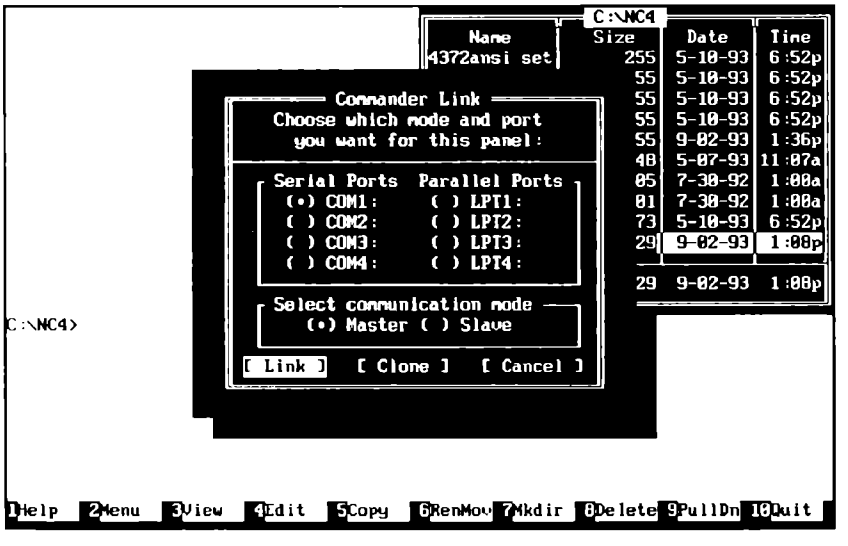

16. ábra

A *Mode* ablakban a 'küldő' gépen válasszuk ki a *Master*-t és a megfelelő portot. A *Link* gombra egy ablakban felszólít, hogy a másik gépet állítsuk *Slave*-re. Ha a Slave-vel kezdtünk, akkor a másik gépet Master-re kell állítani. A *Waiting to connect...* azt jelzi, hogy mindaddig vár, amíg a másik gépet is link-re nem állítjuk. Ha *Cancel*-t vagy <Esc>-et nyomunk, akkor nem lesz összekötetés. Menjünk át a másik géphez, és állítsuk be a megfelelő portot és a *Mode*-ot *Slave*-re. (Természetesen, ha soros kábellel dolgozunk, akkor azt mindkét gépen soros portra kell tenni. Ugyanígy kell eljárni a párhuzamos kábellel. A párhuzamos átvitel gyorsabb.) Ha nincs semmi gond és létrejött a kapcsolat, akkor a Slave, azaz a fogadó gépet nem tudjuk használni. Ha a kapcsolatot meg akarjuk szakítani, akkor a *Master* gépen újra hívjuk meg *Link* funkciót. Ha a *Close Commander Link?*-re Yes-szel válaszolunk, akkor megszakad a kapcsolat, és mindkét gép éli külön világát.
A *Link:...* ablak a másik gép lemezét mutatja. Itt nemcsak a C:, de bármely meghajtót is kiválaszthatjuk. Például az <Alt><F1>-re (*Choose Link drive*) a Slave gép floppy-ja is kiválasztható.
Ha létrejött a kapcsolat, akkor ugyanúgy megy minden mintha egy gép két panelje lenne csak látható. **Bármelyikről bármelyikre másolhatunk!** Az egyik panelen kijelölt file-okat a Copy funkcióval a másikra másolhatjuk. De nemcsak másolhatunk, hanem átmozgathatunk, bármelyik panelen törölhetünk, átnevezhetünk stb.

Clone

A fenti leírásból kiderül, hogy mindkét gépen futtatni kell a Commander-t ahhoz, hogy kapcsolatot lehessen teremteni. De ez a kapcsolat akkor is megoldható, ha csak az egyik gépen van Commander. Igaz ekkor **csak a soros portok**on lehet kapcsolódni. Amelyiken van NC, azon hívjuk be a Link funkciót, és legyen az a Master gép. A Master gépen a Link-ben ne a Link, hanem a **Clone** gombot használjuk. Válasszuk ki a portot. A Slave gépen csak a **com1** vagy a **com2** port használható. A Slave gépen a DOS prompt-nál létrehozzuk és az NC könyvtárra váltunk:

```
md nc4
cd nc4
```

Ha a kábel a com1-re csatlakozik, akkor még a Slave gép portját is be kell állítani:

```
mode com1:2400,n,8,1,p
```

Majd a parancsbeadási helyet kell a com1-re állítani:

```
ctty com1:
```

Ezután a Master gépen jöhet az OK. A Slave gépre átkerülnek a Norton Commander (bizonyos) file-jai. Az átkerülő file-ok neveit látni fogjuk. Ha ennek vége, akkor a Slave gépen indítsuk el a Commander-t (nc <Enter>). Ezek után a megszokott módon megy a két gép közti kommunikáció, a file-ok mozgatása stb.

3.8. On/Off Ctrl-Fx

Az adott panelt ki-be kapcsolhatjuk. Ezt menün kívül is bármikor megtehetjük a <Ctrl><F1>-gyel (bal panel kikapcsolása) vagy a <Ctrl>-<F2>-vel (jobb panel). Ha mindkét panel be van kapcsolva, akkor ha az aktívat kapcsoljuk ki, akkor a másik lesz aktív. De az is kikapcsolható, így egyik panel sem látható. Ha egy panelt bekapcsolunk, akkor az a legutolsó (vagy a paraméterfile-beli, nc.ini-beli) meghajtót, könyvtárat fogja mutatni. Természetesen ha az nem elérhető, - pl. nincs floppy az egységben - akkor hibát jelez.
Nézzük meg, hogy milyen billentyűkkel kezelhetők a panelek:

<Ctrl><F1>	Bal panel ki- vagy bekapcsolása.
<Ctrl><F2>	A jobb panel ki- vagy bekapcsolása.
<Ctrl><P>	A nem aktív panel ki-be kapcsolása, bármelyik is az, akár a bal, akár a jobb.
<Ctrl><O>	Mindkét panel egyidejű ki-be kapcsolása.
<Ctrl><U>	A két panel cseréje. Az aktív panel marad aktív, csak éppen helyet cserélnek.

3.9. Name Ctrl-F3

Ha a menüben a *Name* mellett egy 'igen' szimbólum szerepel, akkor a panelen a file-okat, könyvtárakat név szerint rendezve látjuk. Először a könyvtárakat látjuk, majd alatta a file-okat.

3.10. Extension Ctrl-F4

Ha ezt választjuk, akkor a file-okat és a könyvtárakat is kiterjesztés szerint rendezve látjuk. Itt is először a könyvtárak, majd alatta a file-ok szerepelnek. Ha két elem kiterjesztése azonos, akkor azon belül név szerint rendezve jelennek meg.

3.11. Time Ctrl-F5

Az elemeket dátum és idő szerint rendezve látjuk. Felül az új elemeket, alul a legrégebbieket. Ha eszerint rendezünk egy panelt, akkor a frissen átírt, módosított file-ok a panelen felül szerepelnek. A könyvtárakat is a létrehozási dátum, idő szerint rendezi, de ezek szintén a panel tetején szerepelnek egy külön csoportban.

3.12. Size Ctrl-F6

Méret szerint rendezi a file-okat. A könyvtárak maradnak a panel felső részén, név szerint rendezve, de a file-ok a byte-szám szerint csökkenő sorban láthatók. Az azonos méretűeket név szerint rendezi, akárcsak a könyvtárakat.

3.13. Unsorted Ctrl-F7

Rendezetlen kiírási mód. Vagyis a panelen az elemek ugyanolyan sorrendben követik egymást, - file-ok és könyvtárak vegyesen - ahogy azok bejegyzésre kerültek az adott könyvtárba, és ahogy a DOS dir parancs is kilistázza. Csak annyi a különbség, hogy ha az *Option* menü

Configuration.../Show hidden files kapcsolóját bekapcsoltuk, akkor a rejtett file-okat is látjuk, a megfelelő helyen. (A *Norton Utilities*-ben a DS - Directory Sort - programmal különböző szempontok szerint rendezni lehet egy könyvtár bejegyzéseit, majd azt a lemezre visszaírni. Ekkor az NC-ben az *Unsorted* funkció ennek megfelelően - valami szerint rendezve - fogja kiírni a könyvtár elemeit.)

3.14. Re-read

Újraolvassa az aktív, a bal vagy a jobb panel könyvtárát. Hasznos lehet floppy-használatnál, amikor egy másik floppy-t tettünk az egységbe, és ezt szeretnénk látni. Ezt úgy is elérhetjük, hogy a *Drive...* funkcióval (<Alt><F1> vagy <Alt><F2>) ugyanazt az egységet újra kiválasztjuk. De akkor is újra kell olvastatni - például egy winchesteren - a könyvtárat, hogy az NC a valóságnak megfelelően lássa, ha például egy rezidens program file-okat készített vagy törölt. Az aktív panel könyvtárának újraolvasása a <Ctrl><R>-rel is elérhető. (Sajnos e funkció arra nem jó, hogy a treeinfo.ncd könyvtárfa struktúrát tároló file újra felépüljön.)

3.15. Filter...

A kiírást szűrőfeltételekkel is szabályozhatjuk. Csak a megadott elemeket fogja a panel tartalmazni. Természetesen, ha bizonyos file-okat nem látunk, attól még azokat lehet használni. Például ha nem látunk programokat, de egy létező nevét begépeljük a parancssorba, az futni fog. Alapesetben a következő szűrők közül választhatunk:

All files

Ez az alapbeállítás. Ekkor a könyvtár minden eleme látható, minden file és alkönyvtár. A panel címe az aktuális könyvtárnevet mutatja.

Executable files

Csak a végrehajtható file-okat és az alkönvtárakat látjuk. Vagyis a file-ok közül csak az exe, com, dll és bat kiterjesztésűeket. Ez a beállítás a panel címéből is látható, ott a *Progs* felirat látható.

Database files

Csak az adatbázisfile-okat mutatja meg. A következő kiterjesztésűeket fogjuk látni: *.dbf, *.rbf, *.rxd, *.dtf, *.wdb, *.db, *.dtf.

Spreadsheet files

A különböző táblázatkezelők file-jainak kiválasztása: *.wks, *.wk1, *.wk3, *.wkt, *.wkq, *.wr1, *.wrk, *.xls, *.wq1, *.vpp, *.mod.

Word processor files

Szövegszerkesztők file-jai: *.doc, *.txt, *.wps, *.vw4, *.wri, *.sam, *.jw, *.ws7.

Graphics files

Grafikus képfile-ok: *.bmp, *.wmf, *.pic, *.wpg, *.wpb, *.tif, *.gif, *.ico, *.pcx, *.grf, *.drw, *.clp, *.msp.

Compressed files

Ha ezt választjuk, akkor csak a tömörített állományokat fogjuk látni a megfelelő panelen. Ezek a következők: *.lzh, *.zoo, *.zip, *.arj, *.pak, *.arc.

Customized

Egyedi szűrőfeltételt lehet megadni az adott mezőben. Ezt a megszokott karakterekkel - * és ? - érhetjük el. Például a "*." használatával csak az alkönyvtárakat fogjuk látni. Ha file-specifikációt használunk, akkor az a panel címében is látható(, nem kell megijedni, hogy file-ok hiányoznak).

E lehetőségeket magunk is átírhatjuk, bővíthetjük az **NC.CFG** file módosításával. Maximum 10 file-szűrőt lehet megadni és az össz file-specifikáció által elfoglalt hely maximum 512 byte lehet. A módosítással kapcsolatos tudnivalókat **lásd a függelékben.**

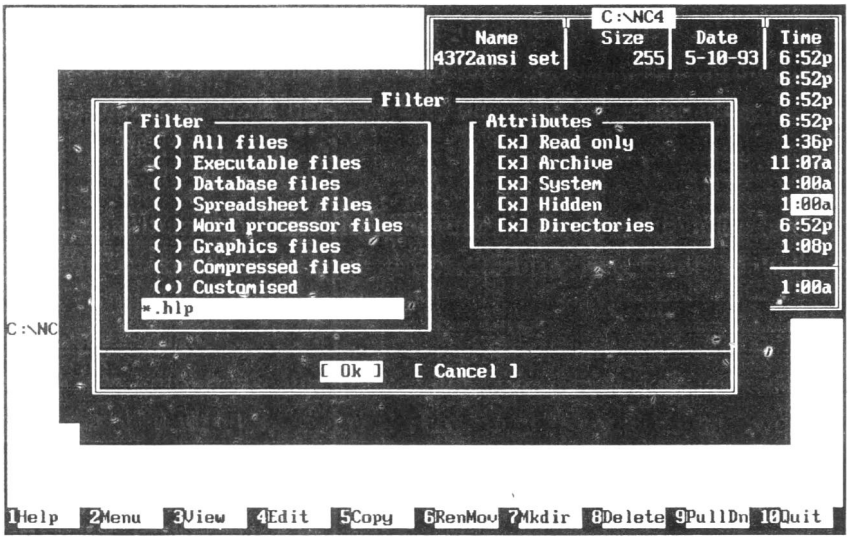

17. ábra

Amint a fenti ábrán is látható a file-szűrő kiválasztása mellett még az attribútumok is szabályozhatják a kiírást. Csak a kijelölt file-attribútumú állományokat fogjuk látni a szűrővel kiválasztottakon belül is. Alapesetben minden attribútumú file látszik. A hidden (rejtett) file-ok kiírását az *Options* menü *Configuration...* részében is szabályozhatjuk, sőt ez a domináns. (Az attribútum ki-be kapcsolása szóközzel történik.)

Read Only	Kiválasztásával csak az olvasható file-ok lesznek láthatók, feltéve, hogy csak ezt kapcsoltuk be.
Archive	A mentett (attribútumú) file-okat írja ki. Ha egy file-t módosítunk, akkor ez az attribútum bekapcsolódik, ha pedig valamilyen 'backup' programmal mentjük, akkor törlődik.
System	A rendszerfile-okat jeleníti meg.
Hidden	A rejtett file-ok szerepelni fognak a panelen, ha be van kapcsolva.

Directories Ha nem kapcsoljuk be, akkor a könyvtárakat nem fogjuk látni.

A beállítás csak akkor érvényes, ha az OK gombbal lépünk ki a funkcióból. Az *Options/Save setup*-pal el is menthető ez a beállítás.

3.16. Drive... Alt-Fx

Meghajtóváltásra szolgáló funkció. Nem kell a promptnál például az "A:<Enter>"-t megadni, hanem az <Alt><F1>, <A> után a bal panelen az A:-ban levő floppy könyvtára lesz látható. Az <Alt><F2>-vel a jobb oldali panelre lehet más meghajtót varázsolni. Ha a megadott betűnek megfelelő meghajtó nincs vagy nem elérhető, akkor hibát jelez. Ekkor az *Error* párbeszédablakban a betű átírható, másik meghajtót lehet kiválasztani vagy csak <Enter>-rel újra próbálkozni. A program többszöri megadásra a nem elérhető meghajtót is elfogadja, és egy üres panelt ad(, melynek címe az adott meghajtó).

4. fejezet

A Files menü

Az első nyolc funkció (F1 - F8) ugyanaz, mint ami a menülécen is szerepel. Ezeket innen, a Files menüből is hívhatjuk. A részletes leírásukat lásd "A menüléc és funkciói" részben.

4.1. File attributes

Mind egyedi, mind több kijelölt file attribútuma módosítható. Egyedi file attribútumának módosításakor látható, hogy jelenleg milyen attribútumok 'élnek' ([x]). A szóközzel állítsuk be a kapcsolókat megfelelőre, majd a *Set* gombbal rögzítsük. Ha több kijelölt file attribútumát akarjuk változtatni, akkor a következőképpen kell eljárni. A párbeszéd ablakban minden attribútumhoz két kapcsoló tartozik. Egy *Set* (bekapcsolás) és egy *Clear* (törlés). A *Set*-ben megadott attribútumokat minden egyes file-nál beállítja, míg a *Clear*-ben megadott attribútumokat törli azon file-oknál, ahol ez be volt kapcsolva. <Esc>-pel vagy a *Cancel* gombbal kilépünk a funkcióból.

4.2.

Select group	**Gray +**
Deselect group	**Gray -**
Invert selection	**Gray ***
Restore selection	

A <Szürke +> billentyűvel egy megadott file-specifikációnak megfelelő file-ok kijelölhetők különböző műveletek számára. Ugyanaz a funkció innen, a *Files* menüből is hívható. A <Szürke -> billentyűvel vagy az *Deselect group* funkcióval bizonyos file-ok kijelöléseit megszüntethetjük. Mindkét funkciónál a DOS-nál is használatos file-specifikációkat (*, ?) kell megadni. Nagyon hasznos az *Invert selection* (<Szürke *>),

amellyel a kijelölt és a ki nem jelölt file-ok felcserélhetők. A *Restore selection* is új funkció, amellyel egy régebbi kijelölés visszaállítható, hogy az adott file-okkal egy újabb műveletet végezhessünk el. Ide kapcsolódik az *Options/Configuration...* rész, amelyben beállítható, hogy a kijelölések könyvtárakra is vonatkozzanak vagy sem.
Egyedi kijelölés ki- vagy bekapcsolására használható még az <Ins> billentyű is.

4.3. Quit F10

Ugyanaz, mint a menülécen is szereplő *Quit* funkció. *Yes* (jóváhagyás) után kilép a *Norton Commander*-ből. A jóváhagyás kikapcsolható az *Options* menü *Confirmation...* részében. Ha be volt kapcsolva az *Options/ Configuration...* részben az *Auto save setup*, akkor az NC menti a beállításait.

5. fejezet

A Commands menü

5.1. NCD tree Alt-F10

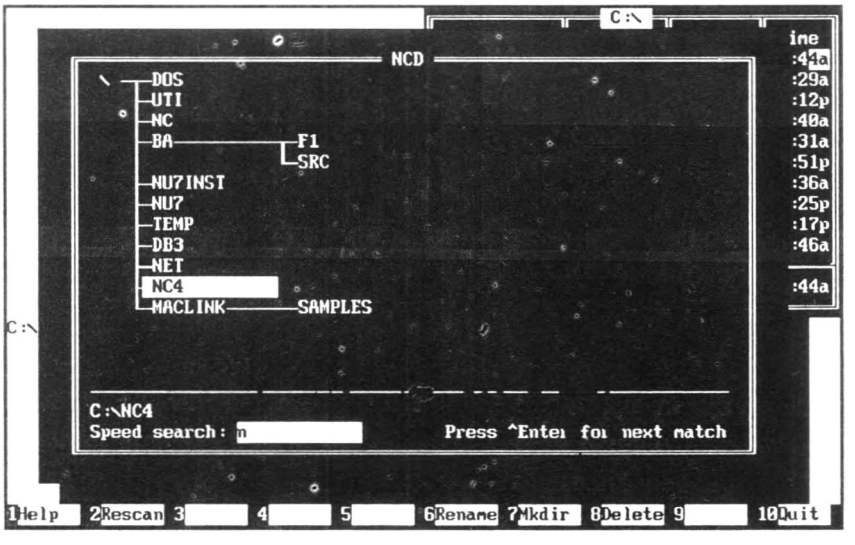

18. ábra

Könyvtárműveleteket végző funkció. Megjelenik a könyvtárfa, amelyen tetszés szerint lépkedhetünk, majd az <Enter>-rel a kívánt könyvtárba léphetünk. Csak az aktuális meghajtó, és annak azon könyvtárait látja, amelyeket a **\treeinfo.ncd** file tárol. Ezért célszerű az NC funkcióival kezelni a könyvtárakat, hogy aktuális legyen a \treeinfo.ncd file. Itt az NCD funkcióban is kezelhetők a könyvtárak (<Fx>).

1Help	Az NC helpje az NCD-re vonatkozó résszel jelentkezik.
2Rescan	Újraolvassa a meghajtó könyvtárait.

6Rename	Könyvtár átnevezése.
7Mkdir	Alkönyvtárat készít a jelenlegi könyvtárban. Nyilván bárhová készíthető alkönyvtár.
8Delete	Csak üres könyvtárat töröl. (Ez egy kicsit érthetetlen, hiszen egy file vagy könyvtárfa típusú panelen lehet nemüres könyvtárat is törölni.)
10Quit	Kilépés az NCD funkcióból (<Esc>).

Az NCD rendelkezik egy gyorskereső (*Speed search*) funkcióval, amellyel azonnal a megadott kezdőbetűknek megfelelő könyvtárnévre lehet váltani, majd <Ctrl><Enter>-rel a következőre, s így tovább.
Könyvtárfa (tree) panelen is lehet gyorsan könyvtárat kezelni vagy váltani. Ha be van kapcsolva az *Options* menü *Configuration...* részben az *Auto change dir.*, akkor egy tree típusú panelen lépkedve a másik (file) panel a megfelelő könyvtárra vált.

5.2. Find file Alt-F7

File-kereső funkció. A megadott file-specifikációnak (*, ?) megfelelő file-okat keresi meg. Emellett egy szövegrész is megadható a *Containing* mezőbe. Ekkor csak azon file-kat keresi, amelyekben szerepel az adott minta. A talált file-okat kiírja az ablakba. Abban le-fel lapozhatunk, tetszőleges file-on vagy könyvtárneven megállhatunk és abba be is léphetünk a *Chdir* gombbal. A keresés megszakítható - mert például már kiírta a keresett file-t - az *Stop* gombbal (<Stop>). A *New search* gombbal új keresést lehet indítani, míg a *Quit FF*-fel kiléphetünk a *Find file*-ból. Csak az aktuális meghajtón keres. De a *Change drive* gombbal meghajtó is váltható anélkül, hogy kilépnénk a funkcióból. Hogy biztosak lehessünk abban, hogy a keresett file-t találtuk meg, azt a *View* gombbal meg is nézhetjük. A file típusának megfelelő nézőt tölti be. A file-nézőket részletesen lásd az *<F3>View* részben.

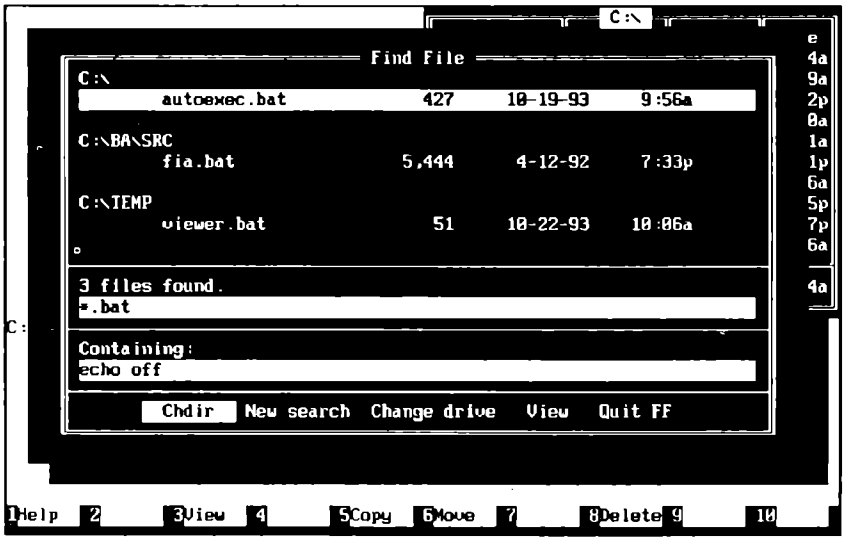

19. ábra

Amint az a fenti ábrán is látható, ha van találat, akkor a Commander menüléce is megváltozik. A *FindFile* funkció *View* gombja mellett a file-nézőt az <F3>-mal is behívhatjuk. De emellett még használható az <F1> (help), a file másolható (Copy), átmozgatható (Move) vagy törölhető (Delete).

5.3. History Alt-F8

Ez a parancspuffer. A legutolsó 16 parancs látható, és bármelyik kiválasztható és újraindítható az <Enter>-rel. Sőt a parancs át is írható, módosítható. Erre szolgál az *<F4> Edit* funkció. A kiemelt parancsot az ablak aljára teszi, ahol átírható, majd <Enter> után nemcsak végrehajtja, hanem mint új parancsot tárolja is. Egyébként régebbi parancsot több féle képpen is használhatunk újra, illetve módosíthatunk. Például gépeljük be a parancs néhány kezdőbetűjét és <Ctrl><Enter>-t nyomva az a parancssorba kerül, ahol már könnyen átírható. De használhatjuk a

<Ctrl><E>-t, <Ctrl><X>-et is, amivel a tárolt parancsok sorában előre, hátra lapozunk.

5.4. EGA lines Alt-F9

Ha EGA vagy VGA video rendszerrel rendelkezünk, akkor ezzel a funkcióval a normál 25 soros és a maximális sorú kiírási módok között válthatunk. Ez EGA esetén 43, VGA esetén 50 sor képernyőnként. A 'közbülső' sor/képernyő módok nem használhatók. (Egyes rendszereknél előfordulhat, hogy a jelenlevő ansi.sys driver miatt - lásd a config.sys file-ban - csak 25 sort ír és a többi helyet nem használja ki.)

5.5. System information

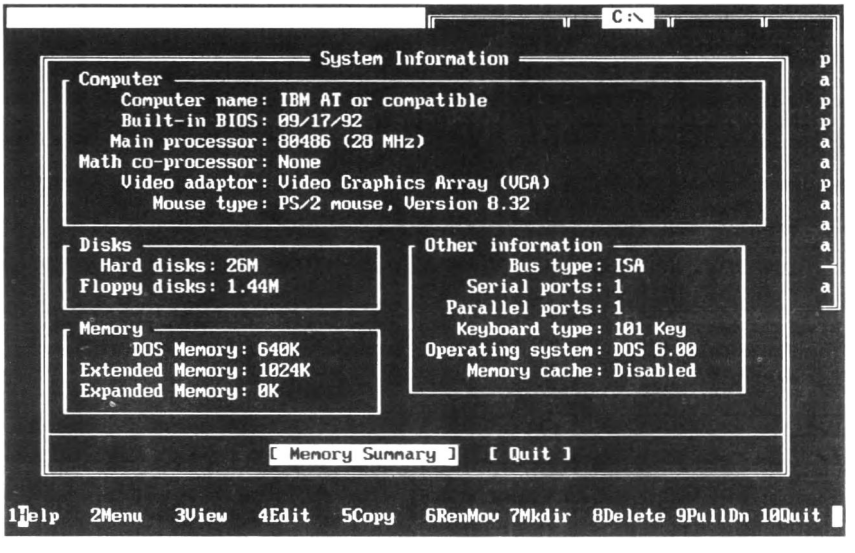

20. ábra

Alapinformációkat ad a számítógépről, hasonlóan, mint a Norton Utilities *SysInfo* (SI) programja, csak korlátozottan.
Amint azt a fenti ábra is mutatja, a következő részekről ad tájékoztatót.

Computer Gép

Ebben rendre a gép nevét, a BIOS dátumát, a processzor és a társprocesszor típusát, a videot és az egér típusát írja ki.

Disks Lemezek

Ebben a winchester (merev lemez) kapacitását és a floppy meghajtók típusát láthatjuk.

Memory Memória

Megmutatja a háromféle memórián rendelkezésre álló területet.

Other info. Egyéb információk

A busz (adatsin) típusa, a soros (serial) és a párhuzamos portok száma, a klaviatúra típusa, az operációs rendszer és verzió-száma, a memóriagyorsítás engedélyezése látható.

Ezen kívül a *Memory Summary* gombbal egy memóriatérkép kérhető, amely a betöltött programokról, driver-ekről ad információt. Fontos lehet például a foglalt memória mérete. A <Tab>-bal a *Sysinfo* gombra váltva visszaléphetünk az előző téjékoztató képre.

5.6. Swap panels Ctrl-U

Kicseréli a két panelt, azaz a jobb a bal oldalra kerül, és fordítva.

5.7. Panels on/off Ctrl-O

Lekapcsolja a paneleket, ezáltal a képernyő eddig elfedett részei is olvashatóvá válnak. Ugyanezzel a funkcióval (<Ctrl><O>) vissza is állítható az eredeti állapot.

5.8. Compare directory

A két panelen levő két könyvtárat összehasonlítja. Mindkét panelen a másikban nem szereplő file-okat kijelöli, így könnyen lehet - például

egy mentést - ellenőrizni és aktualizálni (copy). Ha azonos nevű file-okat talál, akkor a keletkezési dátum és idő alapján dönti el, hogy melyiket - nyilván az újabbat - jelöli ki(, hiszen azt kell másolni). E kijelöléseket még 'kézzel' is módosíthatjuk.

5.9. Terminal Emulation

Ez egy kommunikációs programcsomag. Lehetővé teszi üzenetek és file-ok küldését telefon vonalakon, X.25-ös hálózaton vagy ISDN-en keresztül. Az itteni feladatokat a term*.* file-ok végzik. Az emuláció ismertetését lásd a "Terminal Emulation" függelékben.

5.10. Menu file edit

Az **<F2> Menu** funkciónál már teljes egészében tárgyaltuk a felhasználói menüket, amelyekkel mini batch-eket lehet készíteni, indítani. Egy menüt nemcsak ezzel a funkcióval, hanem saját editorral is megírhatunk. E funkcióra csak azt kell kiválasztani, hogy főmenüt (main) vagy helyit (local) kívánunk létrehozni vagy módosítani. Ezután betöltődik az adott menü, mintha az <F2>-öt nyomtuk volna meg, és a továbbiakban hasonlóan kell eljárni, mint azt az *<F2> Menu*-ben leírtuk.
(E funkcióra csak akkor van szükségünk, ha már van fő felhasználói menünk és helyit akarunk nyitni. Ekkor ugyanis nem jó az <F2>, mert arra, ha nincs helyi menü, akkor a főmenü töltődik be. Természetesen tetszőleges könyvtárban egy editorral létrehozva egy nc.ext file-t, elkészítettük a helyi menüt.)

5.11. Extension file edit

A Norton Commander rendelkezik egy gyorsindítási funkcióval. Ezt a szakirodalomban úgy is hívják, hogy *"point and shoot"*, amit nem szószerint úgy is fordíthatnánk, hogy "állj vagy lővök": egy file típusú panelen ráállunk egy file-ra és <Enter>-t nyomunk. Ekkor a file kiterjesztéséhez rendelt programot vagy batch-et indítja. Például, ha egy

**.bak* kiterjesztéshez a *del file-név* (del !.!) parancsot rendeljük, akkor egy ilyen file-ra pozicionálva és <Enter>-t nyomva töröljük azt.
A "kiterjesztés-utasítás" hozzárendeléseket az **NC.EXT** file tárolja. Egy (1) ilyen file létezhet, helye az NC könyvtára. Ez a file egy szövegfile, ha ismerjük a felépítését, akkor bármely editorral kezelhető. De ez a funkció is erre szolgál. Bárhol (meghajtó, könyvtár) lehetünk betölti az NC könyvtárbeli nc.ext file-t.
Hívjuk be e funkciót. Betölti az Association ablakot, azaz a hozzárendeléseket. Ha ilyenek még nincsenek, akkor az ablak üres. Ekkor, hasonlóan a felhasználói menühöz, megváltozik a menüléc, megmutatva, hogy mely <F..> billentyűket, milyen funkciókat használhatunk:

1Help	Az NC helpje jelentkezik az ide vonatkozó segítséggel.
2Save	Menti a file-t.
4Edit	Módosítja a kijelölt hozzárendelést. Részletesen lásd később.
6Insert	Új hozzárendelés felvétele. Ugyanaz a képernyő, ugyanazok a lehetőségek, mint a *4Edit* funkciónál.
8Delete	Törli az adott hozzárendelés.
10Quit	Kilép a menüeditorból. Az <Esc>-et is használhatjuk. Ha volt módosítás és azt nem mentettük, akkor most megtehetjük a *Save* gombbal. A *Don't save*-vel mentés nélkül lépünk ki.

Nézzük meg a következő ábrán, hogy milyen kép fogad, ha egy új hozzárendelést akarunk létrehozni (<F6>) vagy egy meglévőt módosítani (<F4>).

A *File extension* mezőben kell megadni a kiterjesztést. "*" és "?" is használható. A *Command ...* -ba gépeljük be a parancsot vagy a futtatandó batch nevét, illetve az esetleges paramétereket(, argumentumokat). Majd ki kell választani, hogy e rész mögé mit tegyen a Commander. Hiszen ha e file-lal akarunk tenni valamit, akkor az adott file-név is szükséges. Ezért a következő, a szimbólumokhoz rendelt részek közül kell szóközzel választanunk:

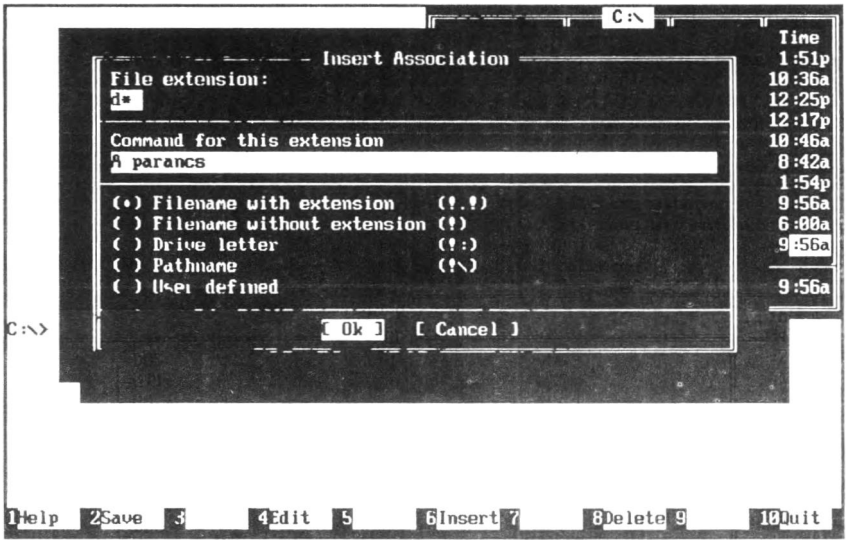

21. ábra

!.! Az adott file-név kiterjesztéssel együtt kerül a !.! helyére.
! Csak a file-név lesz behelyettesítve kiterjesztés nélkül.
!: Az aktuális meghajtó.
!\ A path, vagyis a teljes út a gyökértől, de meghajtó nélkül.
(!! A felkiáltójel kiíratása.)

Ez utóbbit akkor használhatjuk, ha mi egy editorból írjuk, módosítjuk az nc.ext file-t. De emellett még **másik előnye** is van annak, ha mi szerkesztjük a file-t. Ha csak az NC adta lehetőséggel élünk, akkor a fenti szimbólumokat nem tudjuk vegyíteni, például nem lehet előállítani a "!:!\!.!"-et, ami az aktuális meghajtó, a path és a teljes név. Ezen kívül e szimbólumokat csak a programnév és az argumentumok mögé írja az NC. Viszont ha mi írjuk a file-t, akkor ezek mind megoldhatók!

Az nc.ext file felépítése egyszerű. Egy sor egy hozzárendelés. A sort kezdjük a kiterjesztéssel, ezt kövesse a kettőspont, majd szóköz(ök) vagy tabulátor után a parancs.
Fontos! Nem kell ügyelnünk a kiterjesztések sorrendjére, mint a Norton Commander előző verziójában! Például legyen a következő három hozzárendelésünk. (A példa csak illusztrációra való).

```
d*:       prog1 arg1 !.!
dok:      prog2 !:!\!.! arg2
d?t:      csinald.bat !:!\ arg2 !.!
```

Ezután, ha egy .dok file-on állva <Enter>-t nyomunk, akkor nem az első jó, megfelelő kiterjesztéshez rendelt programot indítja, hanem az *Association* ablakból kiválaszthatjuk, hogy a megfelelő - jelen esetben a "d*" és a "dok" - sorok közül melyiket végezze el. Rá kell állni valamelyikre és <Enter>-rel indítani. Ha csak egy kiterjesztés találó, akkor azt azonnal végrehajtja. (Ez a megoldás, szépség a Symantec előtti 'nortoni' időkre emlékeztet.)

6. fejezet

Az Options menü

E menü funkcióival a *Norton Commander* képernyője szabályozható, illetve általános, mindkét ablakra vonatkozó beállítások végezhetők.

6.1. Configuration...

Az NC konfigurálására szolgál. A *Configuration* ablak öt részből áll. Ha a beállítások megfelelőek, akkor például az <PgDn>-nal ugorjunk az *Ok* gombra (<Enter>) és már élnek is a módosítások. Visszalépni a *Cancel*-lel vagy <Esc>-pel lehet. De a < Ctrl><Enetr>-rel azonnal elfogadtatjuk a beállításokat. Az elfogadás még nem jelenti a mindenkori tárolást, mentést, azt a *Save setup*-pal kell megtenni.

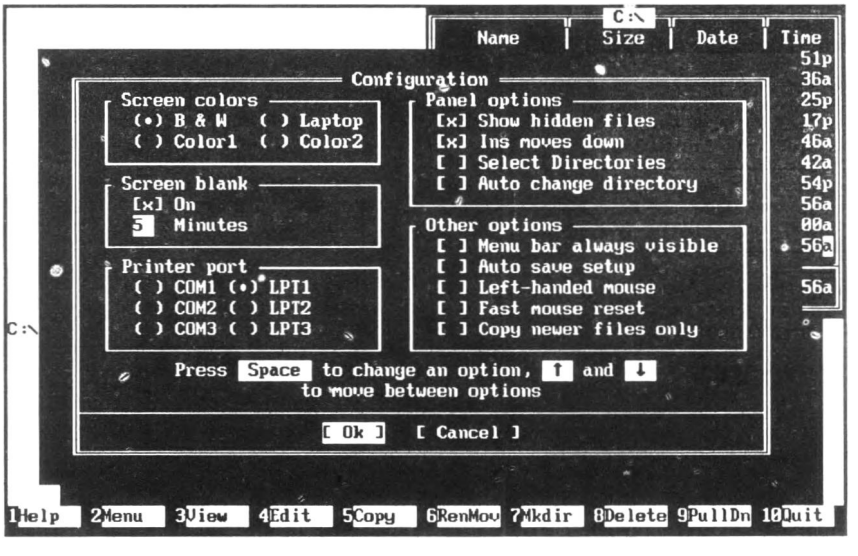

22. ábra

Screen colors

Egy négyállású kapcsolóval a kiírási színt lehet kiválasztani. Ez lehet fekete-fehér, kétféle színes, illetve Laptop. Ez utóbbit folyadékkristályos kijelzőkön célszerű használni. <Space>-szel vagy nyíllal és szóközzel kell a megfelelő állást kiválasztani.

Screen blank

A képernyővédő funkció számára itt kell megadni, hogy mennyi idő eltelte után - és 'munka hiányában' - 'kapcsolja le' a képernyőt. Ha bekapcsoljuk, akkor a *Minutes* mezőbe kell begépelni a percek számát, amelynek eltelte után indul a védelem. A képernyővédelem az egérnek a képernyő jobb felső sarkán történő kivitelével azonnal is aktivizálható. Ha viszont az egérkurzort a képernyő jobb alsó sarkába helyezzük, akkor nem fog bekapcsolódni a védelem.

Printer port

Azt a soros (comx) vagy párhuzamos (lptx) portot kell kiválasztani, amelyen keresztül nyomtat a Norton Commander a *<Ctrl><F9> Print* funkció használatakor vagy a *belső editor*ból történő nyomtatáskor.

Panel options

Ha bekapcsoljuk a *Show hidden files*-t, akkor a rejtett file-okat láthatóvá tesszük, azok is látszanak a panelen. (A file-név utáni speciális karakter jelzi a 'különleges' file-attribútumot.)

Ha az *Ins moves down*-t kapcsoljuk be, akkor, ha egy file-t az <Ins> billentyűvel kijelöltünk, a következő file-ra ugrik. Így folyamatos <Ins>-ekre kijelöli a panel 'egymás alatti' file-jait.

A *Select Directories* bekapcsolásával ([x]) a *Files* menü kijelölési funkciónak hatása a könyvtárakra is kiterjed. Egyébként azokat 'kézzel' (<Ins>) kell elvégezni.

A negyedik kapcsoló az *Auto change directory*. Legyen egyik panelünk *tree* (könyvtárfa) típusú, a másik file-os (*brief* vagy *full* típusú). Ha a tree panel könyvtárain lépkedünk, majd egy adott könyvtárneven <Enter>-t adunk, akkor a file-os panelen könyvtárváltás történik. Ha viszont bekapcsoljuk az *Auto change directory*-t, akkor <Enter> nélkül is a file-os panel azonnal az adott könyvtárra vált.

Other options

Egyéb kapcsolók. A *Menu bar always visible* a fenti menüléc jelenlétét szabályozza. Ha bekapcsoljuk az *Auto save setup*-ot, akkor a beállításokat nem kell a <Shift><F9>-cel elmenteni, azok automatikusan lemezre kerülnek. A *Left-handed mouse* az egér jobb és bal gombjához rendelt funkciót felcseréli (balkezesek számára). A *Fast mouse reset* gyors egér inicializálást jelent. (PS/2, Compaq stb. gépeken használatos, ahol az egér beépített mouse-port-ra csatlakozik.) Végül a *Copy newer files only*-val a felülírást lehet megakadályozni. Ha bekapcsoljuk, akkor csak az output oldalon nemlétező vagy az újabb keletű file-okat másolja vagy mozgatja át. A művelet végén látható, hogy hány kijelölt (*selected*) file volt, illetve, hogy mennyit másolt vagy mozgatott (*copied, moved*) át.

6.2. Editor...

Az <F4>-es billentyűvel hívható *Edit* funkciónak kell megmondani, hogy milyen editort használjon. Ha a *Built-in*-t választjuk, akkor az NC a belső editorát fogja használni, amellyel 53.000 byte-nál nem nagyobb szövegfile-ok editálhatók. Ha az *External* mellett döntünk, akkor külső programot használ editorként. Az input mezőbe gépeljük be a program nevét (legyen hozzá path, vagy a teljes nevet adjuk meg). Paraméterként megadható a "!.!", ami azt jelenti, hogy a program argumentuma az a file-név lesz, amin <F4> lenyomásakor álltunk a panelen. Az itt használható szimbólumokat és jelentéseiket lásd az *Commands* menü *Extension*

file edit részben. (Például a "!:!\!.!" a teljes file-nevet - path-szal együtt - jelenti.) Ne feledkezzünk el a *Norton Editor*-ról, mint alternatív lehetőségről.
Egyébként itt nyugodtan megadhatunk egy külső programot, hiszen ha az <F4> helyett a <Alt><F4>-et használjuk, akkor az NC belső editora jelentkezik!

6.3. Confirmation...

E részben lehet szabályozni, hogy mennyire óvatosan kezeljük a file-műveleteket. A Norton Commander-rel veszélyes lemezműveleteket végezhetünk egy-két billentyű leütésével, mint például teljes könyvtárak másolása vagy törlése. Alapesetben a jóváhagyások - amivel egy műveletet engedélyezünk - be vannak kapcsolva. Lemezműveleteknél mindig jelentkezik az *Are You Sure ...?* (Biztos, hogy ...) kérdés. De az engedélyezések kikapcsolhatóak. Ezáltal gyorsabb lesz a munkavégzés, de legyünk óvatosak, mert a műveleteket **azonnal** végrehajtja a Commander. A másolást, az átmozgatást (move), file-ok és alkönyvtárak (subdir.) törlését és a Commander-ből való kilépést (exit) lehet engedélyhez kötni.

6.4. Compression...

A tömörítéshez, illetve a kibontáshoz kapcsolódó beállítások végezhetők itt. A *Storage method*-ban meg lehet adni, hogy a tömörítő (<Alt><F5>) a legjobb (best) módszert használja, kis méretű (small) file-t készítsen inkább vagy minél gyorsabban (fastest) sűrítsen, kerül amibe kerül. Lásd még az *<Alt> <F5> Comp*, az *<Alt><F6> Decomp* részeket, illetve részleteket a tömörítésről a függelékben.
Ha bekapcsoljuk a *Confirm with password*-öt, akkor sűrítéskor jelszót fog kérni, illetve file-t visszaalakítani csak a jelszó birtokában lehet. E kapcsoló védelmi célokat szolgál.

6.5. Auto menus

Az <F2>-es *Menu* funkcióval mini batch file-okat lehet futtatni. Ha az *Auto menus*-t bekapcsoljuk, akkor az NC betöltése után megjelenik ez a menü, amit természetesen az <Esc>-pel megszakíthatunk. Ez a felhasználói menü a végrehajtott funkció után ismét jelentkezik. (Egy idő után úgyis kikapcsoljuk, mert idegesítő.)

6.6. Path prompt

Kétféle *prompt* közül választhatunk. Ha kikapcsoljuk a Path prompt-ot, akkor csak az aktuális meghajtót mutatja, ha nem, akkor az aktuális könyvtárat is. Ez utóbbi a "pg" prompt-nak felel meg. Ettől eltérő prompt nem használható. A betöltött NC alatt kiadott *prompt* utasítást - akár a Set parancsokat - nem veszi figyelembe.

6.7. Key bar Ctrl-B

<Ctrl><B>-vel vagy ezzel a funkcióval ki-be kapcsolható az alsó menüléc. Ettől még lehet használni a menüléc által jelzett, a különböző billentyű kombinációkhoz rendelt funkciókat.

6.8. Full screen

Váltás az egész- és a félképernyős panelméretek között. (Egy info típusú panel *dirinfo* része csak nagy panel esetén látható. A dirinfo-t lásd a Left és Right menü *Info* pontjánál.)

6.9. Mini status

A panelek alján található információs ablak ki-be kapcsolását végzi. Ebben tájékoztat a jelenlegi file jellemzőiről (hasznos ha *brief* típusú a panelünk), a kijelölt file-ok darabszámáról, összméretéről stb.

6.10. Clock

A képernyő jobb felső sarkában látható időkiírást kapcsolja. A 'DOS' időt mutatja.

6.11. Save setup Shift-F9

Az NC paramétereit menti el az NC.INI file-ba. *Save*-vel mentünk, *Cancel*-lel vagy <Esc>-pel nem. A <Shift><F9>-cel is hívható. Ha az *Auto save* ... be van kapcsolva, akkor automatikusan menti a beállításokat, akkor e funkciót nem kell használni.

A. függelék

Terminal Emulation

Ez egy kommunikációs rész a *Norton Commander*-ben, amelyhez a term*.* file-ok tartoznak. A Commander Files menüjéből lehet elindítani. Ugyanúgy lehet használni, kezelni mint az NC-t. Az egyes részek közötti mozgásra szintén a <Tab>, <Shift><Tab> és a nyilak szolgálnak, illetve az egér is használható. Elindítás után a fenti menüléc jelenik meg a *File, Connect, Settings* és *F1=Help* menükkel. E menüket az <F9>-cel vagy az <Alt> <kezdőbetű> -vel érhetjük el. A menüléc jobb oldalán a beállítások láthatók, mint például az átviteli sebesség, az adatbitek stb.

1. F1=Help

Akár a Commander-ben, ebben a programban is az <F1>-re az aktuális résznek, funkciónak a helpje jelentkezik. Itt is a *Next*, a *Previous*, az *Index* és a *Cancel* (<Esc>) gombokat használhatjuk, amellyel rendre a tartalom szerinti következő, előző részre vagy a tartalomra léphetünk. Ez utóbbiban a *Help*-pel megnyitjuk a kiválasztott részt. Az információs ablakban le-fel mozoghatunk a szokásos billentyűkkel vagy egérrel.
(A *Commander* helpjétől eltérően e program helpje nem *Norton Guide* adatbázis-file, így sajnos az NC helpjéhez hasonló módszerrel nem magyarítható.)

2. Settings menü (beállítások)

2.1. Line... Alt + P

Itt a kommunikációs portot kell beállítani. Válasszuk ki a megfelelő portot (com1 - com8), az átviteli sebességet (baudrate) és az ehhez kapcsolódó dolgokat:

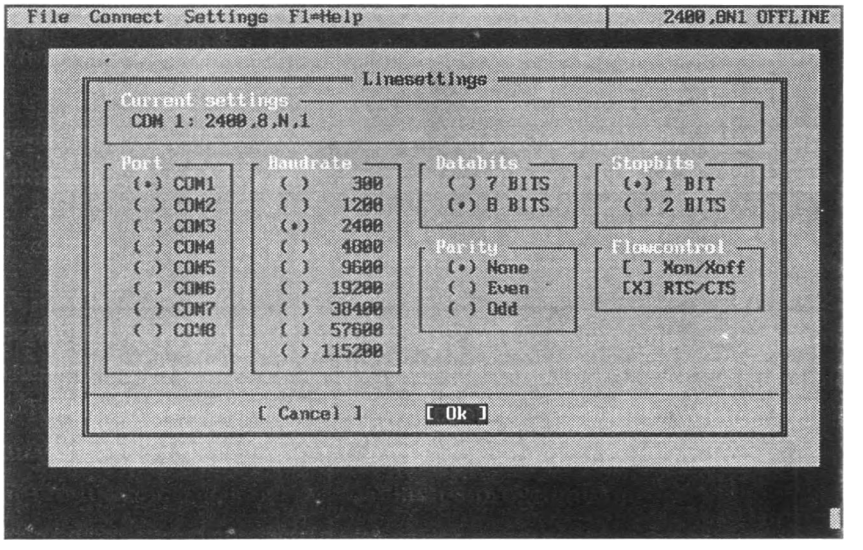

23. ábra

2.2. **Modem...**

Initialisation

Azokat a parancsokat kell megadni, amelyeket akkor küld a program a modemnek, amikor indul a terminál emuláció.

Dial Preffix

Hívási parancs a modemnek.

Dial Suffix

Azt a karaktert kell megadni, amely utasítja a modemet, hogy kezdje a hívást.

Hangup command

Vonalbontási parancs a modemnek. (Megszakad az összeköttetés.)

AutoAnswer

Az a parancs, amellyel a modem az összes hívásra automatikusan válaszol. Ezt a parancsot akkor küldi a program a modemnek, amikor mi <Alt><Y>-t nyomunk (inicializálás).

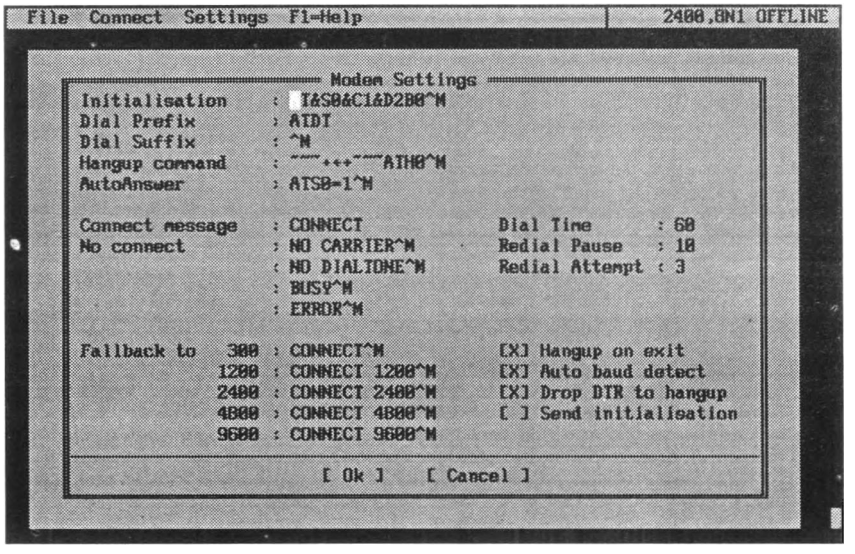

24. ábra

Connect message

Kapcsolódási üzenet. Ha ezt 'veszi' a program, akkor megállapítja a kapcsolat létrejöttét.

No connect

Ha nem jön létre a kapcsolat, akkor a modemünk ezt az üzenetet küldi.

Fallback to...

Azt az üzenetet kell megadni, amelyet a modem akkor küld, ha a kapcsolat a megadott sebességen (baudrate) jön létre. Ez az üzenet az automatikus sebesség megállapításhoz kell.

Dial time

Ennyi másodpercig vár a program a kapcsolat felvételre a hívás után.

Redial pause

Meg kell adni, hogy mennyi ideig várakozzunk a hívás megismétlésére, ha nem jött létre a kapcsolat a hívás után.

Redial attempt

Ha nem jött létre a kapcsolat, akkor automatikusan még ennyiszer megismétli a hívást.

Hangup on Exit

Ha ezt bekapcsoljuk, akkor kilépéskor a program megkérdezi, hogy bontsa-e a vonalat. Egyébként ezt automatikusan megteszi a modem.

Auto baud detect

Kapcsolat felvétele után legyen-e automatikus sebességmegállapítás (baudrate) vagy se?

Drop DTR hangup

Legyen-e bontás a DTR megszakítással vagy se?

Send initialisation

Elküldjük-e vagy se a modem inicializálási parancsot programinduláskor.

2.3. Change Dir...

Itt kell megadni az aktuális könyvtárat, illetve azt, amelyikből vagy amelyikbe kerülnek a file-ok adatmozgatáskor (file-transzferkor). Ez utóbbiak az 'upload' és a 'download' könyvtárak. (Lásd még a *File* menü hasonló nevű funkcióit.)

2.4. Terminal Emulation

Azt a termináltípust kell megadni, amelyet a program emulál(, amilyen rendszerrel kapcsolatba kerülünk). Ez TTY, ANSI, HEX vagy VT100 lehet.

2.5. EGA lines Alt + F9

A képernyősorok számának a változtatása. EGA videon 25 vagy 43 sor képernyőnként, VGA-n 25 vagy 50 sor (akár a Commander-nél).

2.6. Echo Alt + E

Ezzel lehet az átküldött adatokat a mi képernyőnkre is kiíratni. A legtöbb gépen(, terminál típuson) ez automatikusan megtörténik, vagyis nem kell e kapcsolót használni.

2.7. Attributes Alt + A

E kapcsolóval a képernyőszíneket lehet úgy beállítani, hogy terminál emulációkor a szövegeket akkor is látni lehessen, ha azok háttérszíne és betűszíne azonos.

3. Connect menü (kapcsolat)

E menü funkcióival lehet a modemet inicializálni, hívást eszközölni, visszahívni, kapcsolatot bontani.

3.1. Dial... Alt + D

Hívási ablak (könyvtár - nem DOS értelemben -), amely a leggyakoribb 'hívásokat' tartalmazza. A kiválasztott elemre az alábbi gombokat használhatjuk:

[Dial] Válasszuk ki a lista azon elemét, amelyet hívni akarunk az adott beállításokkal.

[Manual] Ha máshová szeretnénk kapcsolódni, mint amit a jelenlegi ablak felajánl, akkor használjuk ezt a gombot. A szám (phone number) megadása után a beállítások is láthatók lesznek.

[Append] Egy új elem, egy új hívható fél és a paraméterek létrehozása. Az *Emulation* mezőben szerepel egy "VOICE". Ha ezt választjuk, akkor nem terminál típust választunk, nem rendszerhez kapcsolódunk. Ilyenkor egy üzenet jelenik meg a képernyőn, ha a modem hívta a számot. Ekkor felvehetjük a

telefont, a gépen szóközzel lekapcsoljuk a modemet a vonalról és beszélhetünk a hívott féllel. A *Command* mezőben egy modem-parancsot lehet megadni, amelyet a program még hívás előtt kiküld a (másik) modemre. A *Script* mezőben egy 'script' (parancs)-file nevét lehet begépelni. Ezzel a file-lal automatikusan beléphetünk a másik gépre(, rendszerbe).

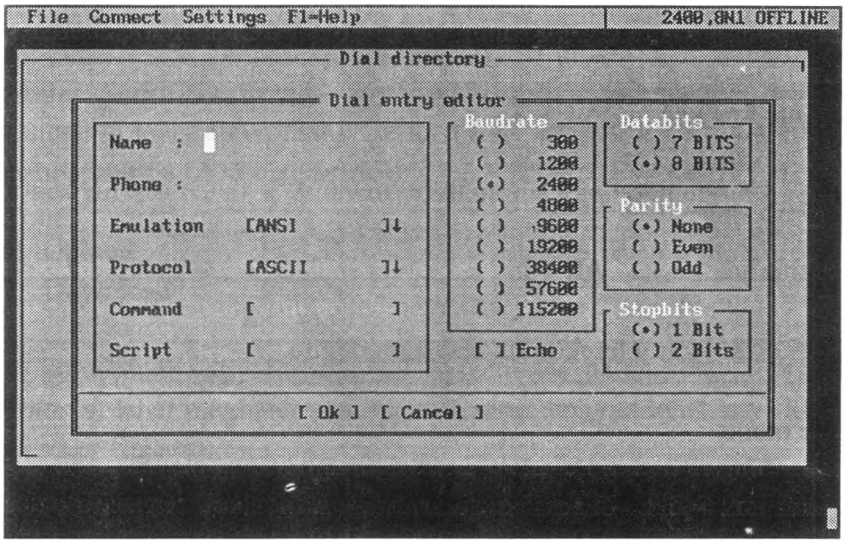

25. ábra

[Delete] E gombbal a hívás-ablak kiválasztott sorát törölhetjük.
[Edit] Az adott sort - és a beállításokat - lehet átírni.
[Cancel] Kilépünk és visszakerülünk terminál módba.
[Help] Segítség kérés.

3.2. Redial Alt + R

A program indulása óta legutoljára hívott felet újra hívja.

3.3. Hangup Alt + H

Lekapcsolja a modemet a telefonvonalról AT-paranccsal és/vagy DTR funkcióval, amint azt a modem beállításoknál (Settings menü) megmondtuk.

3.4. Break Alt + B

Egy megszakítási jelet küld a modemen keresztül.

3.5. AutoAnswer Alt + Y

Beállítja a modemet, hogy automatikusan vegye a másik gép hívásait.

3.6. Initialise Alt + I

Az inicializáló karakterek kiküldése a modemre.

4. File menü

4.1. Logfile... Alt + F1
4.2. Logfile Pause Alt + F2
4.3. SaveScreen Alt + G

Terminál emuláció közben a képernyőnkre különféle szövegek kerülnek. Ezeket elmenthetjük, ha bekapcsoljuk a "logfile"-t. Egy *Open file* ablak jelenik meg, amelyben meg kell adni a logfile nevét (*filename*). Ez az - emuláció szerinti - aktuális könyvtárba kerül. (Ezt az aktuális könyvtárat a *Settings/Change Dir...*-ben lehet megadni, módosítani.) De itt is tetszőleges meghajtó, könyvtár kiválasztható a *Directories* részben, illetve file a *Files*-ból. A *Logfile Pause* funkcióval szüneteltetni lehet a file-ba írást. A *Logfile* újbóli kiválasztásával a file zárul és a lemezre kerül. Teljes képernyőt is menthetünk egy (*.img) file-ba a *SaveScreen*-nel. Ugyanúgy meg lehet adni vagy ki lehet választani a file nevét, mint a *Logfile*

funkciónál. Ha létező file-t adunk meg, akkor jóvá kell hagyni a felülírást (overwrite).

4.4. Run Script **Alt + F5**
4.5. ClearScreen

'Script' (parancs-)file-ok végrehajtása. A megfelelő *.scx file-t kell kiválasztani az aktuális könyvtárból, vagy a *Directories*, *Files* ablak segítségével bárhonnan. A *Commander* könyvtárában három ilyen file is található: cmpsrv.scx, genie.scx, testmdm.scx. Ez utóbbival a modemet lehet tesztelni. Script-file üzenet vagy hiba kiírását a *File* menü *ClearScreen* parancsával lehet eltávolítani. Ez törli a képernyőt, a terminál emuláció ablakot(, mint a DOS cls parancs).

4.6. Upload **PGUP**
4.7. Download **PGDN**

File küldésénél vagy fogadásánál használatos parancsok. A protokollt (*protocol*) lehet meghatározni. Nézzük meg, hogyan lehet egy file-t küldeni vagy fogadni:

1. Kezdjük a küldést a 'remote' (távoli) gépen.
2. <PgUp>-pal vagy *File/Upload*-dal válasszuk ki a file-transzfer módját, a protokollt. Ez a távoli géptől, az átküldendő adatoktól (szöveges vagy bináris), az átviteli sebességtől stb. függ. Megengedett protokollok a ZMODEM, a YMODEM, a XMODEM, a SEALINK, a KERMIT és az ASCII.
3. Ezután az átküldendő file nevét kell megadni. Gépeljük be a nevet vagy válasszuk ki a file-t a listáról. A kiválasztást a <Tab> billentyűre megjelenő listából végezhetjük el. A fel-le nyíllal jelöljük ki a file-t, majd nyomjunk <Enter>-t. Ha meg akarjuk változtatni a program

aktuális könyvtárát, akkor ismét nyomjuk le a <Tab>-ot, majd válasszunk könyvtárat.

4. <Enter> után indul a file-transzfer.

Hasonlóan kell eljárni akkor is, ha fogadni akarunk, csak éppen az Upload helyett a *Download*-ot kell használni a *File* menüből (<PgDn>).

4.8. DOS Gateway Alt + F4

E funkcióra a program betölti a parancsértelmező (command.com vagy például ndos.com) egy újabb példányát, miáltal bármilyen DOS parancsot végre tudunk hajtani. Rezidens (TSR) programot ne töltsünk be! Ha végeztünk, akkor az EXIT paranccsal visszalépünk a terminál emulációs programba.

4.9. Exit

Kilépünk a programból. Ezáltal bomlik a vonal, minden nyitott file lezárul és visszakerülünk a *Norton Commander*-be.

B. függelék

Részletek a sűrítéshez

Amint azt az *<Alt><F5>Comp* részben láttuk, a Commander csak egy file-sűrítővel rendelkezik, az NCZIP.EXE-vel. Ez a *Commander compression* elnevezéssel szerepel. De az NC több sűrítőt is felajánl. Ezek közül csak azokat használhatjuk, amelyik ténylegesen megvan. A Commander ezeket csak paraméterezi, de ez is nagy segítség, mert nem kell semmit sem észben tartani és gyorsan lehet használni. A paraméterek az NC könyvtárában a **PACKER.SET** file-ban vannak. Ez a file szöveges formátumú, tetszőleges editorral szerkeszthető, átírható, akár új tömörítő is felvehető a listára. Csak néhány megállapodást kell betartani. Nézzük meg a packer.set felépítését, a file egy részletét:

```
:PKZIP 1.x/2.x
00:ZIP
01:pkzip -u -wHS
02:pkzip -u -P -wHS
03:pkunzip -o
04:pkunzip -o -d
05:pkzip -mu -wHS
06:pkzip -mu -P -wHS
07:pkzip -d
08:-es
09:-ex
10:-ex
11:01
12:@
#
# A következő pont a pkzip hibakódjainak (exit kód) megfeleltei
# olyan kódokat, amelyekel a Commander megért. Például: 14- 3, 16- 4 stb.
#
13:14,3;1,1;16,4;13,2;11,6

:ARJ
00:ARJ
01:arj u -y
02:arj u -y
```

```
03:arj e -y -e
04:arj x -y
05:arj m -y -d -e
06:arj m -y -d
07:arj d -y
08:-m4
09:-m1
10:-m1
11:01
12:!
13:6,1;1,2;5,3;7,4;96,1
```

A tömörítő deklarálása a sor elején a kettősponttal kezdődik, amely után azt a nevet kell megadni, amely az <Alt><F5>-ös funkciónál a *Select Method* gombra jelenik meg. Itt fognak látszani az új bevitt sűrítők is. Ez után kétjegyű számok, kettőspont, majd parancsok következnek. Minden szám meghatároz egy parancsot. Például a 01: után az a parancs szerepel, amellyel egy file-t tömörítünk, illetve egy meglévő tömörített file-hoz hozzáadunk. A file-nevet a Commander(, pontosabban a packer-.exe program) csatolja a argumentumokhoz. Következzenek a számok és amit hozzájuk kell rendelni:

00: A sűrített file kiterjesztése.

01: Az a parancs, amellyel egy file-t hozzáfűzünk a tömörített file-hoz.

02: Ugyanaz, mint a "01", csak még a file teljes nevét (path) is rögzíteni kell.

03: E paranccsal kell egy file-t kibontani a sűrítményből.

04: Ugyanaz, mint a "03", csak még a file teljes nevét is megőrzi (ha ez lehetséges).

05: Az a parancs, amellyel egy file-t a tömörítményhez adunk, majd az eredeti helyen töröljük.

06: Ugyanaz, mint a "05", csak még a file teljes nevét (path) is rögzíteni kell.

07: Az itt megadott paranccsal lehet egy file-t törölni a tömörített file-ból.

08: Az a parancs, paraméter, amellyel a legjobb tömörítés érhető el az adott sűrítővel. Ez egy optimális középút a sűrítés mértéke és a gyorsaság között.

09: Az a parancs, opció, amellyel a legkisebb méretű sűrített file készíthető. Itt a hangsúly a helytakarékosságon van.

10: Az a parancs, opció, amellyel a legrövidebb idő alatt lehet tömöríteni. Itt a hely, a sűrítés mértéke háttérbe szórul.

A fenti három (8-10) részben megadott paraméterek valamelyikével lesz kiegészítve a tömörítési parancs. Alapesetben ez a 08-asé. De, hogy melyikkel, azt mi állíthatjuk be az *Options* menü *Compression...* részben. Ott is ugyanezen három lehetőség - a legjobb (*best*) sűrítés, a kisméretű (*small*) file készítése és a gyors (*fast*) módszer - közül lehet választani.

11: Tizenhat bites egész szám. Ez speciális beállításokra szolgál. A két legfontosabb bit a következő:

15. bit: Állítsuk 1-re, ha a sűrítő program tud parancsfile-t kezelni.

14. bit: Ha 1-re állítjuk, akkor a tömörítő program üzenetei láthatók lennének. A baj csak ott van, hogy a kiírás után törlődik a képernyő. Ezt nehezen, de kikerülhető, ha elég gyorsan le tudjuk nyomni a <Pause> billentyűt. Egyébként ez a szolgáltatás, mármint az üzenetek kiírása, a parancsok tesztelésére, hibaüzenetek elolvasására szolgál. (Például, ha a 11: után 2, 3, 14, 255 stb. szerepel.

12: Ha a 11-dik pontban megadott szám 15-dik bitje 1-es, vagyis a sűrítő program tud parancsfile-t kezelni, akkor itt azt a karaktert kell megadni, amelynek a paraméterfile neve előtt kell szerepelnie.

13: E részben a sűrítőprogram hibakódjai a Commander által kezelt hibakódokhoz vannak rendelve. Ezek a hibakódok a következők:

0 Nincs hiba.
7 Nem megengedett sűrítő használata.
8 A packer.set file-ban nem deklarált tömörítő.
9 Nincs elég memória a sűrítő futtatásához.
10 Nem érhető el a tömörítő. Legyen hozzá path.
11 Nem találja a command.com-ot, hogy betöltse a sűrítőt.
12 Ugyanaz, mint a 10 (?). (Valószínűleg elfelejtették átírni a magyarázatot a packer.set-ben.)
13 Nem találja a packer.set file-t.
14 Nem nyitható meg a paraméterfile.
15 Nincs elég paraméter megadva.

Bizonyos számokhoz (8-13) nem kötelező parancsot vagy paramétert írni. Ha egy új tömörítőt akarunk használunk, akkor egy teljes ilyen részt le kell írni.

C. függelék

Részletek a file-nézőhöz

A Commander *view* programjai, amelyek a file-okat jelenítik meg, rajzolják ki a következők:

> 123view.exe, arcview.exe, dbview.exe, paraview.exe, q&aview.exe, rbview.exe, refview.exe, wpview.exe, valamint a képfile-ok megjelenítéséhez szükséges bitmap.exe és vector.exe.

E két utóbbi file csak néhány képtípust tud kirajzolni. A többi típus úgy kerül a képernyőre, hogy a megfelelő típusra kell konvertálni. Ezt a konverziós programok végzik. Ezek a ...2dib.exe és a ...2wmf.exe. A

> **dib** a *Windows 3.0 Device Independent Bitmap,* míg a
> **wmf** a *Windows 3.0 Metafile*

típust jelölik. A konverziós programok nevének kezdőbetűi is képtípusokat takarnak. Ezekről történik a konverzió a dib-re és a wmf-re. A *dib*-re konvertált képeket a *bitmap.exe*, míg a *wmf*-re átalakítottakat a *vektor.exe* rajzolja a képernyőre. Egyébként a bitmap program a *bmp* és *pcx* képfile-okat is konverzió nélkül írja ki. E típusok a következők:

cls(2dib.exe)	Windows Clipboard Bitmap (CLP)
draw(2wmf.exe)	Micrografx Draw File (PIC)
drw(2dib.wmf)	Micrografx Designer vagy Charisma (DRW)
ico(2dib.exe)	Windows 3.0 Icon (ICO)
msp(2dib.exe)	(Nem sikerült kideríteni, hogy mire szolgál.)
pct(2dib.exe)	Pictor/PC-Paint
tif(2dib.exe)	Tag Image File Format (TIFF)

wpb(2dib.exe) WordPerfect Bitmap (WPB)
wpv(2wmf.exe) WordPerfect Graphics (WPG)

Térjünk vissza a többi *view* programra. A Commander konfigurációs file-jában, az **NC.CFG**-ben a szűrő (lásd a *Left-Right/Filter...* részben) beállításai mellett a file-néző paraméterezése látható, sőt módosítható. Az NC ebben a file-ban szereplő üres sorokat nem veszi figyelembe, míg a "#" karakterrel kezdődő sorok a megjegyzések. Nézzük meg e file egy részletét:

```
# Q & A viewer
~q&aview.exe
$*.dtf

# Compressed viewer
~arcview.exe
$*.zip
$*.arc
$*.lzh
$*.zoo
$*.arj
$*.pak

# Word processor viewer
~wpview.exe
$*.exe,p
$*.com,p
$*.dll,p
$*.*
```

A megjegyzéssorokban a file-néző típusa szerepel. Majd a "~" karakter után a megfelelő program neve látható. Ennek az NC könyvtárában kell lennie. A dollár karakter mögött azok a file-specifikációk, (kiterjesztések) szerepelnek, amelyeket az adott program nyit meg és rajzol a képernyőre akkor, amikor egy file típusú panelen az <F3>-at nyomjuk le. E file-ban a képfile-ok kezelése nem ilyen típusú, mégpedig a konverziók miatt. Ezért nagyon fontos, hogy "bitmap"-es, "vector"-os részt **ne módosítsuk**. Másik nagyon fontos hogy programnév megadásánál path-t nem használhatunk és a programot tegyük az NC könyvtárába.

Sajnos a (kiírandó) file nevén kívül argumentum nem adható meg a programnak, annak ilyennek kell lennie. Program helyett más, például batch, nem használható. A kiterjesztések megadásánál a "$*.*" az utolsó legyen. Ha beiktatunk egy új programot, akkor erre vigyázzunk. Csak a példa kedvéért beszúrhatunk a "# Word processor viewer" rész elé egy új file-nézőt. Legyen ez az NC 3.0-ás pcxview.exe PCX file-nézője. (A pcx-et a 4.0-ás NC- is kiírja, bár ha a pcxview.exe-t használjuk, akkor ez gyorsabb. Igaz azonban, hogy ez a program nem minden pcx file-t tud kirajzolni.) A következő részt lehet beiktatni:

```
# MS Paintbrush (PCX) viewer
~pcxview.exe
$*.pcx
```

Ha beiktatunk egy új részt vagy egy új kiterjesztést, akkor arra figyelni kell, hogy ez a kiterjesztés csak egyszer szerepeljen.
(Az NC view programjai együtt sok helyett foglalnak, így ezeket 'kéznél tartani' egy floppy-n, ha meg kell nézni valamit, nehézkes. Ilyen célra jó a *Norton Backup* (for DOS 2.0) **view.exe** programja, amely egymaga több típust (szöveges file-okat, adatbázisokat, táblázatokat, képeket stb.) tud kiíratni.)

D. függelék

Megjelenítés és konverzió

Az MSDOS 5.0-ás és a 6.0-ás verziói támogatják a nemzeti karakterek kiírását, a billentyűzet 'adaptálását' stb. Természetesen ehhez EGA vagy VGA video rendszer is szükséges. A Commander is lépett ez irányba, lehetőséget biztosítva bizonyos esetekben a magyar (vagy más) karakterek használatára. Például a szöveges file-ok kiírásánál, egyes szövegszerkesztők (Word, Winword, WordPerfect stb.) az ékezetes betűket bizonyos - de véletlenül sem azonos - kódokra tették. Például a DOS-os Word-ben egy "é" a 197-es (C5h) kódon, a Winword-ben a 233-on (E9h) szerepel. Az ASCII táblában az "é" a 130-on (82h) található. Egységesítést jelenthet(, majd a jövőben) a Windows alatti szövegszerkesztőknél az, hogy a Windows alá telepített fontokat használják. Visszatérve a kódokhoz, ha egy Word-ös anyagot íratunk ki az <F3>-mal, akkor az NC-nek át kell tennie a kódokat, hogy a file olvasható legyen. Ezt a konverziót az ANSI2437.SET file alapján végzi, ha a rendszerünkben a 437-es (US, ASCII) kódtábla van betöltve. Ha 'magyarítunk', akkor a 852-es vagy 850-es kódtáblát kell használnunk. Az NC könyvtárában szerepel az ANSI2850.SET, de a ...852.SET nem. Majdnem jó, ha lemásoljuk az ansi2850.set-et *ansi2852.set* névre. A jó megoldáshoz csak négy karaktert kell még átírni, a hosszú ő-ket és a hosszú ű-ket. Ha nem, akkor a konvertált kiírás még olvasható, csak egy kicsit szépséghibás.

Nézzük meg egy ilyen konverziós file felépítését. Tegyük fel, hogy egy Winword-ös .doc file-t nézünk meg az <F3>-mal, és a DOS-ban a 852-es (magyar ékezetes betűket is tartalmazó) kódtábla az aktív. A file-unkban a magyar ékezetek a Windows szerinti kiosztás szerinti helyeken szerepelnek. Lásd a kódtáblákat. Például a file-ban az " í " betű egy 237-es kód, de ez a 852-es kódtáblán "Ý" betű. Nyilván konverzió nélkül a

file ékezetes betűi helyén más karakterek, szimbólumok állnak. Ezt a 237-es kódot 161-esre (" í ") ki kell cserélni a többi ékezetes betűvel együtt. Ez a konverzió az ANSI2852.SET tartalma alapján történik. Ez a file egy konverziós tábla, 255 karakternyi. Az előbbi í-konverzió azért történik meg, mert a file 237-dik karakterének kódja 161. Ugyanígy, a többi ékezetes betű kódjának, mint sorszámnak a helyén a megfelelő kódok szerepelnek.
ANSI2852.SET file nincs mellékelve, de lemásolhatjuk az ansi2850.set-et, módosítva azt a négy pozíciót, amit a Ő,ő, Ű és ű határoz meg:

212-dik pozícióra:	138-at (8Ah) írni,
244-dik pozícióra:	139-et (8Bh) írni,
219-dik pozícióra:	235-öt (EBh) írni,
251-dik pozícióra:	251-et (FBh) írni.

Ezt az átírást elvégezhetjük például a Norton Utilities *Disk Editor*-ával .
Az NC könyvtárában szereplő ansi2437.set sem tökéletes konverzió, már ami a 18 magyar ékezetet illeti. Azt is módosítani kell.
Ha a magyarítást nem kódtáblával oldjuk meg, hanem például a CWI szabványt követő programmal, akkor kell készíteni egy másik ansi2437.set file-t, amelyben CWI-betűkre konvertálunk.

E. függelék

Részletek a file-szűrőhöz

A *Left* és *Right* menü *Filter...* funkciójával szabályozható, hogy csak mely file-okat kívánjuk látni a panelen. E funkció paraméterezését az **NC.CFG** (config) file végzi. (Emellett még a file-nézők paraméterezése is ebben található.) Tekintsük meg a file elejét:

```
# Az üres és a "#" karakterrel kezdődő sorokat nem veszi figyelembe az
# NC. Az alábbi rész a panelen használatos file-szűrőket tartalmazza.
# Új szűrőket is felvehetünk, de maximum csak 10 szerepelhet.
# Az összes file-specifikáció számára fenntartott hely 512 byte.

# A file-szűrő nevét kezdjük "!"-lel (max. 21 karakter), míg a
# file-specifikációt ":"-tal. A ";"-vel kezdődő nevek (max. 10 kar.)
# a panel címében fognak látszani, ha bekapcsoltunk egy szűrőt.

!Minden file
:*.*

!Program és kódfile-ok
;PROG.
:*.bat
:*.com
:*.dll
:*.exe
#plusz:
:*.bin
:*.drv
:*.ovl

!Paraméterfile-ok
;PARAM.
:*.cfg
:*.cnf
:*.ini
:*.set
```

Ez utóbbi rész már betoldás, nem szerepel az eredeti konfigurációs file-ban. Egy ilyen módosított nc.cfg a következő képet eredményezheti:

26. ábra

Sajnos az utolsó, az egyedi szűrő megadási pontja (Costumized) nem magyarosítható (ily módon), mert nem a konfigurációs file kezeli.

F. függelék

A lemezmellékletről

A lemezen az alábbi file-okat találjuk. Ezek négy csoportba sorolhatók. Tömörítő paraméterezési file-ok, konverziós file-ok (.hun), konfigurációs file-ok (.cfg) és help file-ok. Az *olvasd.el* csak egy rövid útbaigazító.

```
OLVASD.EL                Rövid útbaigazító.
-------------------------------
PACKER.437      →    PACKER.SET
PACKER.852      →    PACKER.SET
PACKER.CWI      →    PACKER.SET
-------------------------------
4372ANSI.HUN    →    4372ANSI.SET
8522ANSI.HUN    →    8522ANSI.SET
ANSI2437.HUN    →    ANSI2437.SET
ANSI2852.HUN    →    ANSI2852.SET
ANSI2CWI.HUN    →    ANSI2437.SET
-------------------------------
NC-437.HLP      →    NC.HLP
NC-852.HLP      →    NC.HLP
NC-CWI.HLP      →    NC.HLP
-------------------------------
NC-437.CFG      →    NC.CFG
NC-852.CFG      →    NC.CFG
NC-CWI.CFG      →    NC.CFG
-------------------------------
```

A jobb oldalon levő névvel kell majd használni a lemezen található file-okat. De mikor és hogyan? **Fontos** először tisztázni, hogy mit takar a "437", a "CWI" és a "852". Kilenc kis és nagy ékezetes betű szerepel a

magyar ábécében. Ezek egy része megtalálható az ASCII kódtáblában. E kódtábla száma a **437**-es. Ha ezzel írunk egy szövegfile-t, akkor a nemlétező (Í, Ő, Ű stb.) hosszú ékezetes betűk helyett rövideket kell használni. Más esetben minden magyar ékezetes betű látszik, de csak ezért, mert az EGA, VGA video rendszerekkel rendelkező gépeken a kódtábla az átírható memóriába (RAM-ba) kerül letöltésre. Tulajdonképpen ekkor is a 437-es kódtáblát használjuk, csak egy átdefiniáló program segítségével bizonyos kevésbé használt kódok képeit átrajzoltuk a hiányzó magyar betűkre. De milyen helyen is vannak a magyar betűk? Ezt a **CWI** szabvány mondja meg. (Lásd a kódtábláknál.) Ha valaki ilyen rezidens CWI programot (lásd az autoexec.bat-ban) használ, akkor a file-okban szereplő magyar ékezetes betűket csak akkor fogja helyesen látni, ha a CWI-s file-t másolja be, nevezi át a megfelelőre. Harmadik magyarítási módot a DOS (5.0-ás, 6.0-ás) kínálja, de szintén csak akkor oldható meg, ha rendelkezünk EGA-val vagy VGA-val. Ez a **852**-es kódtábla használatát jelenti. Itt szintén megtalálható minden ékezetes betű, csak éppen más helyen, mint a CWI-ben. Ha valaki ezt használja, akkor a '852-es' file-okat kell használnia. Az 'ANSI' file-októl eltekintve nem tragédia, ha éppen olvashatatlan egy szöveg, bár nem kellemes, ha találgatni kell mi van odaírva. Viszont a view-nál, az editornál használatos konverziókat az ANSI file-ok végzik, ezért mindig a használt kódtáblának megfelelő file legyen a gépben.

Tömörítő paraméterezési file-ok

A PACKER.* file-ok három példánya közül gyakorlatilag bármelyiket használhatjuk, hiszen ebben csak a magyarázatok magyarok. Ezek pedig nem érintik a tényleges munkát. Viszont pontosan elolvasni, megérteni a kommenteket, hogy aszerint bővíthessük vagy módosíthassuk a PACKER.SET file-t. Lásd még az *<Alt><F5> Comp.* az *<Alt><F6> Decomp* részeket és a "Részletek a sűrítéshez" függeléket.

Konverziós file-ok

Az "ANSI2???.SET" file-ok a file-néző számára végeznek konverziókat. Ha egy windows-os file-t nézzünk meg az <F3>-mal, akkor az abban levő magyar ékezetek nem 'olvashatók', ezért kell a konverzió 437-re (ez CWI-re is jó) vagy 852-re. Az NC editorában a kiírást lehet váltogatni ANSI-ról (windows-osról) DOS-osra (437-re, CWI-re vagy 852-re). A DOS-osról történő váltáshoz kellenek a ???2ANSI.SET file-ok. Lásd még a "Részletek a file-nézőhöz" függeléket.

Help file-ok

Az alábbi ábra egy magyar help képernyőt mutat (nc-437.hlp) :

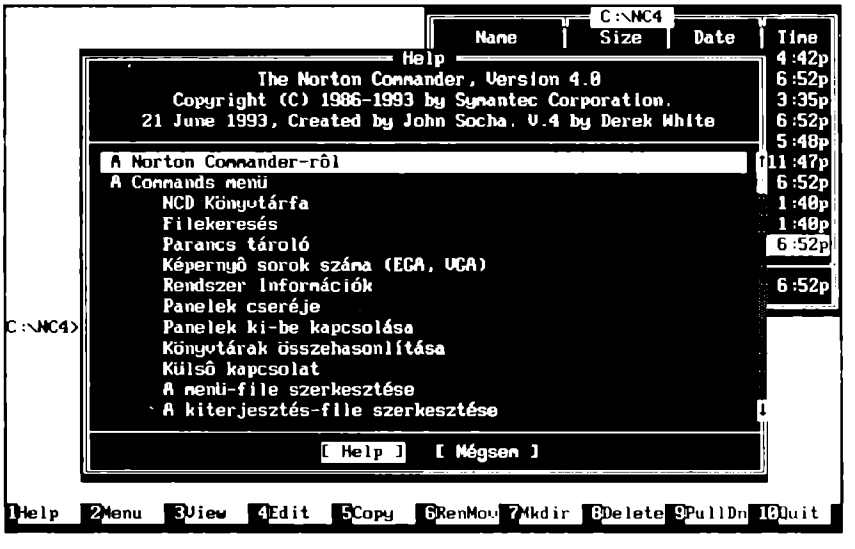

27. ábra

A *Norton Commander* a helpjét az NC.HLP file-ban tartja. Ez egy NG adatbázisfile, akárcsak a 3.0-ás verziójú helpé, azaz átnevezve .NG

kiterjesztésűre a *Norton Guide* (ng.exe) vagy a *Help Expert* (eh.exe) olvassa. Ez azért érdekes, mert a help magyarítása erre épült, hiszen egy .NG file a Norton Guide-dal készíthető. A lényeg csak annyi, hogy az egyes help részek sorrendje megmaradjon, hogy használatkor mindig a megfelelő segítséget kapjuk. Az eredeti help meg van toldva egy, a magyar ékezetes betűk kódjait tartalmazzó résszel. Ez csak úgy olvasható, ha behívott helpben az indexre, a tartalomjegyzékre váltunk és ott az utolsó pont a kódokat mutatja. Ha valaki megtoldani vagy módosítani szeretné a mellékleten szereplő helpeket, akkor a megfelelő file-t át kell nevezni .ng-re és visszafejteni NG forrássá, ami egy szöveges adatállomány. Több ilyen visszaalakító program is létezik, például a ngr.exe, a de-ng.exe (help expert) stb. De mi is felépíthetjük a forrást, bár ez igen 'költséges' akkor, ha csak kis módosításról van szó. Az elvégzett munka után fordítani kell (ngc.exe) és szerkeszteni (ngml.exe), s máris kész a help, csak át kell nevezni nc.hlp-re. Fontos, hogy linkelésnél az NG adatbázisban a belső név és a menünév a megfelelő legyen! Célszerű a következő link file-t használni:

```
!name:NC 4.0 Help a
!credits:
Copyright (C) 1986 to 1993, Symantec Inc.
May 5, 1993

!menu:Norton Commander
NC Main *.ngo
```

A "credits" rész valószínűleg bármit tartalmazhat, hiszen ezt a Norton Commander az ncmain.exe programból veszi. Lényeges viszont a név (name) és a menü pontos megadása. A *.ngo helyett a lefordított .ngo file nevét kell megadni. Kereszthívatkozások (seealso) nem kellenek.

(((Magyarítás az NCMAIN.EXE-ben?! Csak akkor kellhet, ha a DOS 852-es kódtáblát használjuk!

A help kapcsán felmerülhet, hogy a help képernyő gombjait is jó lenne magyarítani, ha már a szöveg magyar. Ezen kívül, ha használjuk a DOS 852-es kódtáblát, akkor abban a vegyes vonalú keretrajzoló karakterek helyén 'nemzeti' betűk szerepelnek. A Commander-ben a panelek és más ablak kiírásánál is szerepelnek ilyen keretrajzoló karakterek. Ezek kissé elcsúfítják a képet, de más gondot nem okoznak. E karaktereket kicserélhetjük 'létező' keretrajzolókra, illetve a help gombok is átírhatók. Ezt a műveletet megtehetjük például a Norton Utilities *Disk Editor*ával (de.exe vagy diskedit.exe). De előtte csináljunk másolatot az eredeti ncmain.exe-ből!!! Két féle ncmain is létezik (vagy több?). Mindegyikben más és más helyen szerepelnek az átírandók.

ncmain.exe: 214.139 byte

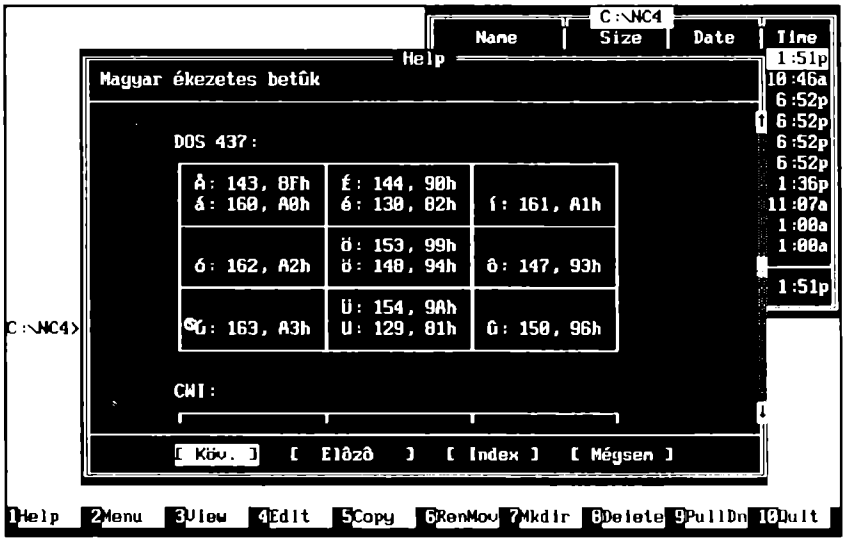

28. ábra

A Help és a Cancel gombok a file elejétől (0) számított 2BB19 (offset) helyen kezdődnek. A többi (Next, Previous, Index,

Cancel) a 2BBBA-n. Az alábbi ábrán egy ilyen átírt Commander helpje látható:
A panelek javítandó karakterei, ha a 852-es kódtáblát használjuk:

2C22E:	D1	→	CB
2C232:	D1	→	CB
2C236:	D1	→	CB
2C262:	C7	→	CC
2C272:	B6	→	B9
2C27A:	D1	→	CB
2C27E:	D1	→	CB
2C2A0:	C7	→	CC
2C2AC:	B6	→	B9
2C2B8:	C7	→	CC
2C2BC:	B6	→	B9

ncmain.exe: 212.777 byte
A Help és a Cancel gombok a file elejétől (0) számított 2B64B (offset) helyen kezdődnek. A többi gomb pedig a 2B6EE-n.
A panelek javítandó karakterei, ha a 852-es kódtáblát használjuk:

2BD62:	D1	→	CB
2BD66:	D1	→	CB
2BD6A:	D1	→	CB
2BD96:	C7	→	CC
2BDA6:	B6	→	B9
2BDAE:	D1	→	CB
2BDB2:	D1	→	CB
2BDD4:	C7	→	CC
2BDE0:	B6	→	B9
2BDEC:	C7	→	CC
2BDF0:	B6	→	B9

Természetesen a többi ablak (másolás, átnevezés, help stb.) karaktereit is meg kell keresni és átírni, ami eléggé időigényes munka.)))

Konfigurációs file-ok

A konverziós file-okban levő információk, beállítások a file-szűrőhöz és a file-nézőhöz kapcsolódnak. A file-szűrővel a panelen megjelenő file-ok körét szabályozhatjuk, míg a view funkciónak azt kell megmondani, hogy milyen kiterjesztéshez milyen megjelenítő programot használjon. Bővebbet a megfelelő részeknél találunk, illetve a "Részletek a file-szűrőhöz" függelékben.

G. függelék

Kódtáblák

Az ASCII (437-es) kódtábla:

0		32		64	@	96	`	128	Ç	160	á	192	└	224	α
1	☺	33	!	65	A	97	a	129	ü	161	í	193	┴	225	ß
2	☻	34	"	66	B	98	b	130	é	162	ó	194	┬	226	Γ
3	♥	35	#	67	C	99	c	131	â	163	ú	195	├	227	π
4	♦	36	$	68	D	100	d	132	ä	164	ñ	196	─	228	Σ
5	♣	37	%	69	E	101	e	133	à	165	Ñ	197	┼	229	σ
6	♠	38	&	70	F	102	f	134	å	166	ª	198	╞	230	µ
7	•	39	'	71	G	103	g	135	ç	167	º	199	╟	231	τ
8	◘	40	(	72	H	104	h	136	ê	168	¿	200	╚	232	Φ
9	○	41	)	73	I	105	i	137	ë	169	⌐	201	╔	233	Θ
10	◙	42	*	74	J	106	j	138	è	170	¬	202	╩	234	Ω
11	♂	43	+	75	K	107	k	139	ï	171	½	203	╦	235	δ
12	♀	44	,	76	L	108	l	140	î	172	¼	204	╠	236	∞
13	♪	45	-	77	M	109	m	141	ì	173	¡	205	═	237	ø
14	♫	46	.	78	N	110	n	142	Ä	174	«	206	╬	238	ε
15	☼	47	/	79	O	111	o	143	Å	175	»	207	╧	239	∩
16	►	48	0	80	P	112	p	144	É	176	░	208	╨	240	≡
17	◄	49	1	81	Q	113	q	145	æ	177	▒	209	╤	241	±
18	↕	50	2	82	R	114	r	146	Æ	178	▓	210	╥	242	≥
19	‼	51	3	83	S	115	s	147	ô	179	│	211	╙	243	≤
20	¶	52	4	84	T	116	t	148	ö	180	┤	212	╘	244	⌠
21	§	53	5	85	U	117	u	149	ò	181	╡	213	╒	245	⌡
22	▬	54	6	86	V	118	v	150	û	182	╢	214	╓	246	÷
23	↨	55	7	87	W	119	w	151	ù	183	╖	215	╫	247	≈
24	↑	56	8	88	X	120	x	152	ÿ	184	╕	216	╪	248	°
25	↓	57	9	89	Y	121	y	153	Ö	185	╣	217	┘	249	∙
26	→	58	:	90	Z	122	z	154	Ü	186	║	218	┌	250	·
27	←	59	;	91	[	123	{	155	¢	187	╗	219	█	251	√
28	∟	60	<	92	\	124	|	156	£	188	╝	220	▄	252	ⁿ
29	↔	61	=	93	]	125	}	157	¥	189	╜	221	▌	253	²
30	▲	62	>	94	^	126	~	158	₧	190	╛	222	▐	254	■
31	▼	63	?	95	_	127	⌂	159	ƒ	191	┐	223	▀	255	

A 852-es kódtábla:

0		32		64	@	96	`	128	Ç	160	á	192	└	224	Ó
1	☺	33	!	65	A	97	a	129	ü	161	í	193	┴	225	ß
2	☻	34	"	66	B	98	b	130	é	162	ó	194	┬	226	Ô
3	♥	35	#	67	C	99	c	131	â	163	ú	195	├	227	Ń
4	♦	36	$	68	D	100	d	132	ä	164	Ą	196	─	228	ń
5	♣	37	%	69	E	101	e	133	ů	165	ą	197	┼	229	ň
6	♠	38	&	70	F	102	f	134	ć	166	Ž	198	Ă	230	Š
7	•	39	'	71	G	103	g	135	ç	167	ž	199	ă	231	š
8	◘	40	(	72	H	104	h	136	ł	168	Ę	200	╚	232	Ŕ
9	○	41	)	73	I	105	i	137	ë	169	ę	201	╔	233	Ú
10	◙	42	*	74	J	106	j	138	Ő	170		202	╩	234	ŕ
11	♂	43	+	75	K	107	k	139	ő	171	ź	203	╦	235	Ű
12	♀	44	,	76	L	108	l	140	î	172	Č	204	╠	236	ý
13	♪	45	-	77	M	109	m	141	Ź	173	ş	205	═	237	Ý
14	♫	46	.	78	N	110	n	142	Ä	174	«	206	╬	238	ţ
15	☼	47	/	79	O	111	o	143	Ć	175	»	207	¤	239	´
16	►	48	0	80	P	112	p	144	É	176	░	208	đ	240	˝
17	◄	49	1	81	Q	113	q	145	Ĺ	177	▒	209	Đ	241	˛
18	↕	50	2	82	R	114	r	146	í	178	▓	210	Ď	242	ˇ
19	‼	51	3	83	S	115	s	147	ô	179	│	211	Ë	243	˘
20	¶	52	4	84	T	116	t	148	ö	180	┤	212	ď	244	˙
21	§	53	5	85	U	117	u	149	Ľ	181	Á	213	Ň	245	§
22	▬	54	6	86	V	118	v	150	Ĺ	182	Â	214	Í	246	÷
23	↨	55	7	87	W	119	w	151	Ś	183	Ě	215	Î	247	¸
24	↑	56	8	88	X	120	x	152	ś	184	Ş	216	ě	248	°
25	↓	57	9	89	Y	121	y	153	Ö	185	╣	217	┘	249	¨
26	→	58	:	90	Z	122	z	154	Ü	186	║	218	┌	250	·
27	←	59	;	91	[	123	{	155	Ť	187	╗	219	█	251	ű
28	∟	60	<	92	\	124	|	156	ť	188	╝	220	▄	252	Ř
29	↔	61	=	93	]	125	}	157	Ł	189	Ż	221	Ţ	253	ř
30	▲	62	>	94	^	126	~	158	×	190	ż	222	Ů	254	■
31	▼	63	?	95	_	127	⌂	159	č	191	┐	223	▀	255	

Magyar ékezetes betűk:

DOS 437:

Å	143, 8Fh	É	144, 90h		
á	160, A0h	é	130, 82h	í	161, A1h
		Ö	153, 99h		
ó	162, A2h	ö	148, 94h	ô	147, 93h
		Ü	154, 9Ah		
ú	163, A3h	ü	129, 81h	û	150, 96h

CWI:

Á	143, 8Fh	É	144, 90h	Í	141, 8Dh
á	160, A0h	é	130, 82h	í	161, A1h
Ó	149, 95h	Ö	153, 99h	Ő	167, A7h
ó	162, A2h	ö	148, 94h	ő	147, 93h
Ú	151, 97h	Ü	154, 9Ah	Ű	152, 98h
ú	163, A3h	ü	129, 81h	ű	150, 96h

DOS 852:

Á	181, B5h	É	144, 90h	Í	214, D6h
á	160, A0h	é	130, 82h	í	161, A1h
Ó	224, E0h	Ö	153, 99h	Ő	138, 8Ah
ó	162, A2h	ö	148, 94h	ő	139, 8Bh
Ú	233, E9h	Ü	154, 9Ah	Ű	235, EBh
ú	163, A3h	ü	129, 81h	ű	251, FBh

ANSI (Windows):

Á	193, C1h	É	201, C9h	Í	205, CDh
á	225, E1h	é	233, E9h	í	237, EDh
Ó	211, D3h	Ö	214, D6h	Ő	212, D4h
ó	243, F3h	ö	246, F6h	ő	244, F4h
Ú	218, DAh	Ü	220, DCh	Ű	219, DBh
ú	250, FAh	ü	252, FCh	ű	251, FBh

Egyéb (saját):

Á á	É é	Í í
Ó ó	Ö ö	Ő ő
Ú ú	Ü ü	Ű ű

Egyéb (saját):

Á á	É é	Í í
Ó ó	Ö ö	Ő ő
Ú ú	Ü ü	Ű ű

H. függelék

Tárgymutató

A

are you sure, lásd jóváhagyás
autoexec, 21

Á

átmozgatás, 51
    sűrített file-ba, 54
átnevezés, 51

C

compression, lásd sűrítés, ZIP
confirmation, lásd jóváhagyás
copy, lásd másolás

D

decompression, lásd kibontás
delete, lásd törlés
dirinfo, 59, 86
    -file létrehozása, 59
    módosítás, 59
drive, lásd meghajtó

E

editor, 44
    billentyűi, 45
    funkciói, 45
    kiválasztás, 84
    nyomtatás, 46
    pozicionálás, 49
editor (*folytatása*)
    szerkesztés, 49
EGA, lásd képernyő
egér, 28
    beállítás, 84
emulation, lásd terminal
Enter, 24

F

file
    ANSI, 104
    attribútum módosítás, 71
    grafikus konvertálás, 101
    keresés, 74
    kijelölés, 25, 26
    kiterjesztés-file, 78
    konfigurációs, 20
    rejtett, 83
file-néző
    dBase, 41
    file keresésnél, 75
    gyorsnéző, 60
    konverziók, 104
        lemezmelléklet, 110
    lotus, 42
    program kiválasztás, 102
    részletek, 101
    sűrített file, 43
    telepítése, 20

file-néző (*folytatása*)
text, 40
típusok, 39
word, 40
filter, lásd szűrő

GY

gyorskereső, 24

H

help, 28, 32
lemezmelléklet, 110
terminal emulation, 88
hidden, lásd file: rejtett
history, lásd parancs: tárolás

I

index, lásd tárgymutató
információ
rendszerről, 77
installálás, lásd telepítés

J

jóváhagyás, 85

K

képernyő
sorok száma, 76
szabályozás, 82
képernyővédő, 28, 83
keretprogram, lásd shell
kibontás, 55
kijelölés
file, 25
Files menüből, 71
kijelölés (*folytatása*)
könyvtár, 83
szabályozás, 83
visszaállítás, 26
kilépés, 53, 72
kiterjesztés-file
kezelése, 79
szimbólumok, 79
kiválasztás, lásd kijelölés
kódtáblák, 115
437-es, 115
852-es, 116
magyar betűk, 117
kommunikáció, lásd terminal, link
konfiguráció, 82
file, 20
lemezmelléklet, 114
könyvtár
-fa, 73
készítés, 52
kijelölés, 83
műveletek, 73
összehasonlítás, 77
törlése, 52
váltás, 84

L

lemezmelléklet, 108
link, 62
clone, 64
master, 64
slave, 64

M

magyarítás, lásd lemezmelléklet

magyarítás (*folytatása*)
kódok, 117
másolás, 50
felülírás, 84
meghajtó
váltás, 23, 70
mentés
automatikus, 84
beállítások, 87
menü
-file felépítése, 37
-file szerkesztése, 78
automatizálás, 86
felhasználói, 34
Files, 71
főmenü, 35
helyi, 35
kezelése, 35
Left, 57
módosítása, 35
Options, 82
Right, 57
menüléc, 30
felső-, 53
funkciói, 30
kapcsoló, 86
szabályozás, 84
modem, 89
move, lásd átmozgatás

N

NC
CFG, 102, 106
editor, 44
HLP, 33
NC (*folytatása*)
INI, 87
környezeti változó, 29
MNU, 34

NY

nyomtatás, 56
editorból, 46
port kiválasztás, 83

Ó

óra (idő), 87

P

packer
.set elemzése, 98
.set file, 54
.set részletek, 97
lemezmelléklet, 109
panel, 22
aktív, 23
információ, 59
beállítások, 83
Brief típus, 57
csere, 77
Full típus, 57
gyorsnéző, 60
Info típus, 58
ki-be kapcsolás, 65
ki-be kapcsolása, 77
meghajtóváltás, 70
méret állítás, 86
mini státusz, 86
rendezés
idő, dátum szerint, 66

panel/rendezés (*folytatása*)
kiterjesztés szerint, 66
méret szerint, 66
név szerint, 66
rendezetlen, 66
sűrített, 61
Tree típus, 59
uújraolvasás, 67
parancs
aátírás, 75
tárolás, 75
visszahozás, 75
parancssor, 26
billentyűk, 26
print, lásd nyomtatás
prompt, 23, 26
választás, 86

R

re-read, lásd panel: újraolvasás
readme, 20
rename, lásd átnevezés
renmov, lásd átnevezés

S

search, lásd gyorskereső
segítség, lásd help
select, lásd kijelölés
SET parancs, 26, 29
shell, 17
sort, lásd panel: rendezés
súgó, lásd help
sűrítés, 53
alkönyvtár, 54
átmozgatás, 54
sűrítés (*folytatása*)
beállítások, 85
file, 53
jelszó, 85
könyvtár, 53
lemezmelléklet, 109
paraméterezés, 98
részletek, 97
típusok, 54

SZ

szerkesztő, lásd editor
szűrő, 67
attribútum alapján, 69
részletek, 106
típusok, 67

T

tárgymutató, 119
telepítés, 20
terminal, 78, 88
Connect menü, 92
File menü, 94
port, 88
Settings menü, 88
tömörítés, lásd sűrítés
törlés, 52
alkönyvtár, 52
file-ok, 52
könyvtárak, 52

U

User menu, lásd menü

5 4 [illegible] t

Amikor On számítógépet vagy software-t választ,
DÖNTÉSÉBEN AZ ELVEIT KÖVETI

Elvárja, hogy a munkaeszköze legyen

- gyors, pontos, megbízható
- funkcióiban bővíthető
- hálózatban működő
- könnyen megszólítható
- személyre szabott

Sőt, ennél tobbet vár tőle, - azt, hogy legyen igazi társ.

Ilyen társra a pénzügyeiben is szüksége van.

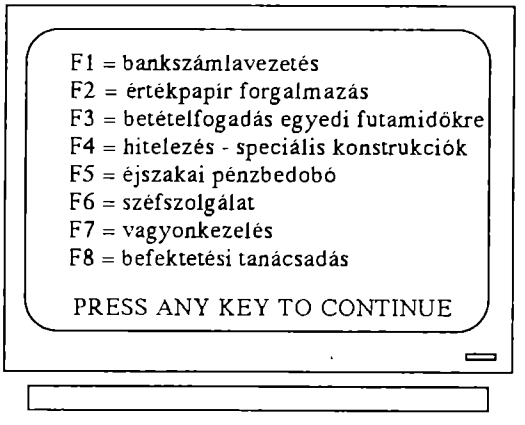

KÖVESSE AZ ELVEIT.

POLGÁRI BANK RT.

A BUDAPEST BANKCSOPORT TAGJA

1063 Budapest, Szív u. 53., Tel.: 112-9010-től 112-9019-ig
Budapest-Kispest, Békéscsaba, Debrecen, Eger, Győr, Kalocsa, Miskolc, Szeged, Szombathely, Veszprém